

provincie
Zuid-Holland

Provinciaal Burgerakkoord Zuid-Holland

Krachtig Zuid-Holland

Inhoud

Leeswijzer	3
Provinciaal Burgerakkoord Zuid-Holland	5
Niet aangenomen beslispunten	11
Besluiten behandeling Burgerakkoord Wonen	14
Samenvatting	15
Besluiten behandeling Burgerakkoord	
Leefbaarheid, verkeer en vervoer	57
Samenvatting	58
Besluiten behandeling Burgerakkoord	
Toekomst van het Platteland	89
Samenvatting	90

Samenvatting

Dit document bevat het door Provinciale Staten op 15 mei 2024 vastgestelde Provinciaal Burgerakkoord Zuid-Holland en de motivatie van de genomen besluiten.

Achtergrond

Op initiatief van Provinciale Staten heeft de provincie Zuid-Holland in samenwerking met de onafhankelijke stichting G1000.nu tussen januari en maart 2023 drie thematische burgerberaden georganiseerd op de grote maatschappelijke relevante thema's: Wonen (te Rotterdam); Leefbaarheid, verkeer en vervoer (te Oud-Beijerland); en Toekomst van het Platteland (te Bodegraven) onder de noemer G1000Zuid-Holland.

Provinciale Staten (PS) hebben vooraf uitgesproken (zie motie 1094, d.d. 15 juni 2022) zich te committeren aan de uitkomsten van het Burgerberaad waarbij PS het recht behoudt om beslispunten beargumenteerd af te wijzen en toegezegd de uitkomsten te gebruiken als onderlegger van de totstandkoming van het nieuwe coalitieakkoord.

460 ingelote inwoners, werkgevers, ambtenaren en politici zijn tijdens deze drie burgerberaden met elkaar in gesprek zijn gegaan over de centrale vraag 'Wat vind jij dat er anders moet in Zuid-Holland?' en hebben hun besluiten vastgelegd in drie thematische Burgerakkoorden.

Op 25 maart 2023 hebben afgevaardigden van de drie burgerberaden tijdens de slotconferentie de drie thematische Burgerakkoorden "samengevoegd" tot één Provinciaal Burgerakkoord Zuid-Holland. Het Provinciaal Burgerakkoord Zuid-Holland is door de burgerraad tijdens deze slotconferentie overhandigd aan de fractieleiders van de Provinciale Staten, de commissaris van de koning (dhr. J. Smit) en de verkenner (dhr. F. Teeven).

U kunt meer lezen over het proces van het Burgerberaad op: www.G1000Zuid-Holland.nl en op <https://www.zuid-holland.nl/actueel/participatie/burgerakkoord/>

Inhoud en indeling document

Dit document bestaat uit twee delen.

In het eerste deel van het document presenteren wij het Burgerakkoord Zuid-Holland zoals vastgesteld door Provinciale Staten op 15 mei 2024. In dit deel van het document wordt alleen aangegeven welke beslispunten geheel en welke beslispunten ten dele zijn overgenomen. Na het vastgestelde Burgerakkoord benoemen we ook de beslispunten die niet zijn aangenomen door Provinciale Staten.

In het tweede deel van dit document geven we per thematisch Burgerakkoord een motivatie van het genomen besluit per beslispunt uit het Burgerakkoord. Elk thematisch Burgerakkoord wordt voorafgegaan door een samenvattingstabel.

Bij elk beslispunt uit het Burgerakkoord is ook (onder punt 3) de uitkomst van de analyse in hoeverre dit beslispunt is meegenomen in het "coalitieakkoord 2023-2027: Krachtig Zuid-Holland" weergegeven.

Er zijn bij deze analyse drie categorieën gehanteerd:

Categorie 1. Het beslispunt komt volledig of grotendeels overeen.

Categorie 2. Het beslispunt komt deels terug of er is overlap met de tekst van het coalitieakkoord.

Categorie 3. Er staat niets over dit beslispunt in het coalitieakkoord.

De nummering van de beslispunten

De G1000Zuid-Holland bestaat uit drie thematische Burgerberaden. Om dat overzichtelijk te houden wordt elk beslispunt uit het Burgerakkoord voorafgegaan door een letter en nummercombinatie.

Hierbij verwijst de letter naar het thematisch Burgerakkoord waar het beslispunt uit voortkomt.

Voor de beslispunten uit het Burgerakkoord Wonen is dit de “W”.

Voor de beslispunten uit het Burgerakkoord Leefbaarheid, verkeer en vervoer is dat de letter “L”.

Voor de beslispunten uit het Burgerakkoord Toekomst van het Platteland is dat de letter “P”

Bij elk thematisch burgerberaad hebben de deelnemers zich gegroepeerd in werkgroepen rond een door henzelf gekozen deelthema dat zij hebben uitgewerkt in een aantal beslispunten.

De nummercombinatie verwijst naar deze deelthema's en het tweede nummer (na de punt) is het nummer van het besispunt op dat deelthema.

Voorbeeld: W1.1 verwijst dan naar “Het thematisch Burgerakkoord Wonen; deelthema 1 (doorstroming op de woningmarkt) en is het eerste besispunt op dit deelthema.

Niet alle nummers komen terug en soms lijkt het alsof er nummers “ontbreken”. Dit is niet het geval.

Tijdens het burgerberaad hebben alle deelnemers gezamenlijk gestemd over alle door de werkgroepen voorgestelde beslispunten. Niet alle beslispunten van elke werkgroep zijn door de deelnemers met een meerderheid aangenomen en komen dan ook niet terug in het Burgerakkoord. In een enkel geval zijn alle beslispunten van een werkgroep afgewezen.

Contact

Als u vragen heeft over het Burgerakkoord of over het proces van het burgerberaad of indien u extra informatie wilt kunt u contact opnemen met Team Participatie van de Provincie Zuid-Holland via participatie@pzh.nl

Provinciaal Burgerakkoord Zuid-Holland

Wonen

Geheel overgenomen

W1.1 Onderzoek woonbehoeftes: Er is te weinig informatie over de woonbehoeftes van mensen en wat ze werkelijk willen, waarover we vinden dat er een onderzoek begonnen moet worden.

W1.2 Meer slimme seniorencomplexen: Er zijn grote blokkades voor ouderen om kleiner te gaan wonen, wat een groot probleem is met de vergrijzende populatie – meer initiatieven zoals de Berkenflat in 's-Gravenzande (slimme seniorencomplexen) zijn nodig.

W1.3 Sociale-huursector verbeteren: De sociale huursector heeft problemen – de provincie moet definitieve stappen zetten om deze te verbeteren.

W2.1 Beleid betaalbaar wonen: De provincie Zuid-Holland moet betaalbaar wonen beleid maken.

W2.2 Verbetering samenwerking: Verbetering samenwerking tussen provincie, gemeenten en woningcorporaties

W4.5 Betrekken inwoners en bedrijven bij leefbaarheid: Betrek inwoners en bedrijven bij het verbeteren van de leefbaarheidsscore

W5.4 Ombouw-kansenkaart: Maak een “ombouw-kansenkaart”: Gemeentes moeten een lijst opstellen met kansrijke locaties, en voor deze “ombouwopportunities” stimulerende regelgeving maken. Inwoners en projectontwikkelaars mogen potentiële locaties aandragen die aan de lijst moeten worden toegevoegd als ze voldoen aan door de provincie en gemeente opgestelde criteria.

W8.2 Provincie stimulerende rol richting gemeenten: Wij vinden dat de provincie een meer stimulerende rol richting gemeenten moet aannemen t.a.v.: Kleinere woningbouw in bestemmingsplannen.

W8.6 Stimuleren seniorenwoningen (55+): Wij vinden dat de provincie en gemeenten: bouwen van een aantrekkelijke mix aan seniorenwoningen (55+) moet stimuleren en mogelijk maken.

W10.1 Blijvend inzetten van participatie: We willen participatie en inspraak blijvend inzetten bij besluitvorming op het dossier ‘Wonen’ in Zuid-Holland.

W10.2 Duidelijke spelregels participatie: Wij willen dat provincie Zuid-Holland samen met inwoners duidelijke spelregels opstelt, waardoor het helder wordt wat wij van elkaar kunnen en mogen verwachten bij participatie.

W10.5 Evaluatie van dit Burgerberaad voor toekomstige varianten: Wij willen een evaluatie van dit Burgerberaad die openbaar gedeeld wordt met inwoners. Zodat de Provincie hiervan kan leren voor toekomstige Burgerberaden/participatie- en inspraakprocedures.

W11.2 Focus op huisvesting: Menselijke maat centraal stellen in de besluitvorming door de primaire focus terug te brengen naar huisvesting, ter vergroting van beschikbaarheid en efficiënt gebruik van bestaande bouw.

W11.3 Betaalbaarheid en doorstroming voor generaties: Betaalbaarheid en doorstroming stimuleren voor generaties.

W11.6 Biobased als norm: Biobased bouwen is de norm, heeft de toekomst en zal de hittestress verminderen.

Gedeeltelijk overgenomen

W2.4 Doorstroming bevorderen: Doorstroming bevorderen.

W3.1 Wonen is nutsvoorziening: Wonen is uitsluitend een nutsvoorziening en geen verdienmodel!

W5.2 Kantoorpanden ombouwen vóór nieuwbouwvergunning: Eerst langdurig leegstaande kantoorpanden ombouwen: Gemeentes mogen voor nieuwbouwplannen voor een bepaald type woning geen vergunning verlenen zolang vergelijkbare

woningen gerealiseerd kunnen worden door ombouw van een leegstaand kantoorpand.

W6.7 Bereikbaarheid woongebieden: Meer woongebieden passend en toegankelijk maken voor bepaalde doelgroepen door de bereikbaarheid van die woongebieden te verbeteren

W6.8 Ruimte voor bijzondere woonvormen: Meer ruimte geven aan burgerinitiatieven voor bijzondere woonvormen (tiny houses, knarrenhof, wooncoöperatie) bij nieuwbouwprojecten of leegstaande panden.

W8.1 Provincie pakt regie: Provincie pakt regisserende rol: meer kleine woningbouw in steden én dorpen

W8.3 Inzetten op kleinere woningen: Wij vinden dat de provincie gemeenten moet sturen op: Inzetten op kleinere woningen bij herontwikkeling van vastgoed en terreinen.

W8.4 Stimuleringsmaatregelen kleiner wonen: Wij vinden dat de provincie en gemeenten: stimuleringsmaatregelen moet aanbieden om kleiner te gaan wonen.

W8.5 Tijdelijk leegstaande terreinen beschikbaar voor experimentele woningbouw: Wij vinden dat de provincie de gemeente moet aanmoedigen bij: tijdelijk leegstaande terreinen beschikbaar stellen voor experimentele woningbouw.

W9.1 Beschikbaar stellen huisvesting studenten binnen de gemeente: De provinciale staten moet de gemeenten aansturen om meer huisvesting beschikbaar te stellen voor studenten binnen de gemeente waar de opleiding plaatsvindt.

W9.5 Huisvesting specifieke doelgroepen: De provinciale staten moet erop toezien dat de gemeenten huisvesting regelen voor daklozen, thuislozen en maatschappelijk sociaal beperkte jongeren.

W10.3 Participatie-uitkomsten omzetten in beleid: Wij willen dat Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten burgerakkoorden/participatie-uitkomsten daadwerkelijk omzetten in beleid en hierover communiceren (publiceren) naar inwoners.

W10.4 Erkennen kloof: Wij willen dat Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten erkennen dat als zij zich niet committeren aan deze uitkomsten de kloof alleen maar groter zal worden.

W11.5 Leefbaarheid huurders: Het verbeteren van de leefbaarheid voor huurders in de provincie Zuid-Holland, door middel van het verduurzamen van woningen.

Leefbaarheid, verkeer en vervoer

Geheel overgenomen

L1.2 Het OV beter beschikbaar maken: OV beter beschikbaar maken door de frequentie te verhogen en in de rustige gebieden door een combinatie van streek- en belbus, die vaker rijden en langer doorrijden.

L2.1 Inzetten op alternatief voor de auto.

L2.2 Kleine kernen bereikbaar.

L2.5 OV-knooppunten met parkeerhubs.

L5.1 Zonnepanelen en zelfvoorzienende industrieterreinen: Bestaande en nieuwe industrieterreinen moeten zonnepanelen op hun daken plaatsen voor 2026, en zelfvoorzienend zijn door enkel duurzame energie te gebruiken in 2030.

L5.5 Bevorderen biodiversiteit door minder asfalt en tegels: De biodiversiteit in de stedelijke omgeving wordt bevorderd door minder asfalt en tegels. De provincie stelt gratis groenmateriaal beschikbaar voor bewoners die met plannen hiervoor komen.

L6.2 Het gebruik van deelauto's.

L7.1 Vervangend vervoer: Bij calamiteiten in het openbaar vervoer in Zuid Holland moet binnen 1 uur vervangend vervoer geboden worden.

L8.1 Meldpunt openbare ruimte: De provincie moet 1 plek faciliteren voor burgers om meldingen over de openbare ruimte te doen. De melding moet naar de juiste instantie worden gestuurd en de afhandeling moet zichtbaar zijn voor de burger.

L8.2 Informatiepunt openbare ruimte: De provincie moet 1 plek faciliteren waarop burgers informatie over de openbare ruimte kunnen vinden. Deze plek moet de burger helpen in de zoektocht naar een sluitend antwoord en/of fysiek loket.

L8.5 Toegankelijke app: De provincie moet dit alles ontsluiten via 1 voor iedereen toegankelijke app en website met beslisboom als technische oplossing voor het versnipperde landschap.

L10.4 Permanente en frequente burgerberaden over kernthema's: De provincie dient permanente en frequente burgerberaden te organiseren over kernthema's (leefbaarheid, wonen, verduurzaming, bereikbaarheid etc.) met een inspanningsverplichting naar burgers.

L10.5 Online burgerforum: De provincie dient het mogelijk te maken voor burgers om online mee te praten, te peilen en/of te stemmen over beleid in de vorm van een online burgerforum.

Gedeeltelijk overgenomen

L1.4 Betaalbaarder maken van het OV: Betaalbaarder maken van het OV door een andere verdeling van budget van de Provinciale Staten. En daarnaast aansturen bij vervoersbedrijven op een andere kostenstructuur, werkgevers- en werknemersregelingen met goedkoper of gratis OV, accijnsverlaging.

L2.3 Keer de trend van verdwijnend OV.

L2.4 Gefaseerd uitrollen van hoogwaardig OV-netwerk.

L3.1 Innovatieve vormen van verkeershandhaving: Meer onderzoek naar innovatieve vormen van verkeershandhaving, naast de huidige manieren.

L3.2 Behandeling kwetsbaar verkeer op rotondes gelijkwaardig in hele provincie: Gelijkwaardige behandeling van kwetsbaar verkeer, zoals voetgangers en fietsers, bij alle rotondes in de provincie. Momenteel is dat nog niet altijd het geval en dit kan leiden tot gevaarlijke situaties.

L4.1 Stimuleren en faciliteren van buurtinitiatieven: Maak net als de provincie Utrecht beleid op het stimuleren en faciliteren van buurtinitiatieven, bijvoorbeeld door het inrichten van een kennisbank over bestaande buurtinitiatieven, het beschikbaar stellen van financiële middelen om buurtinitiatieven duurzaam te kunnen organiseren, en het beschikbaar stellen van subsidie- en vergunningsexperts die kunnen helpen bij het snel opzetten van een buurtinitiatief.

L6.1 Elektrificatie van het verkeer.

L6.3 Stimulering van het nieuwe werken.

L7.3 Openbaar vervoer goedkoper: Het OV moet minimaal 50% goedkoper worden, en in de daluren nog goedkoper.

L7.4 Maximaal 15 minuten overstaptijd: De overstaptijd mag maximaal 15 minuten zijn, verschillende OV aanbieders moeten de dienstregeling beter afstemmen.

L8.3 Informatieplek lopende initiatieven: De provincie moet 1 plek faciliteren waar burgers lopende initiatieven in hun buurt en van de provincie kunnen vinden.

L9.2 Afspraken met grote werkgevers: Wij roepen de provincie op om afspraken te maken met grote werkgevers over woon-werkverkeer van hun werknemers.

L9.4 Coördinator infrastructuur: Wij roepen de provincie op om als coördinator op te treden tussen alle betrokken partijen m.b.t. de infrastructuur, vanuit de behoefte van alle Zuid- Hollandse inwoners.

L10.1 Onderzoek naar licht, lucht- en geluidsoverlast: De provincie dient meer middelen vrij te maken voor (wetenschappelijk) onderzoek in Zuid-Holland naar met name de effecten van licht, lucht- en geluidsoverlast op de gezondheid van mens, dier en natuur.

Toekomst van het Platteland

Geheel overgenomen

P2.2 Bevorderen van de toegankelijkheid: De toegankelijkheid van het platteland bevorderen door terreinbeherende organisaties te ondersteunen bij het ontwikkelen informatieve routes en apps, recreatieve activiteiten in het kader van klimaatdoelen. Betere OV-verbindingen.

P2.4 Opzetten van educatieve centra vergemakkelijken: Bijdragen aan de opzet van educatieve centra met mobiele exposities, tevens het vergemakkelijken van bestemmingsplanwijzigingsprocedures zodat de boeren hun bedrijfsvoering kunnen omzetten met andere activiteiten.

P3.5 Provinciaal waterbeleid: Bevorder de totstandkoming van beleid om tijdig en adequaat in te spelen op de waterproblematiek in de provincie. Al is het maar om te voorkomen dat Zwitserland echt aan de Noordzee komt te liggen...

P4.2 Kennisuitwisseling stimuleren: De provincie Zuid-Holland stimuleert en faciliteert studiegroepen, samenwerkingsverbanden, kennisuitwisselingsprojecten en -collectieven van potentiële biologische agrariërs en telers. Eventueel in samenwerking met biologische agrariërs en telers om de voorlichting betreffende de transitie naar een biologische bedrijfsvoering te verbeteren en uit te breiden.

P5.2 Natuurlijke dorpsgroei: We willen levensvatbare dorpen. Dorpen die zodanig groeien dat er voldoende voorzieningen blijven. Dus laat dorpen groeien, zodat er onder andere een lagere school is, een buurtsuper en wijkverpleging. Laat de provincie dit proces ondersteunen.

P6.2 Vergoeding voor bijdrage natuurwaarde: Een eerlijke vergoeding voor bijdrage aan natuurwaarde zodat bevorderen van biodiversiteit aantrekkelijker wordt en meer soorten planten en dieren zich weer thuis gaan voelen in het veenweidegebied (denk aan waterleven, insecten, weidevogels, bodemleven).

P6.4 Diversificatie boerenbedrijven stimuleren: Het stimuleren van diversificatie van het boeren ondernemerschap. Dit vraagt onder andere om verruiming van bestemmingsplannen en flexibele financieringsvormen om kleinschalige of gestopte bedrijven dergelijke vormen van ondernemerschap te laten ontwikkelen. Hier is qua vergoeding op den duur zeker een commercieel verdienmodel mogelijk.

P7.1 Participatie vanaf de start: Burgerparticipatie aan het begin van een proces van beleidsvorming bij plattelandsontwikkeling, tijdig organiseren.

P7.5 Minder weerstand: Weerstand verminderen bij het burgerparticipatietraject.

P8.1 Energie-onafhankelijkheid: Streef naar onafhankelijkheid op het gebied van energie; allereerst door zoveel mogelijk zonnepanelen op bestaande en nieuwe daken te leggen en door in de provincie op andere manieren voldoende energie op te wekken.

P8.4 Bereikbaarheid van regionale voorzieningen: Zorg dat regionale voorzieningen (o.a. ziekenhuizen) goed bereikbaar zijn door te investeren in bereikbaarheid met fiets, OV verbindingen tussen dorp, stad en platteland.

P8.5 Voorzieningen behouden voor dorpen: Behoud de (basis)voorzieningen waar breed draagvlak voor is in de (dorps)gemeenschap en zorg dat deze voorzieningen ook beschikbaar kunnen blijven door dorpen ook de ruimte te geven om (licht) te groeien.

P10.3 Een verordening voor burgerparticipatie: Stel een verordening vast, waarin burgeradvies een goed omschreven plek krijgt. Gebruik daarbij meerdere varianten, van digitale raadpleging tot G1000-aanpak en van adviserend tot bindend. Stel een oefenperiode vast, waarin met verschillende vormen van burgerparticipatie wordt gewerkt en selecteer dan de meest effectieve.

P10.5 Toetsen op begrijpelijkheid: Toets alle uitingen van de provincie op leesbaarheid en begrijpelijkheid. Dat gaat niet alleen om beleidsdocumenten, maar ook over brieven en mondelinge contacten. Gebruik daar niet alleen taal- en communicatiedeskundigen bij, maar ook burgers die ontvanger van die uitingen zijn.

P12.2 Openbaar vervoer: Openbaar vervoer moet de bereikbaarheid en toegankelijkheid van het platteland blijven waarborgen zodat het voor de jeugd (en mensen zonder eigen vervoer) aantrekkelijk blijft om er te blijven. OV-lijnen laten bestaan en niet opheffen als ze economisch niet rendabel blijken te zijn. De sociale afweging gaat boven de economische afwegingen.

Gedeeltelijk overgenomen

P1.1 Samenbrengen van alle boeren: Samenbrengen van álle boeren in de agrarische collectieven, zodat per polder besloten kan worden wat de beste methode is voor biodiversiteitsherstel. Zo heeft elke boer van de polder inspraak in de methode.

P1.3 Uitbreiding van financiële vergoedingen: Uitbreiding van financiële vergoedingen voor positieve activiteiten van boeren ter bevordering van biodiversiteit met extra voordelen, zoals belastingkortingen, om zo de stimulans te verhogen.

P1.4 Verhoging van de financiële vergoeding voor samenwerken: Verhoging van de financiële vergoedingen wanneer boeren samenwerken met hun burens in de polder en gezamenlijk positieve activiteiten ontplooiën voor biodiversiteitsherstel voor robuustere ecosystemen binnen de polder.

P3.3 Kaart tekenen voor inrichting Zuid-Holland: Teken (met inachtneming van landelijk vastgestelde kaders) de kaart van Zuid-Holland waarop is aangegeven waar: wordt gewoond/kan worden gebouwd, waar ruimte is voor de agrarische sector, waar ruimte is voor industrie, voor natuur en voor recreatie, stel deze vast en zie toe op de naleving van de vastgelegde afspraken.

P3.4 Kaders opstellen voor bebouwing: Stel (eenvoudig leesbare en hanteerbare) kaders op voor: het bouwen in de stad (bijv. hoogte) en op het platteland (bijv. bebouwd oppervlak per km², bedrijventerreinen, natuur en recreatie, agrarisch gebied (bijv. biodiversiteit en uitstoot CO₂), stel deze vast en zie toe op de naleving ervan.

P4.1 Omschakelende ondernemers ondersteunen: De provincie Zuid-Holland ondersteunt regulier werkende agrariërs en telers die willen omschakelen naar een biologische bedrijfsvoering op organisatorisch, administratief en financieel niveau. Eén en ander zodanig dat er een reëel verdienmodel ontstaat voor de agrariërs en telers. De ondersteuning van deze transitie kan worden beëindigd wanneer er, redelijkerwijs, zelfstandigheid is opgebouwd door de agrariërs en telers, echter met een maximale termijn van 5 jaar.

P4.2 Kennisuitwisseling stimuleren: De provincie Zuid-Holland stimuleert en faciliteert studiegroepen, samenwerkingsverbanden, kennisuitwisselingsprojecten en -collectieven van potentiële biologische agrariërs en telers. Eventueel in samenwerking met biologische agrariërs en telers om de voorlichting betreffende de transitie naar een biologische bedrijfsvoering te verbeteren en uit te breiden.

P4.3 Biologische gewasbescherming: De provincie Zuid-Holland dient de ontwikkeling en toepassingsmogelijkheden van biologische gewasbeschermingsmiddelen te stimuleren en financieel te ondersteunen, dit om sneller te komen tot uitbreiding van het biologisch areaal.

P4.4 Verbreden activiteiten agrariërs ondersteunen: De provincie Zuid-Holland ondersteunt de van regulier naar biologisch overschakelende agrariërs en telers bij het verbreden van de activiteiten in hun onderneming. Indien wet- en regelgeving, bestemmingsplannen en vergunningen aanpassing behoeven dient dit te worden gewijzigd.

P4.5 Consumenten voorlichten: De provincie Zuid-Holland gaat burgers meer betrekken en verbinden en de afzet van biologische producten stimuleren door de consument voor te lichten over het verschil tussen regulier en biologisch. Hoe biologische producten te herkennen zijn en waarom biologisch belangrijk is voor de toekomst van natuur, milieu, klimaat en dierenwelzijn.

P5.2 Natuurlijke dorpsgroei: We willen levensvatbare dorpen. Dorpen die zodanig groeien dat er voldoende voorzieningen blijven. Dus laat dorpen groeien, zodat er onder andere een lagere school is, een buurtsuper en wijkverpleging. Laat de provincie dit proces ondersteunen.

P5.3 Maximale kavelgrootte voor woningen: We willen dat er een eerlijker verdeling van de bouwgrond komt en niet dat sommigen hele grote percelen kunnen kopen. Zo kunnen er meer woningen worden gerealiseerd. Dus verplichting tot maximale kavelgrootte bij projectontwikkeling.

P5.4 Provinciale grondbank: We willen dat beschikbare gronden in het bezit van de provincie komen, zodat grondspeculatie op toekomstige huizenbouw wordt tegengegaan. Dit kan ook helpen bij het herverkavelen van landbouwgronden om boeren te helpen bij herplaatsing weg van natuurgebieden.

P5.5 Wonen op binnenwater: In wateropvanglocaties en uiterwaarden, zandwinputten en oude havens is nog veel ruimte. In diepe polders en/of overloophoevegebieden kan men huizen op palen bouwen. Dit is een moderne toekomstbestendige manier van bouwen. Dit kan door middel van drijvende woningen of paalwoningen.

P6.5 Duurzame energie-opwekking: Het versnellen van de mogelijkheden voor opwekken duurzame energie in boerenbeheer en biogas. Dit vraagt om opheffen van knelpunten in het energienetwerk en investeringssteun en faciliteren van de bouw voor mestvergisters zodat ook kleinschaliger boeren hier gebruik van kunnen maken.

P7.3 Platform over burgerparticipatie: Een Burgerparticipatieplatform inrichten voor het platteland waar iedereen kan zien wat er elders gebeurt en daardoor geïnspireerd kan raken.

P7.4 Toegankelijke budgetten: De toegang tot budgetten voor plattelands-burgerinitiatieven meer toegankelijk maken.

P8.2 Regionale voedselvoorziening: Streef naar onafhankelijkheid op het gebied van de voedselvoorziening in de regio, stimuleer hiervoor de directe en lokale afzet van voedsel.

P8.3 Ruimte bieden aan boeren: Ondersteun de toekomst van het boerenbedrijf door ruimte te bieden voor goed ingepaste energieopwek (zon, wind en andere energieopwekkers) op dak en boerenerf en door de regionale afzet van voedsel te stimuleren en te hier te investeren in de energieinfrastructuur.

P9.3 Bevorderen kleinschaligheid: Het beschikbaar stellen van een stimuleringsfonds voor het bevorderen van meer kleinschaligheid en lokale economie (ook in de stad).

P10.1 Provinciaal democratiefestival: Organiseer een Provincie Zuid-Holland 'low land' festival. In dat lage land-festival wordt het feest van de provinciale democratie gevierd, toont Zuid-Holland op creatieve manieren de betekenis van hun beleid voor burgers en krijgen burgerinitiatieven een podium. Een mooie mengeling van lering en vermaak, dat in wisselende regio's van de provincie wordt georganiseerd.

P10.2 Platform voor burgerinitiatieven: Ontwerp een platform dat toegang geeft tot de provincie voor burgerinitiatieven vanuit het platteland. Maak daar burgerinitiatieven zichtbaar voor bestuurders en ambtenaren, maak ze vindbaar voor burgers die ook iets willen oppakken en maak het mogelijk om via het platform contacten te leggen. Stel daarbij een prijs in voor het beste plattelands-burgerinitiatief dat voor anderen in de provincie ook van betekenis is.

P12.3 Lokaal produceren en consumeren: Lokaal produceren en consumeren leidt tot veel positieve dingen, zoals steun voor lokale producenten, gezondheid en minder transportbewegingen en dus CO2-reductie.

P12.5 Voorzieningen voor burgers: Speciale aandacht voor voorzieningen voor kinderen/jongeren en voorzieningen voor ouderen binnen de gemeente- en provinciegrenzen. Door deze voorzieningen te combineren blijft de verbinding tussen jong en oud bestaan.

Aldus vastgesteld en besloten te Den Haag, d.d. 15 mei 2024 door Provinciale Staten op basis van het Burgerakkoord zoals

overhandigd d.d. 25 maart 2023 door de leden van de burgerraad

Niet aangenomen besispunten

Wonen

W1.4 Hulp bij verhuizen: Hulp bij verhuizen is voor kwetsbare doelgroepen nodig – dit zou kunnen in de vorm van subsidies voor verhuizingen, of via gemeentes hulp bieden om te verhuizen.

W1.5 Pilot wonenruil-app: Een pilot starten voor een provinciale dan wel landelijke woningruil-app, voor zowel koopwoningen als (sociale) huurwoningen, waardoor huisjesmelkers en vastgoedinvesteerders niet kunnen inmengen in de markt.

W2.3 Herinvoeren Premie A.

W4.4 Aanbevelingen leefbaarheidsscore: Maak aanbevelingen om de leefbaarheidsscore te verhogen

W5.1 Prioriteit ombouwen karakteristieke panden naar woningen: Geef prioriteit aan het ombouwen van karakteristieke gebouwen naar woningen: Gemeentes moeten woningbouwprojecten die karakteristieke panden op een aansprekende manier renoveren een speciale status geven, zodat ze volgens versnelde procedures kunnen worden gerealiseerd.

W5.5 Invloed voor buurtbewoners bij ombouwprojecten: Geef inwoners invloed op ombouwprojecten in hun omgeving: Gemeentes moeten bij herontwikkelingsprojecten participatie van buurtbewoners organiseren, en bij vergunningsverlening voorrang geven aan projecten die breed gedragen worden of op een andere manier bijdragen aan sociale cohesie.

W6.1 Het puntensysteem toepassen op alle huurwoningen: Het puntensysteem toepassen op alle huurwoningen.

W6.2 Bewijslast huurbepaling bij verhuurder: De bewijslast voor de correcte huurbepaling op basis van punten ligt bij de verhuurder.

W6.6 Hypotheek en studieschuld: Bij het afsluiten van een hypotheek niet kijken naar de studieschuld.

W6.9 Participatie potentiële bewoners: De lokale behoefte meer plek geven in nieuwbouwprojecten door participatie door potentiële bewoners, ook wel co-creatie genoemd.

W9.4 Woningen voor starters: De provinciale staten moet geld beschikbaar stellen voor de gemeenten om woningen voor starters te bouwen en daarop toezien.

Leefbaarheid, verkeer en vervoer

L1.1 Regie over alle OV-bedrijven terug bij Provinciale Staten: Provinciale Staten pakt de regie terug over alle OV-bedrijven in de provincie, zodat er een duidelijke besluitvorming en beleid is.

L1.5 Het personeelstekort oplossen: Personeelstekort oplossen door breder wervingsbeleid, interne omscholing, andere inrichting diensten en automatisering van de voertuigen.

Toekomst van het Platteland

P1.2 Uitbreiding pakketten agrarische natuurbeheer coöperaties: De uitbreiding van de bestaande pakketten bij agrarische natuurbeheercoöperaties met A) ecosysteemdienst- pakketten en B) kleine-landschapselementen-pakketten om de biodiversiteit te verbeteren.

P2.1 Onderwijs benutten voor kennis over het platteland.

P6.3 Vergoeding voor educatieve waarde: Een eerlijke vergoeding voor de educatieve waarde van landbouwbedrijven in het Zuid-Hollandse veenweidegebied via o.a. subsidiëring via open dagen, schoolprogramma's, andere educatievormen. Hierbij kan ook gedacht worden aan de doorontwikkeling van kinderboerderijen tot echte stadsboerderijen waar echte boeren een eerlijke vergoeding kunnen krijgen voor het educatieve element van hun bedrijf.

P9.1 Eenduidige afvalscheiding: Het zorgdragen voor een eenduidig beleid in de gehele provincie Zuid-Holland op het gebied van afvalscheiding! Bewustzijn creëren door afvalscheiding overal op dezelfde manier in te richten.

P9.5 Regels vereenvoudigen: Het vereenvoudigen van wet- en regelgeving (vergunningen) zodat lokale producten eerste keus worden.

P12.1 Een lokaal gesprekspunt: Fysiek lokaal aanspreekpunt per dorpskern waar je naartoe kan met je vragen en duidelijkheid krijgt over de vervolgstappen. Provincie maakt het mogelijk om bevoegdheden te decentraliseren. Zodat vragen en initiatief van burgers sneller opgepakt en behandeld kunnen worden.

P12.4 Een bewust woonklimaat: Ieder individu heeft toegang tot mogelijkheden om zijn/haar kennis te vergroten over een bewust woonklimaat in de breedste zin van het woord. Of dat nu gaat om innovatieve en milieubewuste nieuwbouwprojecten of maatregelen om het eigen huis te verduurzamen binnen de mogelijkheden en kansen die er zijn.

Besluiten behandeling Burgerakkoord Wonen

Krachtig Zuid-Holland

Samenvatting

	Cie.	Besluit om:	Opmerkingen
W1.1 Onderzoek woonbehoeftes	BW	Over te nemen	Gehoor gevend aan de oproep PS in motie 1094 opgenomen in coalitieakkoord en onderdeel van gepland beleid.
W1.2 Meer slimme seniorencomplexen	BW	Over te nemen	Gehoor gevend aan de oproep PS in motie 1094 opgenomen in coalitieakkoord en onderdeel van gepland beleid.
W1.3 Sociale-huursector verbeteren	BW	Over te nemen	Gehoor gevend aan de oproep PS in motie 1094 opgenomen in coalitieakkoord en onderdeel van gepland beleid.
W1.4 Hulp bij verhuizen	BW	Af te wijzen	Gemeentelijk geregeld; geen rol provincie
W1.5 Pilot wonenruil-app	BW	Af te wijzen	Hierin voorzien particuliere initiatieven; geen rol provincie
W2.1 Beleid betaalbaar wonen	BW	Over te nemen	Gehoor gevend aan de oproep PS in motie 1094 opgenomen in coalitieakkoord en onderdeel van gepland beleid.
W2.2 Verbetering samenwerking	BW	Over te nemen	Gehoor gevend aan de oproep PS in motie 1094 opgenomen in coalitieakkoord en onderdeel van gepland beleid.
W2.3 Herinvoeren Premie A.	BW	Af te wijzen	Rijkstaak
W2.4 Doorstroming bevorderen	BW	Gedeeltelijk over te nemen	Provincie pakt nu rol in via subsidies en optimalisering.
W3.1 Wonen is nutsvoorziening	BW	Gedeeltelijk over te nemen	Provincie stuurt op aandeel betaalbare woningen, maar ziet ook rol vrijemarkt in woningopgave.
W4.4 Aanbevelingen leefbaarheidsscore	RM	Af te wijzen	Provincie maakt geen gebruik van Leefbaarheidsscore voor verbetering leefomgeving.
W4.5 Betrekken inwoners en bedrijven bij leefbaarheid	RM	Over te nemen	In Omgevingswet wordt participatie bij besluitvorming verplichting.
W5.1 Prioriteit ombouwen karakteristieke panden naar woningen	BW	Af te wijzen	Past niet binnen huidige focus en inzet van PZH in erfgoedbeleid; herbestemming beperkt tot rijksmonumenten.
W5.2 Kantoorpanden ombouwen vóór nieuwbouwvergunning	BW	Gedeeltelijk over te nemen	Woningbouw opgave te groot voor volledige invoer. PZH stuurt op effectief ruimtegebruik.
W5.4 Ombouw-kansenkaart	BW	Over te nemen	Kan opgepakt worden op basis van eerdere programma's
W5.5 Invloed voor buurtbewoners bij ombouwprojecten	BW	Af te wijzen	Gemeentelijke taak
W6.1 Het puntensysteem toepassen op alle huurwoningen	BW	Af te wijzen	Rijkstaak
W6.2 Bewijslast huurbepaling bij verhuurder	BW	Af te wijzen	Rijkstaak; onderdeel van wetsvoorstel "betaalbare huur"
W6.6 Hypotheek en studieschuld	BW	Af te wijzen	Rijkstaak
W6.7 Bereikbaarheid woongebieden	BW	Gedeeltelijk over te nemen	Is bestaande ambitie in Transitieplan OV, maar maatwerk vaak noodzakelijk.
W6.8 Ruimte voor bijzondere woonvormen	BW	Over te nemen	Gehoor gevend aan de oproep PS in motie 1094 opgenomen in coalitieakkoord en onderdeel van gepland beleid.
W6.9 Participatie potentiële bewoners	BW	Af te wijzen	Gemeentelijk taak; wordt in voorzien in Omgevingswet

W8.1 Provincie pakt regie	BW	Gedeeltelijk over te nemen	Vereist keus wijze van aanpak	
W8.2 Provincie stimulerende rol richting gemeenten	BW	Over te nemen	Gehoor gevend aan de oproep PS in motie 1094 opgenomen in coalitieakkoord en onderdeel van gepland beleid.	
W8.3 Inzetten op kleinere woningen	BW	Gedeeltelijk over te nemen	Vereist keus in wijze van aanpak	
W8.4 Stimuleringsmaatregelen kleiner wonen	BW	Gedeeltelijk over te nemen	Vereist keus in wijze van aanpak	
W8.5 Tijdelijk leegstaande terreinen beschikbaar voor experimentele woningbouw	BW	Gedeeltelijk over te nemen	Voorname gemeente taak waar provincie wel op kan sturen.	
W8.6 Stimuleren seniorenwoningen (55+)	BW	Over te nemen	Gehoor gevend aan de oproep PS in motie 1094 opgenomen in coalitieakkoord en onderdeel van gepland beleid.	
W9.1 Beschikbaar stellen huisvesting studenten binnen de gemeente	BW	Gedeeltelijk over te nemen	Provincie stuurt op betaalbare woningbouw. Studentenwoningen zijn voornamelijk gemeentelijke taak	
W9.4 Woningen voor starters	BW	Af te wijzen	Provincie heeft geen subsidie voor starters	
W9.5 Huisvesting specifieke doelgroepen	BW	Gedeeltelijk over te nemen	Afhankelijk van aannemen Wet Versterking Volkshuisvesting hoe provincie hier rol in kan pakken	
W10.1 Blijvend inzetten van participatie	BMM	Over te nemen	Gehoor gevend aan de oproep PS in motie 1094 opgenomen in coalitieakkoord en onderdeel van gepland beleid.	
W10.2 Duidelijke spelregels participatie	BMM	Over te nemen	Wordt opgepakt in lopende beleidsactualisatie participatiebeleid en opstellen participatieverordening	
W10.3 Participatie-uitkomsten omzetten in beleid	BMM	Gedeeltelijk over te nemen	Uiteindelijke beslissing is aan Provinciale Staten conform afgegeven mandaat bij participatie traject.	
W10.4 Erkennen kloof	BMM	Gedeeltelijk over te nemen	Provincie houdt zich aan vooraf gemaakte afspraken doel bij participatie.	
W10.5 Evaluatie van dit Burgerberaad voor toekomstige varianten	BMM	Over te nemen	Evaluatie loopt. Resultaat verwacht na zomer 2024	
W11.2 Focus op huisvesting	BW	Over te nemen	Gehoor gevend aan de oproep PS in motie 1094 opgenomen in coalitieakkoord en onderdeel van gepland beleid.	
W11.3 Betaalbaarheid en doorstroming voor generaties	BW	Over te nemen	Gehoor gevend aan de oproep PS in motie 1094 opgenomen in coalitieakkoord en onderdeel van gepland beleid.	
W11.5 Leefbaarheid huurders	BW	Gedeeltelijk over te nemen	Primair gemeentelijke taak waar de provincie adviserende en ondersteunende rol in pakt.	
W11.6 Biobased als norm	BW	Over te nemen	In lijn met provincie doel voor verruiming biobased bouwen.	

1. Doorstroming op de woningmarkt hapert in Nederland

1. Over welk beslispoint uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W1.1 Onderzoek woonbehoeftes: Er is te weinig informatie over de woonbehoeftes van mensen en wat ze werkelijk willen, waarover we vinden dat er een onderzoek begonnen moet worden.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 1. Het komt volledig of grotendeels overeen. Valt in huidig beleid, in het coalitieakkoord staat dat GS wil onderzoeken of dit eens per jaar kan worden uitgevoerd.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispoint:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit punt is onderdeel van gepland beleid, en kan als zodanig opgepakt worden in de geplande herzieningen gedurende deze collegeperiode.

1. Doorstroming op de woningmarkt hapert in Nederland

1. Over welk besispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W1.2 Meer slimme seniorencomplexen: Er zijn grote blokkades voor ouderen om kleiner te gaan wonen, wat een groot probleem is met de vergrijzende populatie – meer initiatieven zoals de Berkenflat in 's-Gravenzande (slimme seniorencomplexen) zijn nodig.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 1. Het komt volledig of grotendeels overeen. In het coalitieakkoord staat dat we innovatieve vormen van woningen (vooral met kleine woningoppervlakte) stimuleren, denk aan woningen voor senioren zoals knarrenhof. (knarrenhof wordt in beide documenten letterlijk genoemd als voorbeeld).

4. Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit punt is onderdeel van gepland beleid, en kan als zodanig opgepakt worden in de geplande herzieningen gedurende deze collegeperiode.

1. Doorstroming op de woningmarkt hapert in Nederland

1. Over welk besispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W1.3 Sociale-huursector verbeteren: De sociale huursector heeft problemen – de provincie moet definitieve stappen zetten om deze te verbeteren.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 1. Het komt volledig of grotendeels overeen. In het coalitieakkoord staan twee punten genoemd die bijdragen aan het verbeteren van de sociale-huursector zoals het uitbreiden van voorraad sociale-huurwoningen en het voortzetten van woningbouwsubsidies.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit punt is onderdeel van gepland beleid, en kan als zodanig opgepakt worden in de geplande herzieningen gedurende deze college periode.

1. Doorstroming op de woningmarkt hapert in Nederland

1. Over welk besispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W1.4 Hulp bij verhuizen: Hulp bij verhuizen is voor kwetsbare doelgroepen nodig – dit zou kunnen in de vorm van subsidies voor verhuizingen, of via gemeentes hulp bieden om te verhuizen.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord. Dit is een specifiek punt waar de provincie in eerste instantie geen taak in ziet. Wel zet Sociale Verhuurders Haaglanden (koepelorganisatie van woningcorporaties Haaglanden) zich in om ouderen met verhuishwens te begeleiden.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt:

Af te wijzen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit wordt op gemeentelijk niveau al geregeld. In onze provincie werken namelijk diverse gemeenten en woningcorporaties met bijvoorbeeld verhuismakelaars. De provincie heeft hierin geen toegevoegde waarde.

1. Doorstroming op de woningmarkt hapert in Nederland

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W1.5 Pilot wonenruil-app: Een pilot starten voor een provinciale dan wel landelijke woningruil- app, voor zowel koopwoningen als (sociale) huurwoningen, waardoor huisjesmelkers en vastgoedinvesteerders niet kunnen inmengen in de markt.

2. Ingedeeld in commissie:

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord, dit is een erg concreet punt waar de provincie geen rol in heeft. Wel is er een HuisjeHuisje app geweest vanuit woningcorporaties (2017-2019) maar dit experiment is gestaakt vanwege geringe aanvragen voor woningruil.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Af te wijzen

5. Onderbouwing van het besluit:

Er zijn diverse particuliere initiatieven die voorzien in deze behoefte (www.woningruil24.nl, www.huisruilen.nl, www.ruilmijnwoning.nl, www.huisruilen.nl, www.nationalehuizenruil.nl, etc.), daarnaast bieden sommige woningcorporaties ook de mogelijkheid om te ruilen van een woning (bv de woningcorporatie Patrimonium Barendrecht, woningcorporatie Havensteder, etc.).

2. Betaalbaar wonen is een recht!

1. Over welk besispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W2.1 Beleid betaalbaar wonen: De provincie Zuid-Holland moet betaalbaar wonen beleid maken.

2. Ingedeeld in commissie:

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 1. Het komt volledig of grotendeels overeen, betaalbaarheid van woningen en de prioriteit daarvan wordt op meerdere pagina's van het coalitieakkoord benoemd. Concrete afspraken: minimaal 30% van bestaande voorraad is sociale huurwoningen en 2 op de 3 nieuwe huizen vallen in de categorie betaalbaar (landelijk), en 40% van de nieuwbouwwoningen moet sociaal zijn (dat komt neer op circa 100.000 sociale huurwoningen).

4. Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit punt is onderdeel van gepland beleid, en kan als zodanig opgepakt worden in de geplande herzieningen gedurende deze college periode.

2. Betaalbaar wonen is een recht!

1. Over welk besispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W2.2 Verbetering samenwerking: Verbetering samenwerking tussen provincie, gemeenten en woningcorporaties.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 1. Het komt volledig of grotendeels overeen. Er staan meerdere verwijzingen bij het thema wonen naar het belang van goede samenwerking. Op pagina 6 staat “We blijven inzetten op samenwerking in de regio, om op deze wijze de solidariteit te handhaven en te bewaken binnen en tussen regio's.”

4. Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit punt is onderdeel van gepland beleid, en kan als zodanig opgepakt worden in de geplande herzieningen gedurende deze college periode.

2. Betaalbaar wonen is een recht!

1. Over welk besispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W2.3 Herinvoeren Premie A.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Rijkstaak. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord. Dit is geen taak voor de provincie. In het verleden werd de premiekoopregeling gefinancierd en uitgevoerd door het Rijk, maar op dit moment is er geen premiekoopregeling

4. Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt:

Af te wijzen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit is een taak van de Rijksoverheid. Het invoeren van een financieringssysteem ten behoeve van betaalbare woningen, bijvoorbeeld via subsidie, specifiek voor 1 provincie vraagt een enorm groot financieel vermogen, extra ambtelijke capaciteit en is voor de provincie erg risicovol.

2. Betaalbaar wonen is een recht!

1. Over welk besispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W2.4 Doorstroming bevorderen: Doorstroming bevorderen.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord, maar indirect draagt de provincie hier wel aan bij, bijvoorbeeld door stimuleren van innovatieve woonvormen (zoals seniorenwoningen). Ook is er een challenge georganiseerd in 2022 door de provincie om doorstroom te stimuleren.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

We vinden doorstroming een belangrijk thema. Voor het stimuleren van woonvormen voor senioren, stelt PZH in 2024, 2,5 miljoen beschikbaar. Tot op heden worden deze middelen elk jaar volledig uitgeput. Eventueel kan PS hier meer inzet op plegen door meer middelen ter beschikking te stellen. Orde van grootte is meer dan € 1 miljoen jaarlijks.

Het optimaliseren van het nieuwbouwprogramma zodat doorstroming wordt bevorderd. Door bepaalde typen woningen te laten programmeren waar vraag naar is, bv woningen voor senioren of voor grote gezinnen zodat er verhuisbewegingen op gang komen. Op dit moment vindt een nulmeting plaats om dit goed in beeld te brengen.

3. Zelfbewoning

1. Over welk besispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W3.1 Wonen is nutsvoorziening: Wonen is uitsluitend een nutsvoorziening en geen verdienmodel!

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. De provincie zet zich in voor betaalbare woningen, niet het tegengaan van woningen als verdienmodel.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

De provincie staat op het standpunt dat een woning voorziet in een eerste levensbehoefte, daarom stuurt de provincie stevig op het aandeel betaalbare woningbouw in de regionale woningbouwprogramma's. Opgemerkt dient te worden dat de vrije marktsector voor woningbouw ook een belangrijke rol speelt op de woningmarkt en met name als de woonkwaliteit zich goed verhoudt tot de huurprijs is daar niets mis mee. Daarnaast kunnen (institutionele) woningbeleggers die langdurig betrokken zijn in een gebied kunnen ook de rol van een stedelijk partner vervullen van een gemeente.

4. Het Leefbaarheidslabel

1. Over welk beslispoint uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W4.4 Aanbevelingen leefbaarheidsscore: Maak aanbevelingen om de leefbaarheidsscore te verhogen.

2. Ingedeeld in commissie

Ruimte en Milieu

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. Er wordt op gerefereerd naar dit punt, waarbij een toekomstbestendige leefomgeving topprioriteit is. Zo wordt er gezegd: “Wonen is meer dan een dak boven je hoofd. Om sociale structuren te versterken ondersteunen we faciliteiten voor werken, leren, zorg, sport, ontmoeting en ontspanning.”

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispoint:

Af te wijzen

5. Onderbouwing van het besluit:

In het Burgerakkoord is het invoeren van een leefbaarheidsscore en het beslispoint dat de leefbaarheidsscore definieert niet aangenomen door de burgerraad. De provincie zelf maakt geen gebruik van een leefbaarheidsscore.

We kennen wel de Leefbaar-o-meter van het Rijk en de monitor leefomgeving voor onze eigen provincie. We doen niet concreet aanbevelingen om de leefbaarheid van de provincie te verbeteren, maar door ons beleid te actualiseren verbeteren we deze indirect wel.

4. Het Leefbaarheidslabel

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W4.5 Betrekken inwoners en bedrijven bij leefbaarheid: Betrek inwoners en bedrijven bij het verbeteren van de leefbaarheidsscore.

2. Ingedeeld in commissie

Ruimte en Milieu

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. Dit punt is erg specifiek voor het coalitieakkoord. Er wordt in het coalitieakkoord regelmatig vermeld dat de provincie de leefomgeving toekomstbestendig maakt in samenwerking met de omgeving. Daarnaast vereist de Omgevingswet dat er aan participatie wordt gedaan in beleid en uitvoering. Dit is wat het coalitieakkoord zegt over de omgevingswet en participatie: “Onze inzet is een herziening van het omgevingsbeleid per jaar. Hierdoor kunnen we inspraak en participatie goed vormgeven en voorkomen we dat procedures voor herzieningen door elkaar gaan lopen” (p.31)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Veel van wat de provincie doet heeft betrekking om de leefomgeving en regelmatig ook op de leefbaarheid. Nu de Omgevingswet in werking is getreden, is ook participatie een vereiste. Daarnaast hebben we in onze participatievisie (2018) ook vastgesteld dat we het belangrijk vinden inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden te betrekken bij wat we doen.

We hebben de afgelopen jaren al stappen gezet op het gebied van participatie. We adviseren inwoners en bedrijven te blijven betrekken bij beleidsontwikkeling en -uitvoering. De leefbaarheidsscore is niet in het Burgerakkoord opgenomen, maar een groot deel van ons beleid heeft ook invloed op de leefbaarheid van onze provincie. Dus door inwoners en bedrijven te betrekken bij beleidsontwikkeling en -uitvoering zullen ze indirect ook betrokken worden bij het verbeteren van de leefbaarheid van onze provincie.

Naast bovenstaande worden inwoners momenteel al betrokken bij de leefbaarheid door middel van diverse citizen science-projecten, zoals burgermeetnet Geluid Rotterdam The Hague Airport, burgermeetnet Geluid langs provinciale wegen voorgenomen op basis nieuwe Actieplan Geluid en Samen Luchtkwaliteit Meten. Dit soort initiatieven zijn ook een goede manier om inwoners direct te betrekken bij de leefbaarheid van onze provincie.

5. Samen slimmer ombouwen

1. Over welk besispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W5.1 Prioriteit ombouwen karakteristieke panden naar woningen: Geef prioriteit aan het ombouwen van karakteristieke gebouwen naar woningen: Gemeentes moeten woningbouwprojecten die karakteristieke panden op een aansprekende manier renoveren een speciale status geven, zodat ze volgens versnelde procedures kunnen worden gerealiseerd.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. In het coalitieakkoord staat: "Bij het vergroten van de woningvoorraad stimuleren en helpen we partijen om bestaande gebouwen en gebieden optimaal te benutten." (p.7) Hierbij is ombouwen van karakteristieke panden een optie.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt:

Af te wijzen

5. Onderbouwing van het besluit:

Het renoveren en ombouwen van karakteristieke gebouwen tot woningen valt buiten de provinciale inzet vanuit erfgoed. De kern van ons erfgoedbeleid blijft het beschermen van ons erfgoed. We zetten ons in om deze monumenten te behouden, toegankelijk en beleefbaar te maken. We zetten daarbij o.a. in op het stimuleren van restauratie en herbestemmen van rijksmonumenten. Dat is dan ook de focus (rijksmonumenten). Om herbestemming te stimuleren zetten we onze aanjager voor herbestemming van cultureel erfgoed in. Hij helpt eigenaren bij het vinden van een nieuwe bestemming voor monumenten die leeg staan of waar leegstand dreigt. Dat kan ook herbestemming tot woningbouw zijn. De vraag van het Burgerberaad is breder, dat past niet bij de inzet en capaciteit van PZH.

5. Samen slimmer ombouwen

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W5.2 Kantoorpanden ombouwen vóór nieuwbouwvergunning: Eerst langdurig leegstaande kantoorpanden ombouwen: Gemeentes mogen voor nieuwbouwplannen voor een bepaald type woning geen vergunning verlenen zolang vergelijkbare woningen gerealiseerd kunnen worden door ombouw van een leegstaand kantoorpand.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. Het ombouwen van kantoorpanden wordt letterlijk genoemd met als doel vergroten van woningvoorraad. Er wordt geen onderscheid gemaakt in prioriteit tussen nieuwbouw en bestaande bouw. Er staat: "Bij het vergroten van de woningvoorraad stimuleren en helpen we partijen om bestaande gebouwen en gebieden optimaal te benutten. Daarbij kan gedacht worden aan de splitsing van grote woningen, vermindering van leegstand, verdieping erbij, functiemenging en/of ombouwen van bestaande kantoren en winkels naar woningen. De verwachting is dat hiermee tienduizenden woningen gerealiseerd kunnen worden." (p.7-8)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

De woningbouwopgave is dusdanig groot, dat het onwenselijk is om locaties te laten wachten op vaak ook complexe transformatie van kantoren naar woningen. We helpen een initiatief graag verder door kennis te delen rond transformatielocaties en de inzet van de instrumentenkoffer. In algemene zin stuurt de provincie op goed ruimtegebruik.

5. Samen slimmer ombouwen

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W5.4 Ombouw-kansenkaart: Maak een “ombouw-kansenkaart”: Gemeentes moeten een lijst opstellen met kansrijke locaties, en voor deze “ombouwopportunities” stimulerende regelgeving maken. Inwoners en projectontwikkelaars mogen potentiële locaties aandragen die aan de lijst moeten worden toegevoegd als ze voldoen aan door de provincie en gemeente opgestelde criteria

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

In het verleden heeft de provincie hier ervaring mee opgedaan in het programma slim ruimtegebruik. Eventueel kan dit opnieuw worden gedaan, waarbij ook nieuwe thema's kunnen worden meegenomen (bijvoorbeeld energie labels van kantoorpanden). Dit vraagt echter inzet van (externe) expertise. Inschatting 100.000 euro procesgeld en personele inzet t.b.v. het begeleiden van het onderzoek en om de uitkomsten actief te verspreiden.

5. Samen slimmer ombouwen

1. Over welk besispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W5.5 Invloed voor buurtbewoners bij ombouwprojecten: Geef inwoners invloed op ombouwprojecten in hun omgeving: Gemeentes moeten bij herontwikkelingsprojecten participatie van buurtbewoners organiseren, en bij vergunningsverlening voorrang geven aan projecten die breed gedragen worden of op een andere manier bijdragen aan sociale cohesie.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord. De omgevingswet vereist wel dat er aandacht is voor invloed van stakeholders waaronder inwoners, dus als de provincie een rol speelt bij ombouwprojecten moet er ook een participatietraject worden georganiseerd. Over de omgevingswet staat: "Wij zijn klaar voor de invoering van de omgevingswet per 1 januari 2024." (p.31)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt:

Af te wijzen

5. Onderbouwing van het besluit:

De provincie is niet direct betrokken bij de realisatie van ombouwprojecten. Dit is primair een taak voor de gemeenten. Participatie wordt al via de Omgevingswet geregeld. Het is aan de gemeenten om te bepalen aan welke additionele voorwaarden, zoals het stimuleren van sociale cohesie, moet worden voldaan.

Wat de provincie wel aanbiedt aan gemeenten is de provinciale Vliegende Brigade. Gemeenten kunnen daarmee experts inhuren. Onder deze experts bevinden zich ook mensen met expertise op het gebied van bestemmingsplannen en het doorlopen van bestemmingsplanprocedures.

Meer informatie over de Vliegende Brigade is te vinden op:

<https://www.zuid-holland.nl/online-regelen/subsidies/subsidies/vliegende-brigade-zuid-holland-woningbouw/>

6. Van woningmarkt naar basisvoorziening

1. Over welk besispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W6.1 Het puntensysteem toepassen op alle huurwoningen: Het puntensysteem toepassen op alle huurwoningen.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Rijkstaak. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord. Het puntensysteem bij sociale-huurwoningen is een taak van het Rijk. De provincie voert hier geen beleid op, wel verkondigt de provincie meermaals dat het belangrijk is dat er betaalbare woningen zijn voor minima en middengroepen.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt:

Af te wijzen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit betreft een taak van de Rijksoverheid en wordt al geregeld. Via het wetsvoorstel betaalbare huur wordt straks geregeld dat het WoningWaarderingsStelsel (WWS) ook van toepassing wordt op huurwoningen t/m 186 punten. Dat zijn woningen die met een huur van 1.123 Euro de middeninkomens bedienen. Het voornemen van het Rijk is dat het wetsvoorstel vanaf juli 2024 ingaat.

6. Van woningmarkt naar basisvoorziening

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W6.2 Bewijslast huurbepaling bij verhuurder: De bewijslast voor de correcte huurbepaling op basis van punten ligt bij de verhuurder

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Rijkstaak. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord. Het rijk gaat over huurregulering.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Af te wijzen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit wordt geregeld in de wet- en regelgeving. In het wetsvoorstel betaalbare huur wordt geregeld dat verhuurders verplicht zijn zich aan de maximale huren te houden die bij het Woningwaarderingstelsel hoort. Verhuurders moeten de gevraagde huurprijs relateren aan de punten uit het Woningwaarderingstelsel (WWS) en de berekening van de WWS-punten geven aan de huurder. Als een verhuurder een te hoge huur vraagt (i.r.t. het WWS), kan men een boete krijgen. Daarnaast kunnen huurders na een half jaar ook nog naar de Huurcommissie. Het voornemen van het Rijk is dat het wetsvoorstel vanaf juli 2024 ingaat.

6. Van woningmarkt naar basisvoorziening

1. Over welk besispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W6.6 Hypotheek en studieschuld: Bij het afsluiten van een hypotheek niet kijken naar de studieschuld.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Rijkstaak. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord. Het Rijk gaat hierover.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt:

Af te wijzen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit besispunt valt buiten het juridische kader van de provincie. De beslissing hierover ligt bij het rijk.

6. Van woningmarkt naar basisvoorziening

1. Over welk besispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W6.7 Bereikbaarheid woongebieden: Meer woongebieden passend en toegankelijk maken voor bepaalde doelgroepen door de bereikbaarheid van die woongebieden te verbeteren.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. Het coalitieakkoord benoemt het algemene belang van bereikbaarheid (verschillende mobiliteitsvormen). Het erkent dat bereikbaarheid van landelijk gebied onder druk staat. Ook staat er: “Bij nieuw te ontwikkelen woonwijken zetten we in op de beschikbaarheid van openbaar vervoer, deelmobiliteit, wegen en fietsinfrastructuur vanaf het moment van oplevering.” (p.9)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

De provincie streeft er naar dat iedereen vervoer kan hebben ook mensen zonder auto. Deze ambitie staat onder meer in het door Provinciale Staten aangenomen Transitieplan OV. Dat betekent dat er soms maatwerk nodig is als regulier openbaar vervoer niet voorhanden is. Ook streeft de provincie naar zo aantrekkelijk mogelijk openbaar vervoer, om reizigers te verleiden het OV te nemen in plaats van de auto.

6. Van woningmarkt naar basisvoorziening

1. Over welk besispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W6.8 Ruimte voor bijzondere woonvormen: Meer ruimte geven aan burgerinitiatieven voor bijzondere woonvormen (tiny houses, knarrenhof, wooncoöperatie) bij nieuwbouwprojecten of leegstaande panden.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 1. Het komt volledig of grotendeels overeen. Het coalitieakkoord benoemt de stimulerende rol van de provincie bij innovatieve vormen van woningen zoals 'tiny houses', seniorenwoningen en woningen voor starters en studenten.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit punt is onderdeel van gepland beleid, en kan als zodanig opgepakt worden in de geplande herzieningen gedurende deze college periode.

6. Van woningmarkt naar basisvoorziening

1. Over welk besispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W6.9 Participatie potentiële bewoners: De lokale behoefte meer plek geven in nieuwbouwprojecten door participatie door potentiële bewoners, ook wel co-creatie genoemd.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord. De omgevingswet vereist participatie bij plannen. Deze taak ligt hoofdzakelijk bij gemeenten bij nieuwbouwprojecten.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt:

Af te wijzen

5. Onderbouwing van het besluit:

Hoofdzakelijk een gemeentelijke taak. De omgevingswet heeft reeds voorzien in participatie. Als gemeenten graag zien dat lokale bewoners worden betrokken bij een nieuwbouwproject of daar een plaats in kunnen krijgen, kan men gebruik maken van de gewijzigde huisvestingswet. De aanpassing van de Huisvestingswet maakt het voor gemeenten mogelijk om middels een huisvestingsvergunning woningzoekers met een maatschappelijke of economische binding voorrang te verlenen ook bij nieuwbouwkooptoningen met een waarde tot aan 355.000 euro.

8. Klein wonen

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W8.1 Provincie pakt regie: Provincie pakt regisserende rol: meer kleine woningbouw in steden én dorpen.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Komt gedeeltelijk overeen. In het coalitieakkoord wordt gesproken over de coördinerende/regisserende rol in algemene zin: “Gezien de grote en ingewikkelde opgave die voor ons ligt, zien we een belangrijke coördinerende, verbindende en regisserende rol voor onszelf.” Verder staat: “We helpen en ondersteunen regio’s bij de totstandkoming van regioafspraken. Als er geen regioafspraken komen of de resultaten van die afspraken uitblijven, grijpen we in”. Daarnaast is in het coalitieakkoord opgenomen dat de provincie nieuwe en innovatieve vormen stimuleert van wonen en daarbij speciale aandacht heeft voor woonunits met een kleinere oppervlakte.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Een woning voorziet in een eerste levensbehoefte, daarom stuurt de provincie stevig op het aandeel betaalbare woningbouw in de regionale woningbouwprogramma’s. Dit geldt zowel in de stedelijke- als in de landelijke gemeenten. De provincie stuurt nu niet op de oppervlakte van een woning, maar wel op de locatie en op de prijsklasse.

Mogelijkheden om te sturen op woningen met een kleiner oppervlakte zijn:

- Een minimaal aantal te realiseren woningen per hectare op te nemen in de Omgevingsverordening.
- Een specifieke subsidie voor bijvoorbeeld optoppen en kangoeroewoningen is mogelijk. Daarbij moet worden gekeken naar de voorwaarden en de nadere uitwerking

Een subsidieregeling voor bijvoorbeeld een bijdrage aan het optoppen van flats en kangoeroewoningen zal meer dan € 1 miljoen bedragen. Keuze voor het instellen van nieuwe subsidies zal in de begroting budgettair georganiseerd moeten worden.

8. Klein wonen

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W8.2 Provincie stimulerende rol richting gemeenten: Wij vinden dat de provincie een meer stimulerende rol richting gemeenten moet aannemen t.a.v.: Kleinere woningbouw in bestemmingsplannen.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 1. Het komt volledig of grotendeels overeen. In het coalitieakkoord staat: “We stimuleren nieuwe en innovatieve vormen van woningen. We hebben daarbij speciale aandacht voor woonunits met een kleinere woonoppervlakte. We denken hierbij bijvoorbeeld aan ‘tiny houses’, ‘Kangaroewoningen’ en woningen voor senioren zoals een knarrenhof en woningen voor starters en studenten.” (p.7)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit punt is onderdeel van gepland beleid, en kan als zodanig opgepakt worden in de geplande herzieningen gedurende deze college periode.

8. Klein wonen

1. Over welk besispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W8.3 Inzetten op kleinere woningen: Wij vinden dat de provincie gemeenten moet sturen op:
Inzetten op kleinere woningen bij herontwikkeling van vastgoed en terreinen.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. In het coalitieakkoord is opgenomen dat de provincie nieuwe en innovatieve vormen van wonen stimuleert en daarbij speciale aandacht heeft voor woonunits met een kleinere oppervlakte. Kleinere woningen i.r.t. herontwikkeling van vastgoed en terreinen wordt niet specifiek genoemd in het coalitie-akkoord.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt: **Gedeeltelijk over te nemen**

5. Onderbouwing van het besluit:

Een woning voorziet in een eerste levensbehoefte, daarom stuurt de provincie stevig op het aandeel betaalbare woningbouw in de regionale woningbouwprogramma's. Dit geldt zowel in de stedelijke- als in de landelijke gemeenten. De provincie stuurt nu niet op de oppervlakte van de woning, maar wel op de locatie en op de prijsklasse.

Mogelijkheden op te sturen op woningen met een kleiner oppervlakte zijn:

- Een minimaal aantal te realiseren woningen per hectare op te nemen in de Omgevingsverordening.
- Een specifieke subsidie voor bijvoorbeeld optoppen en kangoeroewoningen is mogelijk. Daarbij moet worden gekeken naar de voorwaarden en de nadere uitwerking

Een subsidieregeling voor bijvoorbeeld een bijdrage aan het optoppen van flats en kangoeroewoningen zal meer dan € 1 miljoen bedragen. Keuze voor het instellen van nieuwe subsidies zal in de begroting budgettair georganiseerd moeten worden.

8. Klein wonen

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W8.4 Stimuleringsmaatregelen kleiner wonen: Wij vinden dat de provincie en gemeenten: stimuleringsmaatregelen moet aanbieden om kleiner te gaan wonen.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. In het coalitieakkoord staat: “We stimuleren nieuwe en innovatieve vormen van woningen. We hebben daarbij speciale aandacht voor woonunits met een kleinere woonoppervlakte. We denken hierbij bijvoorbeeld aan ‘tiny houses’, ‘Kangoerewoningen’ en woningen voor senioren zoals een knarrenhof en woningen voor starters en studenten.” (p.7) Doorstroom wordt niet specifiek benoemd maar indirect draagt de provincie hier wel aan bij door stimuleren van innovatieve woonvormen (zoals seniorenwoningen). Ook is er een challenge georganiseerd in 2022 door de provincie om doorstroom te stimuleren.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Een woning voorziet in een eerste levensbehoefte, daarom stuurt de provincie stevig op het aandeel betaalbare woningbouw in de regionale woningbouwprogramma's. Dit geldt zowel in de stedelijke- als in de landelijke gemeenten. De provincie stuurt nu niet op de oppervlakte van de woning, maar wel op de locatie en op de prijsklasse.

Mogelijkheden op te sturen op woningen met een kleiner oppervlakte zijn:

- Een minimaal aantal te realiseren woningen per hectare op te nemen in de Omgevingsverordening.
- Een specifieke subsidie voor bijvoorbeeld optoppen of kangoerewoningen is mogelijk. Daarbij moet worden gekeken naar de voorwaarden en de nadere uitwerking

Een subsidieregeling voor bijvoorbeeld een bijdrage aan het optoppen van flats en kangoerewoningen zal meer dan € 1 miljoen bedragen. Keuze voor het instellen van nieuwe subsidies zal in de begroting budgettair georganiseerd moeten worden.

8. Klein wonen

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W8.5 Tijdelijk leegstaande terreinen beschikbaar voor experimentele woningbouw: Wij vinden dat de provincie de gemeente moet aanmoedigen bij: tijdelijk leegstaande terreinen beschikbaar stellen voor experimentele woningbouw.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. In het coalitieakkoord staat: “We stimuleren ook het gebruik van alternatieve en innovatieve instrumenten om woningen te bouwen via experimenten en pilots. . . We voeren een verkenning uit naar de mogelijkheden zelf te bouwen of eigen gronden in te zetten voor woningbouw. Daarbij waken we ervoor de markt of bestaande afspraken te verstoren.” (p.7)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

De keuze om al dan niet mee te werken aan een initiatief is in eerste instantie aan de gemeenten. Indien woningbouw op betreffende locatie gewenst is, dan zou de provincie eventueel gebruik kunnen maken van haar instrumentarium (bijvoorbeeld een pro-actieve aanwijzing). We stimuleren gemeenten om bestaande woningvoorraad en (tijdelijk) ongebruikte gronden te gebruiken. Afgelopen jaren hebben we hiervoor het programma Flexwonen uitgevoerd, dat men bovenop de 130% behoefte kan programmeren en zijn nu gestart met het programma Optoppen. Het is uiteindelijk aan gemeenten om wel/geen planologische medewerking te verlenen.

8. Klein wonen

1. Over welk besispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W8.6 Stimuleren seniorenwoningen (55+): Wij vinden dat de provincie en gemeenten: bouwen van een aantrekkelijke mix aan seniorenwoningen (55+) moet stimuleren en mogelijk maken.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 1. Het komt volledig of grotendeels overeen. In het coalitieakkoord staat dat we innovatieve vormen van woningen (vooral met kleine woningoppervlakte) stimuleren, denk aan woningen voor senioren zoals knarrenhof (knarrenhof wordt in beide documenten letterlijk genoemd als voorbeeld).

4. Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit punt komt geheel/grotendeels overeen met het coalitieakkoord en adviseren dit punt conform formulering in het coalitieakkoord over te nemen.

9. Jong Zuid-Holland wil een huis!

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W9.1 Beschikbaar stellen huisvesting studenten binnen de gemeente: De provinciale staten moet de gemeenten aansturen om meer huisvesting beschikbaar te stellen voor studenten binnen de gemeente waar de opleiding plaatsvindt.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. In het coalitieakkoord staat dat er speciale aandacht is voor studenten (naast senioren en starters), maar ligt de regierol bij gemeenten.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

De provincie stimuleert betaalbare woningbouw voor diverse doelgroepen via de regionale woningbouwprogrammering. Om dit te stimuleren geven we subsidies uit en vinden we het belangrijk dat onze subsidievoorzieningen worden gecontinueerd. T.b.v. onzelfstandige woonvormen, is het mogelijk om 1.250,- euro per woning subsidie te krijgen vanuit de knelpuntenpot.

Vanuit de provincie wordt momenteel geen specifieke regie gevoerd op studentenhuisvesting. Dit is wel mogelijk, mits daarvoor middelen ter beschikking worden gesteld. Gedacht kan dan worden aan het aanstellen van een provinciale aanjager t.b.v. studentenhuisvesting (1 fte). Eerder zijn signalen ontvangen dat er geen behoefte is onder studentensteden aan een provinciale rol o.h.g.v. studentenhuisvesting (zie ook brief: PZH-2022-817083112).

9. Jong Zuid-Holland wil een huis!

1. Over welk besispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W9.4 Woningen voor starters: De provinciale staten moet geld beschikbaar stellen voor de gemeenten om woningen voor starters te bouwen en daarop toezien.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. In het coalitieakkoord staat dat er speciale aandacht is voor starters (naast senioren en studenten).

4. Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt:

Af te wijzen

5. Onderbouwing van het besluit:

Een woning voorziet in een eerste levensbehoefte, daarom stuurt de provincie stevig op het aandeel betaalbare woningbouw in de regionale woningbouwprogramma's. Daarnaast verlenen we, via de knelpuntenpot, subsidie om de ontwikkeling van sociale huur en middenhuurwoningen mogelijk te maken. Deze inzet is ook in het belang van de starters, die op zoek zijn naar een betaalbare woning. We vinden het continueren van de subsidies daarom ook van groot belang. We hebben echter geen specifieke subsidieregeling voor starterswoningen.

9. Jong Zuid-Holland wil een huis!

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W9.5 Huisvesting specifieke doelgroepen: De Provinciale Staten moet erop toezien dat de gemeenten huisvesting regelen voor daklozen, thuislozen en maatschappelijk sociaal beperkte jongeren.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. In het coalitieakkoord wordt gesproken over samenwerkingsverbanden tussen provincie, “gemeenten, woningbouwcorporaties en andere bouwpartners over huisvesting van bijzondere doelgroepen, zoals: dak- en thuislozen, arbeidsmigranten, asielzoekers, statushouders en ex-gedetineerden.” (p.7). Ook wordt benoemd dat de provincie “meer wettelijke taken [krijgt] op het terrein van de woningbouw, volkshuisvesting en toezicht op de asielopvang.” (p.6)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Het coalitieakkoord verwijst naar de het voorstel voor de Wet Versterking Regie Volkshuisvesting. Door de val van het kabinet is de planning en inwerkingtreding onduidelijk. In het wetsvoorstel krijgt de provincie een toezichtstaak om er voor te zorgen dat gemeenten onderling binnen een regio tot een evenwichtige verdeling van de huisvesting komen voor urgente aandachtsgroepen (w.o dak- en thuislozen en maatschappelijk sociaal beperkte jongeren). Zodra de wet in werking treedt kan de provincie deze taak gaan uitoefenen. Op dit moment is het nog onduidelijk of er extra middelen beschikbaar worden gesteld voor de uitvoering. Als die er niet zijn, zullen we met een voorstel voor de uitvoering komen. We hebben echter geen specifieke subsidieregeling voor starterswoningen.

10. Participatie & Inspraak bij wonen in Zuid-Holland

1. Over welk besispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W10.1 Blijvend inzetten van participatie: We willen participatie en inspraak blijvend inzetten bij besluitvorming op het dossier 'Wonen' in Zuid-Holland.

2. Ingedeeld in commissie

Bestuur, Maatschappij en Middelen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 1. Het komt volledig of grotendeels overeen. In het coalitieakkoord staat het algemeen belang van participatie: "We houden in onze planvorming en bij onze besluiten rekening met participatie door inwoners, maatschappelijke instellingen en ondernemers." (p.32)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit punt is onderdeel van gepland beleid, en kan als zodanig opgepakt worden in de geplande herzieningen gedurende deze college periode.

10. Participatie & Inspraak bij wonen in Zuid-Holland

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W10.2 Duidelijke spelregels participatie: Wij willen dat provincie Zuid-Holland samen met inwoners duidelijke spelregels opstelt, waardoor het helder wordt wat wij van elkaar kunnen en mogen verwachten bij participatie.

2. Ingedeeld in commissie

Bestuur, Maatschappij en Middelen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. Er wordt verwezen naar het gezamenlijk actualiseren van onze participatievisie en -principes aan de huidige tijd.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Momenteel heeft de provincie Zuid-Holland [een participatievisie en –principes](#). Deze visie en –principes zijn in 2018 vastgesteld en worden momenteel geactualiseerd. De provincie wil met de actualisatie van het beleid duidelijke kaders en uitgangspunten bieden voor het vormgeven van participatie. De actualisatie wordt participatief vormgegeven waarbij verschillende doelgroepen waaronder inwoners worden betrokken. Naast de beleidsactualisatie wordt op dit moment ook een participatieverordening opgesteld vanuit de wettelijke verplichting uit de Omgevingswet en de wet versterking participatie op decentraal niveau. Dit zorgt ook voor duidelijke kaders waaraan de provincie moet voldoen.

Een onderdeel in de beleidsactualisatie is ook “verwachtingsmanagement bij participatietrajecten”. Hierdoor worden betrokkenen voorafgaand aan een participatietraject geïnformeerd over wat er van hen verwacht wordt, hoe en wanneer inbreng wordt meegewogen en over wat er nog niet helder is gedurende het proces. Omdat elk traject verschillend is en maatwerk vereist zullen specifieke omstandigheden altijd in overweging moeten worden genomen.

10. Participatie & Inspraak bij wonen in Zuid-Holland

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W10.3 Participatie-uitkomsten omzetten in beleid: Wij willen dat Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten burgerakkoorden/participatie-uitkomsten daadwerkelijk omzetten in beleid en hierover communiceren (publiceren) naar inwoners.

2. Ingedeeld in commissie

Bestuur, Maatschappij en Middelen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. In het coalitieakkoord staat: “Wij komen in het najaar 2023 met een volledige reactie op het Burgerakkoord.” (p.32) ook staat er “De uitkomsten van het Burgerberaad dat plaatsvond in het eerste kwartaal 2023, zijn betrokken bij de opstelling van dit coalitieakkoord.” (p.32)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Participatie is maatwerk waarbij mede op basis van de opgave en de specifieke vraagstelling (doel) het meest geschikte participatie instrument (en bijpassend traject) wordt gekozen. Niet elke participatievraag en/of participatie instrument (denk bijvoorbeeld aan enquêtes) zal resulteren in uitkomsten die één-op-één te vertalen zijn in beleid of dit als oorspronkelijk doel (zoals bijvoorbeeld trajecten aan de uitvoer kant) hebben.

De uiteindelijke beslissing om een uitkomst van een participatietraject al dan niet over te nemen/om te zetten in beleid en te toetsen op, bijvoorbeeld, haalbaarheid en wenselijkheid en te wegen aan het algemeen belang is aan Provinciale Staten/Gedeputeerde Staten die daarvoor mandaat hebben gekregen van de kiezer.

Gelet hierop kunnen wij bij een letterlijke lezing van dit beslispunt niet adviseren het beslispunt over te nemen. Wij steunen echter wel de bredere intentie achter het beslispunt en stellen voor het beslispunt gedeeltelijk over te nemen om de volgende redenen:

Wij vinden het belangrijk dat bij elk participatietraject vooraf naar de deelnemers toe duidelijk wordt gecommuniceerd: wat het doel is van het participatietraject; welke beïnvloedingsruimte/rol zij binnen het participatietraject hebben; wat er gedaan gaat worden met de resultaten uit het participatietraject; en wat de vervolprocedure is na afloop van het traject zelf en wie daarin de eindbeslissing neemt.

Het is daarbij aan te raden bij die trajecten die als direct doel hebben te leiden tot beleidsvorming of beleidsaanpassing (zoals bijvoorbeeld; een burgerberaad) ook duidelijk te beargumenteren waarom er besloten wordt een uitkomst niet over te nemen.

Wij zien de bredere intentie achter dit beslispunt dan ook als een vraag vooraf duidelijke kaders te stellen, bijvoorbeeld door middel van een participatieplan, en ons te houden aan deze vooraf afgegeven commitment en hierover duidelijk te communiceren.

Dit is in lijn met ons huidige participatiebeleid (Participatienotitie Provincie Zuid-Holland) uit 2018 waarin is vastgesteld dat wij besluitvormingsprocedures vooraf en op begrijpelijke wijze inzichtelijk maken voor deelnemers en naar de deelnemers duidelijk communiceren hoe hun input wordt gebruikt. En we voldoen daarmee aan de Omgevingswet die op 1-1-2024 is ingegaan en de aankomende Wet versterken participatie op decentraal niveau. Hierin wordt o.a. gesteld dat de overheid duidelijke spelregels moet opstellen voor participatie, aan moet kunnen tonen wat er is gedaan met de uitkomsten van participatietrajecten en hierover duidelijk en helder moet communiceren.

10. Participatie & Inspraak bij wonen in Zuid-Holland

1. Over welk besispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W10.4 Erkennen kloof: Wij willen dat Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten erkennen dat als zij zich niet committeren aan deze uitkomsten de kloof alleen maar groter zal worden.

2. Ingedeeld in commissie

Bestuur, Maatschappij en Middelen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. In het coalitieakkoord wordt het Burgerakkoord erkent: “Provinciale Staten hebben zich verbonden aan de uitkomsten van het Burgerberaad, dan wel afgesproken andere keuzes goed te beargumenteren.” (p.32) en er wordt commitment uitgesproken om met een reactie op het Burgerakkoord te komen.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt: **Gedeeltelijk over te nemen**

5. Onderbouwing van het besluit:

Wij volgen bij dit besispunt dezelfde argumentatie als bij W10.3

Voor het versterken van de band met inwoners en het herstellen van het vertrouwen is het van belang om met inwoners in gesprek te gaan over ons beleid en over onderwerpen die zij belangrijk vinden; en hun ideeën en suggesties daar waar mogelijk en wenselijk over te nemen of, daar waar dat niet het geval is, dit ook duidelijk uit te leggen.

Om die reden heeft Provinciale Staten, het burgerberaad de G1000Zuid-Holland georganiseerd. In de partnerovereenkomst met de stichting G1000.nu, organisator G1000Zuid-Holland, hebben de Provinciale Staten zich eraan gecommitteerd de uitkomsten van het burgerberaad geheel of gedeeltelijk over te nemen dan wel gemotiveerd aan te geven waarom een besispunt niet wordt overgenomen.

De Provincie zal zich vanzelfsprekend houden aan deze afspraak. Als zodanig adviseren wij het besispunt gedeeltelijk over te nemen.

10. Participatie & Inspraak bij wonen in Zuid-Holland

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W10.5 Evaluatie van dit Burgerberaad voor toekomstige varianten: Wij willen een evaluatie van dit Burgerberaad die openbaar gedeeld wordt met inwoners. Zodat de Provincie hiervan kan leren voor toekomstige Burgerberaden/participatie- en inspraakprocedures.

2. Ingedeeld in commissie

Bestuur, Maatschappij en Middelen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord. Wel staat er: “We organiseren tenminste twee keer een Burgerberaad door de eigen organisatie. Waarbij de kaders voor het Burgerberaad vooraf helder gecommuniceerd worden.” (p.32)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

In september 2023 is er een interne evaluatie van de G1000Zuid-Holland afgerond. Deze evaluatie was voornamelijk bedoeld om intern te evalueren in hoeverre de doelen van het burgerberaad zijn bereikt en om zowel de sterke punten als de verbeterpunten te identificeren.

Er wordt op dit moment gewerkt aan het plan van aanpak voor een officiële externe evaluatie van het Burgerberaad. De voorlopige verwachting is dat deze evaluatie na de zomer zal worden afgerond.

11. Een huurwoning is geen voorziening maar een thuis!

1. Over welk besispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W11.2 Focus op huisvesting: Menselijke maat centraal stellen in de besluitvorming door de primaire focus terug te brengen naar huisvesting, ter vergroting van beschikbaarheid en efficiënt gebruik van bestaande bouw.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 1. Het komt volledig of grotendeels overeen. Het coalitieakkoord spreekt meermaals over het vergroten van beschikbare en betaalbare huisvesting.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit punt is onderdeel van gepland beleid, en kan als zodanig opgepakt worden in de geplande herzieningen gedurende deze college periode.

11. Een huurwoning is geen voorziening maar een thuis!

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W11.3 Betaalbaarheid en doorstroming voor generaties: Betaalbaarheid en doorstroming stimuleren voor generaties.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 1. Het komt volledig of grotendeels overeen. Het coalitieakkoord spreekt meermaals over het vergroten van beschikbare en betaalbare huisvesting en dat de provincie hier een stimulerende rol in heeft. Zie pagina 6: “We denken hierbij bijvoorbeeld aan ‘tiny houses’, ‘Kangaroewoningen’ en woningen voor senioren zoals een knarrenhof en woningen voor starters en studenten.”

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit punt is onderdeel van gepland beleid, en kan als zodanig opgepakt worden in de geplande herzieningen gedurende deze college periode.

11. Een huurwoning is geen voorziening maar een thuis!

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W11.5 leefbaarheid huurders: Het verbeteren van de leefbaarheid voor huurders in de provincie Zuid- Holland, door middel van het verduurzamen van woningen.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Het coalitieakkoord zegt hier het volgende over: we blijven ons inzetten op

- * een energietransitie waar iedereen kan meeprofiteren en

- * op het faciliteren van doelgroepen die niet vanzelf mee komen en hard geraakt worden door de hoge kosten van energie

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Het verduurzamen van (huur)woningen is niet direct een taak of rol van de provincie. Wij zien echter wel dat inzet van de provincie richting gemeente, die hiervoor de eerste overheid is, zinvol is. We zetten ons in om gemeenten en hun uitvoeringspartners zoals woningcorporaties, lokale initiatieven en energiegemeenschappen te ondersteunen om de energietransitie inclusiever en rechtvaardiger verder te brengen.

Zo organiseren we hierover een kennisnetwerk en kennisdelers voor gemeenten en uitvoeringspartners. Ook is in de recent opengestelde subsidieregeling lokale initiatieven in de energietransitie financiële ruimte om projecten te ondersteunen die bijdragen aan verduurzaming van huurwoningen; onder de eerste gehonoreerde projecten zitten enkele projecten die duurzame opwekking op sociale woningbouw mogelijk maken en waar huurders direct meeprofiteren van het rendement.

Wij spelen hiernaast een rol in bovenlokale warmtesystemen en richten ons op doelgroepen zoals maatschappelijk vastgoed. In bredere context draagt de provincie met het programma/de opgave gezonde en veilige leefomgeving ook bij aan een omgeving die o.a. uitnodigt tot gezond gedrag en beschermt tegen negatieve invloeden, zoals grond- water-of luchtvervuiling, veiligheidsrisico's, geluids- en wateroverlast.

11. Een huurwoning is geen voorziening maar een thuis!

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord wordt geadviseerd?

W11.6 Biobased als norm: Biobased bouwen is de norm, heeft de toekomst en zal de hittestress verminderen

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. In het coalitieakkoord staat: "We richten het bebouwd gebied zoveel mogelijk toekomstbestendig in. Dat wil zeggen onder andere klimaatadaptief, energieneutraal of -positief met aandacht voor planten en dieren en met ruimte voor groen en water."

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

We onderschrijven de stelling dat biobased bouwen de toekomst heeft.

Biobased materialen zijn vaak afkomstig van hernieuwbare bronnen, zoals planten, bomen en gewassen. Het gebruik van deze materialen vermindert de afhankelijkheid van niet-hernieuwbare bronnen, vermindert de uitstoot van broeikasgassen en helpt bij het behoud van natuurlijke hulpbronnen. Biobased materialen worden over het algemeen als gezonder beschouwd dan sommige traditionele bouwmaterialen, vooral synthetische en chemisch behandelde materialen. Ze bevatten vaak minder schadelijke stoffen en kunnen bijdragen aan een betere binnenluchtkwaliteit. Veel biobased materialen hebben gunstige thermische eigenschappen, waardoor ze effectief kunnen isoleren. Hierdoor kunnen gebouwen beter hun warmte vasthouden in de winter en koeler blijven in de zomer, waardoor de energiebehoefte voor verwarming en koeling wordt verminderd.

De provincie heeft zich dan ook tot doel gesteld dat er meer biobased gebouwd wordt. Dat doen we op de volgende wijzen:

Normstelling met Het Nieuwe Normaal

De provincie is een van de aanjagers van [Het Nieuwe Normaal](#) (HNN), een breed gedragen raamwerk van afspraken over prestatieniveaus voor circulair en biobased bouwen. Opdrachtgevers kunnen in aanbestedingen verwijzen naar HNN, en bouwers weten aan welke kaders de bouwwerken dienen te voldoen. De provincie heeft subsidie verleend aan Cirkelstad om te komen tot '[De Zuid-Hollandse Standaard](#)': een programma waarin opdrachtgevers klaargestoomd worden de normen uit HNN toe te passen.

Coalitie- en netwerkvorming

Het thema biobased bouwen wordt binnen de opgave circulaire economie geadresseerd, en komt onder meer tot uitdrukking in de coalitie Toekomstbestendig Bouwen. Mede hierom ondersteunt de provincie het [Vernieuwersnetwerk Biobased Bouwen](#), bestaande uit koplopers uit de bouw, zoals architecten, bouwbedrijven, producenten, overheden en kennisinstellingen. Ook een aantal woningcorporaties maakt deel uit van dit netwerk.

Besluiten behandeling Burgerakkoord Leefbaarheid, verkeer en vervoer

Samenvatting

	Cie.	Besluit om	Opmerkingen
L1.1 Regie over alle OV-bedrijven terug bij Provinciale Staten	BW	Af te wijzen	Tactische en operationele uitvoering ligt bij vervoerder.
L1.2 Het OV beter beschikbaar maken	BW	Over te nemen	Gehoor gevend aan de oproep PS in motie 1094 opgenomen in coalitieakkoord en onderdeel van gepland beleid.
L1.4 Betaalbaarder maken van het OV	BW	Gedeeltelijk over te nemen	Provincie zet zich in voor betaalbaar vervoer maar gaat niet over bedrijfsvoering vervoerders.
L1.5 Het personeelstekort oplossen	BW	Af te wijzen	Taak vervoersbedrijven. Provincie kan alleen faciliteren.
L2.1 Inzetten op alternatief voor de auto	BW	Over te nemen	Gehoor gevend aan de oproep PS in motie 1094 opgenomen in coalitieakkoord en onderdeel van gepland beleid.
L2.2 Kleine kernen bereikbaar	BW	Over te nemen	Gehoor gevend aan de oproep PS in motie 1094 opgenomen in coalitieakkoord en onderdeel van gepland beleid.
L2.3 Keer de trend van verdwijnend OV	BW	Gedeeltelijk over te nemen	Waar mogelijk. Vervoer is maatwerk en vereist soms andere oplossingen door veranderende omstandigheden.
L2.4 Gefaseerd uitrollen van hoogwaardig OV-netwerk	BW	Gedeeltelijk over te nemen	Komt terug in de in het Coalitieakkoord genoemde OV visie.
L2.5 OV-knooppunten met parkeerhubs	BW	Over te nemen	Kan worden meegenomen in te ontwikkelen OV visie. Uitbreiding hubs nu niet voorzien.
L3.1 Innovatieve vormen van verkeershandhaving	BW	Gedeeltelijk over te nemen	Primair taak van politie en openbaarministerie. Provincie ondersteunt daar waar bevoegd en waar mogelijk dit punt.
L3.2 Behandeling kwetsbaar verkeer op rotondes gelijkwaardig in hele provincie:	BW	Gedeeltelijk over te nemen	Wordt al uitgevoerd. Provincie gaat echter alleen over provinciale infrastructuur.
L4.1 Stimuleren en faciliteren van buurtinitiatieven	EE	Gedeeltelijk over te nemen	Zie motivatie bij beslispoint
L5.1 Zonnepanelen en zelfvoorzienendheid industrieterreinen	EE	Over te nemen	Gehoor gevend aan de oproep PS in motie 1094 opgenomen in coalitieakkoord en onderdeel van gepland beleid.
L5.5 Bevorderen biodiversiteit door minder asfalt en tegels	LG	Over te nemen	Gehoor gevend aan de oproep PS in motie 1094 opgenomen in coalitieakkoord en onderdeel van gepland beleid.
L6.1 Elektrificatie van het verkeer	BW	Gedeeltelijk over te nemen	Voornamelijk landelijke en gemeentelijke overheid. Provincie heeft hierin beperkte rol en aanvullende besluitvorming nodig.
L6.2 Het gebruik van deelauto's	BW	Over te nemen	Gehoor gevend aan de oproep PS in motie 1094 opgenomen in coalitieakkoord en onderdeel van gepland beleid.
L6.3 Stimulering van het nieuwe werken	BW	Gedeeltelijk over te nemen	Provincie heeft hier slechts deels een rol in er is enige ruimte voor uitbreiding van de inzet.
L7.1 Vervangend vervoer	BW	Over te nemen	Al onderdeel bestaand beleid bij concessies
L7.3 Openbaar vervoer goedkoper	BW	Gedeeltelijk over te nemen	Provincie streeft naar goedkoper OV maar 50% is binnen huidige financiële kaders niet haalbaar
L7.4 Maximaal 15 minuten overstaptijd	BW	Gedeeltelijk over te nemen	Provincie neemt streven over maar dit is niet altijd realiseerbaar.
L8.1 Meldpunt openbare ruimte	BMM	Over te nemen	Provincie geeft meldingen door aan de bevoegde instantie/overheid

L8.2 Informatiepunt openbare ruimte	BMM	Over te nemen	Primair gemeentelijke taak. Provincie geeft meldingen door aan de bevoegde instantie/overheid
L8.3 Informatieplek lopende initiatieven	BMM	Gedeeltelijk over te nemen	Provincie werkt aan digitaal platform voor provinciale participatie trajecten.
L8.5 Toegankelijke app	BMM	Over te nemen	Primair gemeentelijke taak. Provincie geeft meldingen door aan de bevoegde instantie/overheid
L9.2 Afspraken met grote werkgevers	BW	Gedeeltelijk over te nemen	Provincie heeft hier slechts deels een rol in en is enige ruimte voor uitbreiding van de inzet.
L9.4 Coördinator infrastructuur	BW	Gedeeltelijk over te nemen	Provincie heeft hier slechts deels een rol in en is enige ruimte voor uitbreiding van de inzet.
L10.1 Onderzoek naar licht, lucht- en geluidsoverlast	BW	Gedeeltelijk over te nemen	Zie motivatie bij beslispunt
L10.4 Permanente en frequente burgerberaden over kernthema's	BMM	Over te nemen	Gehoor gevend aan de oproep PS in motie 1094 opgenomen in coalitieakkoord en onderdeel van gepland beleid. NB! Het gaat dan om frequente burgerberaden.
L10.5 Online burgerforum	BMM	Over te nemen	Provincie werkt aan digitaal platform voor participatie

1. Openbaar vervoer

2. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

L1.1 Regie over alle OV-bedrijven terug bij Provinciale Staten: Provinciale Staten pakt de regie terug over alle OV-bedrijven in de provincie, zodat er een duidelijke besluitvorming en beleid is.

3. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

4. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord. Provincie is nu opdrachtgever (strategisch) en doet aanbestedingen waarbij de vervoerder verantwoordelijk is voor het tactisch en operationeel niveau.

5. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Af te wijzen

6. Onderbouwing van het besluit:

Regie over het OV ligt op strategisch niveau bij de provincie. Tactisch en operationele uitvoering ligt bij de vervoerder. Provinciale Staten stellen bij een aanbesteding van een concessie het beleidskader vast, waarin ook de manier van regievoering wordt bepaald. Provinciale Staten hebben recent het beleidskader voor de concessie HWGO vastgesteld en erna het Programma van Eisen van deze concessie besproken. De komende Statenperiode vindt er geen andere aanbesteding OV plaats, waardoor voor het overige OV de kaders niet gewijzigd kunnen worden.

Wettelijk gezien is GS bevoegd aanbestedingen voor OV uit te schrijven. In onze provincie wordt Provinciale Staten veel nadrukkelijker hierbij betrokken. Dit uit zich onder meer in het vaststellen van beleidskaders door Staten en voorleggen van de Programma's van Eisen.

1. Openbaar vervoer

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

L1.2 Het OV beter beschikbaar maken: OV beter beschikbaar maken door de frequentie te verhogen en in de rustige gebieden door een combinatie van streek- en belbus, die vaker rijden en langer doorrijden.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 1. Het komt volledig of grotendeels overeen. In het coalitieakkoord staat: "Kleine kernen en steden moeten met het openbaar vervoer toegankelijk blijven. Daarvoor zetten wij binnen onze beschikbare middelen in op een fijnmazig openbaar vervoer in dunbevolkte gebieden. Om dit te bereiken stimuleren we alternatieve en innovatieve manieren om het ov aantrekkelijk te maken. Bijvoorbeeld met kleinschalig en publiek vervoer zoals de buurtbus, bedrijfsvervoer en doelgroepenvervoer." (p.10) Ook wordt benoemd dat OV op bestelling behoort tot het verbeteren van de bereikbaarheid in de provincie.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit punt is onderdeel van gepland beleid, en kan als zodanig opgepakt worden in de geplande herzieningen gedurende deze college periode.

1. Openbaar vervoer

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

L1.4 Betaalbaarder maken van het OV: Betaalbaarder maken van het OV door een andere verdeling van budget van de Provinciale Staten. En daarnaast aansturen bij vervoersbedrijven op een andere kostenstructuur, werkgevers- en werknemersregelingen met goedkoper of gratis OV, accijnsverlaging.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. In het coalitieakkoord wordt de betaalbaarheid van OV als prioriteit benoemd. Hiervoor worden verschillende maatregelen genomen. Er staat in dat prijzen van OV niet verder stijgen dan de LTI (Landelijke Tarieven Index). Ook wordt er een proef gedaan van 2025 tot 2029 om verkeersarmoede te voorkomen bij minima met een OV-kortingsproduct, hiervoor is €2.5 miljoen per jaar beschikbaar. Ook wordt er gekeken naar een 'Deutschlandticket' (per maand €49 om onbeperkt te reizen per stoptrein, bus, tram of metro). Als laatste staat er dat de provincie samen met andere provincies gaat strijden bij het Rijk voor een eerlijke transitieregeling en het afschaffen van het dubbel overstaptarief tussen regionale bus en de trein.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Grotendeels wordt, zoals in de uitkomst van de analyse blijkt, deze coalitieperiode gewerkt aan betaalbaarder OV. Per 2024 zijn hiernaast de OV-tarieven door extra middelen van het Rijk niet verhoogd.

1. Openbaar vervoer

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

L1.5 Het personeelstekort oplossen: Personeelstekort oplossen door breder wervingsbeleid, interne omscholing, andere inrichting diensten en automatisering van de voertuigen.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord. Wel wordt de teruggang van het openbaar vervoer erkent (p. 5). Ook wordt er een korte referentie gemaakt naar het belang van Human Capital voor de provincie Zuid-Holland. Hiervoor investeert de provincie in de Human Capital Agenda 2.0 (p. 19), maar er wordt niet gespecificeerd op welke beroepsgroepen deze agenda inzet. In het beslispunt wordt alleen gesproken over personeelstekort in het OV.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Af te wijzen

5. Onderbouwing van het besluit:

Personeelsbeleid en inrichting van de diensten is primair een verantwoordelijkheid van de vervoersbedrijven. De provincie kan hoogstens faciliterend optreden.

2. Bereikbaarheid

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

L2.1 Inzetten op alternatief voor de auto.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 1. Het komt volledig of grotendeels overeen. Het coalitieakkoord zet in op alternatief vervoer. “We onderzoeken hoe we het gebruik van openbaar vervoer door onze inwoners kunnen stimuleren.” Er wordt gestuurd op het STOMP-principe (Stappen, Trappen, ov, Mobility as a Service en Personenauto). Hierbij wordt wel de volgende uitgangspunten gehanteerd: “We investeren in alle vormen van vervoer, waarbij we per locatie kijken welke mix van openbaar vervoer, fietsverkeer, wandelwegen en autoverkeer het meest passend is. Uitgangspunt voor ons is het benutten en verbeteren van de bestaande infrastructuur.” (p.9).

Naast OV, moeten de kleine kernen ook per auto goed bereikbaar te zijn.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit punt is onderdeel van gepland beleid, en kan als zodanig opgepakt worden in de geplande herzieningen gedurende deze college periode.

2. Bereikbaarheid

1. Over welk beslispoint uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

L2.2 Kleine kernen bereikbaar

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 1. Het komt volledig of grotendeels overeen. In het coalitieakkoord staat dat de provincie wil dat kleine kernen per openbaar vervoer toegankelijk blijven. Naast OV, moeten de kleine kernen ook per auto goed bereikbaar te zijn.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispoint:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit

Dit punt is onderdeel van gepland beleid, en kan als zodanig opgepakt worden in de geplande herzieningen gedurende deze college periode.

2. Bereikbaarheid

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

L2.3 Keer de trend van verdwijnend OV

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. In het coalitieakkoord wordt erkent dat het OV nog steeds herstellend is van de enorme teruggang tijdens de coronapandemie. (p.5). Het belang van hoogwaardig ov staat meerdere keren benoemd in het coalitieakkoord. Ook OV op bestelling valt onder de opties.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit

De provincie streeft naar zo goed mogelijk aanbod van OV. Ambitie is niet dat er OV verdwijnt. Soms is wel een andere manier van vervoer logischer dan een traditionele lijnbus met een dienstregeling. Dan komen maatwerkoplossingen in beeld ook wel publiek vervoer genoemd. Ook is soms door veranderingen in vervoerspatronen het logisch om lijnen anders te laten rijden. Het OV is daarmee geen star geheel, en moet zich aanpassen aan deze veranderingen.

2. Bereikbaarheid

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

L2.4 Gefaseerd uitrollen van hoogwaardig OV-netwerk.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. In het coalitieakkoord wordt bij het thema 'Lightrailverbindingen' gezegd: "We ontwikkelen als provincie een toekomstvisie op het openbaar vervoerssysteem, inclusief lightrailverbindingen en andere vormen van hoogwaardig ov, met inachtneming van ieders rol en verantwoordelijkheid." (p.10)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit

In het coalitieakkoord wordt gesproken over de ontwikkeling van een OV-visie. Daar komt dit punt in terug.

2. Bereikbaarheid

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

L2.5 OV-knooppunten met parkeerhubs.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. Het punt is heel algemeen geformuleerd. Het coalitieakkoord benoemt in ieder geval de sturende rol van de provincie op passende parkeernormen nabij OV-haltes en sociale woningbouw. Ook wil de provincie “voortrekker zijn in het realiseren en verbeteren van knooppunthaltes: ov-hubs waar makkelijk kan worden overgestapt (ook op deelmobiliteit), waar een fiets veilig kan worden gestald en die goed bereikbaar is met de fiets.” (p.11)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit

OV-knooppunten met parkeerhubs is onderdeel van een bredere ketenmobiliteitsvisie. Dit kan worden meegenomen in de te ontwikkelen OV-visie. Op dit moment is er geen uitbreiding van hubs voorzien, bestaande of nieuwe.

3. Verkeersveiligheid

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

L3.1 Innovatieve vormen van verkeershandhaving: Meer onderzoek naar innovatieve vormen van verkeershandhaving, naast de huidige manieren.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. In het coalitieakkoord staat: “We stimuleren het gebruik van slimme technologie om mobiliteit beter te maken, er beter zicht op te krijgen en te sturen.” (p.10)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit

Verkeershandhaving is in de basis een verantwoordelijkheid van politie en openbaar ministerie. Zij zullen gemeenschappelijk de inzet van mensen en middelen voor de diverse vormen van verkeershandhaving moeten prioriteren en verdelen.

De provincie Zuid-Holland is zowel vanuit de rol als regievoerder als vanuit de rol van wegbeheerder uiteraard in gesprek met politie en openbaar ministerie. Daar waar wij opmerken dat er sprake is van verkeersonveilig gedrag doen we al verzoeken aan politie en/of openbaar ministerie voor de inzet van verkeershandhaving. Hierbij moet worden opgemerkt dat politie en OM de specialisten zijn op dit vlak en zij het beste aan kunnen geven welke handnavingsvorm / handnavingsmiddelen het meest effectief worden geacht voor specifieke knelpunten.

Eén van de nieuwe ontwikkelingen op het gebied van verkeershandhaving is de toepassing van zogenaamde flexflitsers. Dat zijn flitspalen die over meerdere locaties rouleren om te handhaven op snelheidsovertredingen. Er wordt gewerkt aan soortgelijke toepassingen die ook andere overtredingen kunnen handhaven. De provincie Zuid-Holland denkt actief mee met politie en Openbaar Ministerie over locaties waar inzet van dergelijke handnavingsmiddelen mogelijk is.

Sinds eind 2022 zijn vier provinciale weginspecteurs ook beëdigd als BOA (buitengewoon opsporingsambtenaar). Zuid-Holland is daarmee de eerste provincie die dergelijke BOA's op de weg heeft. De bevoegdheden van deze BOA's zijn minder uitgebreid dan de bevoegdheden die de politie heeft voor verkeershandhaving. Op veel zaken die rijdend verkeer betreffen zijn de provinciale BOA's niet bevoegd om te handhaven.

De provincie Zuid-Holland onderschrijft het nut en de noodzaak van een adequate verkeershandhaving als onlosmakelijk onderdeel van een integraal verkeersveiligheidsbeleid. Het is daarbij van belang dat alle partijen invulling geven aan hun eigen rol. Het initiatief voor een verkeersveilige inrichting van de infrastructuur ligt daarbij bij de wegbeheerder. Voor de inzet van verkeershandhaving ligt de verantwoordelijkheid primair bij politie en openbaar ministerie. Door structureel met elkaar in overleg te blijven versterken we de verschillende rollen en dragen we bij aan het verbeteren van de verkeersveiligheid. Op het moment dat er onderzoek gedaan gaat worden naar innovatieve vormen van verkeershandhaving zijn wij vanzelfsprekend bereid daar input voor te leveren.

3. Verkeersveiligheid

1. Over welk besispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

L3.2 Behandeling kwetsbaar verkeer op rotondes gelijkwaardig in hele provincie: Gelijkwaardige behandeling van kwetsbaar verkeer, zoals voetgangers en fietsers, bij alle rotondes in de provincie. Momenteel is dat nog niet altijd het geval en dit kan leiden tot gevaarlijke situaties.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. In het coalitieakkoord staat: “We houden bij de inrichting van de openbare ruimte rekening met de zwakste deelnemers aan het verkeer; fietsers en wandelaars.” (p.11). Ook wordt de ambitie van nul verkeersslachtoffers in 2050 uitgesproken.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit

Wegbeheerders hebben elk hun eigen verantwoording en (in bepaalde mate) keuzevrijheid bij het inrichten hun eigen infrastructuur. De provincie Zuid-Holland heeft geen bevoegdheid om inrichtingseisen aan andere wegbeheerders op te leggen. Daarmee is het niet mogelijk om vanuit provinciaal beleid een éénduidige inrichting van rotondes in heel Zuid-Holland te realiseren.

Voor de provinciale infrastructuur voldoen we al aan het voorstel door te kiezen voor de meest verkeersveilige oplossing. Het staande beleid waarbij (brom-)fietspaden uit de voorrang worden gehouden op rotondes handhaven we.

4. Gemeenschapszin

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

L4.1 Stimuleren en faciliteren van buurtinitiatieven: Maak net als de provincie Utrecht beleid op het stimuleren en faciliteren van buurtinitiatieven, bijvoorbeeld door het inrichten van een kennisbank over bestaande buurtinitiatieven, het beschikbaar stellen van financiële middelen om buurtinitiatieven duurzaam te kunnen organiseren, en het beschikbaar stellen van subsidie- en vergunningsexperts die kunnen helpen bij het snel opzetten van een buurtinitiatief.

2. Ingedeeld in commissie

Economie en Energie

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord. Er wordt wel een referentie gemaakt naar de energietransitie, waar de provincie een grote rol speelt in het faciliteren van verschillende initiatieven. Op pagina 14 staat: “De provincie vervult binnen de RES’en diverse rollen. Allereerst die van presterende overheid. We staan aan de lat om het verhogen van duurzame energieproductie mogelijk te maken. Daarnaast hebben wij als provincie een coördinerende en faciliterende rol. Hiermee helpen we samenwerkingspartners en gemeenten en voorkomen we dat iedereen het wiel opnieuw moet uitvinden.” Ook zijn er subsidie- en vergunningsexperts bij de provincie die via reguliere wegen advies kunnen geven.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt: Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit

Verlenging opdracht Energie Samen Zuid-Holland

Bij de voorjaarsnota 2023 is deze motie uitgevoerd. Er zijn extra middelen gereserveerd voor de verlenging van de opdracht aan Energie Samen Zuid-Holland (zie voorjaarsnota 2023 pagina 46 voorfinanciering specifieke uitkering Klimaat- & Energiebeleid: <https://pzh.notubiz.nl/document/12896154/1/Voorjaarsnota+2023+-+PS+05-07-2023>). Na het vaststellen van de voorjaarsnota op 5 juli 2023, is de opdracht verlengd. Vervolgens heeft u bij het vaststellen van de begroting 2024 op 8 november 2023 een subsidieplafond vastgesteld voor een jaarlijkse subsidie aan Energie Samen Zuid-Holland tot 31 december 2027 (zie begroting 2024 pagina 206 begrotingssubsidie Energie Samen Zuid-Holland: <https://pzh.notubiz.nl/document/13370724/1/Begroting+2024+-+PS+08-11-2023>). Hierdoor biedt de provincie structureel ondersteuning aan energiecoöperaties en de organisatie van Energie Samen Zuid-Holland.

Subsidieregeling lokale initiatieven in de energietransitie

Op dinsdag 27 juni 2023 heeft het college van Gedeputeerde Staten de subsidieregeling lokale initiatieven energietransitie Zuid-Holland 2023 vastgesteld (zie de link naar de regeling: Provinciaal blad 2023, 8073 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen (officielebekendmakingen.nl)). Op 5 juli 2023 is een subsidieplafond vastgesteld van €250.000,- bij het vaststellen van de voorjaarsnota 2023 zie voorjaarsnota 2023 pagina 106 subsidieregeling lokale initiatieven: <https://pzh.notubiz.nl/document/12896154/1/Voorjaarsnota+2023+-+PS+05-07-2023>). Bij het vaststellen van de begroting 2024 op 8 november 2023, is het subsidieplafond van de regeling vastgesteld op €2.250.000,- tot 31 december 2027 (zie begroting 2024 pagina 207 subsidieregeling lokale initiatieven: <https://pzh.notubiz.nl/document/13370724/1/Begroting+2024+-+PS+08-11-2023>). Via de regeling kunnen lokale energie-initiatieven, waaronder energiecoöperaties, subsidie ontvangen voor de opstartkosten van projecten die gericht zijn op: het opwekken van duurzame energie op daken, warmteprojecten in de wijk, energiebesparingsprojecten en projecten die bijdragen aan een lokaal energiesysteem (zoals buurt-/wijkbatterijen).

5. Groen

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

L5.1 Zonnepanelen en zelfvoorzienendheid industrieterreinen: Bestaande en nieuwe industrieterreinen moeten zonnepanelen op hun daken plaatsen voor 2026, en zelfvoorzienend zijn door enkel duurzame energie te gebruiken in 2030.

2. Ingedeeld in commissie

Economie en Energie

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 1. Het komt volledig of grotendeels overeen. In het coalitieakkoord staat: “Bij zonne-energie staat de toepassing van meervoudig ruimtegebruik voorop. Dus het plaatsen van zonnepanelen op daken, parkeerplaatsen en andere geschikte plekken, langs wegen en spoorlijnen en bij realisatie van nieuwe bedrijventerreinen.” (p.14-15)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit

Dit punt is onderdeel van gepland beleid, en kan als zodanig opgepakt worden in de geplande herzieningen gedurende deze college periode.

5. Groen

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

L5.5 Bevorderen biodiversiteit door minder asfalt en tegels: De biodiversiteit in de stedelijke omgeving wordt bevorderd door minder asfalt en tegels. De provincie stelt gratis groenmateriaal beschikbaar voor bewoners die met plannen hiervoor komen.

2. Ingedeeld in commissie

Landelijk Gebied

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 1. Het komt volledig of grotendeels overeen. In het coalitieakkoord staat: “Het weghalen van tegels uit tuinen zorgt bijvoorbeeld voor een verbetering van de biodiversiteit. We bevorderen natuurinclusief werken en bouwen en benutten meekoppelkansen in andere opgaven, zoals bij bodemdaling, recreatie en beheer & onderhoud van wegen.” (p.23)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit

Dit punt is onderdeel van gepland beleid, en kan als zodanig opgepakt worden in de geplande herzieningen gedurende deze college periode.

6. Toekomstvisie

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

L6.1 Elektrificatie van het verkeer.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord. Wel heeft de provincie al beleid op laadinfrastructuur in het omgevingsprogramma (zie technisch behandelvoorstel).

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit

Elektrificatie van het verkeer valt onder landelijk, gemeentelijk en provinciaal beleid. Stimuleren van elektrificatie is voornamelijk een landelijke taak (ao aanschafsubsidies). Voorzieningen voor het opladen van e-voertuigen is meestal een gemeentelijke taak. Voor laadinfrastructuur is beleid in het omgevingsprogramma: Tank- en laadinfrastructuur voor duurzame energiedragers. In het klimaatakkoord is ook afgesproken dat wij (met rijksfinanciering) werk maken van het regionaal actieprogramma laadinfrastructuur (RAL)

- ♦ Additioneel zou gekeken kunnen worden naar het stimuleren lichte elektrische voertuigen (LEV's). Omdat deze voertuigen veel minder energie gebruiken dan een traditionele auto zijn ze eenvoudiger op te laden. Eventuele stimulering zou beginnen met een onderzoek hier naar.
- ♦ De komende jaren gaat waarschijnlijk de elektrische vrachtwagen een opmars doormaken. E-Vrachtwagens stellen veel zwaardere eisen aan de laadinfrastructuur en het achterliggende energienet. Onderzocht zou kunnen worden wat de provincie extra zou kunnen doen om klaar te zijn voor deze ontwikkeling.

6. Toekomstvisie

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

L6.2 Het gebruik van deelauto's.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 1. Het komt volledig of grotendeels overeen. In het coalitieakkoord staat: “We formuleren beleid voor deelmobiliteit en stimuleren deelmobiliteitsbeleid bij onze gemeenten.” (p.8)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit

Dit punt is onderdeel van gepland beleid, en kan als zodanig opgepakt worden in de geplande herzieningen gedurende deze college periode.

6. Toekomstvisie

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

L6.3 Stimulering van het nieuwe werken (zie ook L9.2 Afspraken met grote werkgevers).

2. Ingedeeld in commissie

Categorie 3. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord. Wel wordt hier aandacht aan besteed met het programma Zuid-Holland Bereikbaar en omgevingsprogramma 'Transitie naar Zero Emissie personenvervoer over weg en water'. Bij de provincie is duurzaam reizen de norm voor haar werknemers.

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord. Wel wordt hier aandacht aan besteed met het programma Zuid-Holland Bereikbaar en omgevingsprogramma 'Transitie naar Zero Emissie personenvervoer over weg en water'. Bij de provincie is duurzaam reizen de norm voor haar werknemers.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit

Om hinder door werkzaamheden aan infrastructuur zoveel mogelijk tegen te gaan werkt de provincie in de nieuwe uitvoeringsorganisatie 'Zuid-Holland Bereikbaar' nauw samen met het Ministerie van I&W, RWS, ProRail, MRDH, Havenbedrijf Rotterdam gemeente Rotterdam en gemeente Den Haag. Onderdeel van de samenwerking is mobiliteitsmanagement waarin reizigers en verladers verleid worden onder andere de reizen en te transporteren. Hierbij worden ook werkgevers benaderd om te kijken of het woon-werkverkeer anders kan (meer thuiswerken, andere tijden, andere vervoersmiddelen zoals OV en/of deelmobiliteit). Daarbij wordt ook gekeken of de veranderingen van structurele aard kunnen zijn en niet alleen tijdens de hinderperiode. Dit kan tegelijk antwoord geven aan klimaatdoelstellingen en specifiek de CO2 doelstellingen

7. Gedragsverandering

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

L7.1 Vervangend vervoer: Bij calamiteiten in het openbaar vervoer in Zuid Holland moet binnen 1 uur vervangend vervoer geboden worden.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord, maar dit punt is al opgenomen in verschillende Programma's van Eisen in OV-concessies.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit

Dit is al bestaand beleid bij de verschillende concessies.

7. Gedragsverandering

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

L7.3 Openbaar vervoer goedkoper: Het OV moet minimaal 50% goedkoper worden, en in de daluren nog goedkoper.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. In het coalitieakkoord wordt de betaalbaarheid van OV als prioriteit benoemd. Hiervoor worden verschillende maatregelen genomen. Er staat in dat prijzen van OV niet verder stijgen dan de LTI (Landelijke Tarieven Index). Ook wordt er een proef gedaan van 2025 tot 2029 om verkeersarmoede te voorkomen bij minima met een OV-kortingsproduct, hiervoor is €2.5 miljoen per jaar beschikbaar. Ook wordt er gekeken naar een 'Deutschlandticket' (per maand €49 om onbeperkt te reizen per stoptrein, bus, tram of metro). Als laatste staat er dat de provincie samen met andere provincies gaat strijden bij het Rijk voor een eerlijke transitierегeling en het afschaffen van het dubbel overstaptarief tussen regionale bus en de trein.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit

De provincie streeft naar betaalbaar OV, ook voor verschillende doelgroepen. Halvering van de tarieven is binnen de bestaande financiële kaders niet mogelijk.

7. Gedragsverandering

1. Over welk besispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

L7.4 Maximaal 15 minuten overstaptijd: De overstaptijd mag maximaal 15 minuten zijn, verschillende OV aanbieders moeten de dienstregeling beter afstemmen.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord, maar er zijn wel afspraken (in Programma's van Eisen in OV-concessies) over optimale aansluiting.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit

In de verschillende programma's van eisen van de concessies zijn aansluitingen op ander OV op te nemen. Het is alleen onmogelijk om altijd goed aan te sluiten; soms is het aantal potentiële aansluitingen te groot.

8. Samenwerking en participatie

1. Over welk beslispoint uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

L8.1 Meldpunt openbare ruimte: De provincie moet 1 plek faciliteren voor burgers om meldingen over de openbare ruimte te doen. De melding moet naar de juiste instantie worden gestuurd en de afhandeling moet zichtbaar zijn voor de burger.

2. Ingedeeld in commissie

Bestuur, Maatschappij en Middelen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord. Deze taak ligt momenteel bij meerdere partijen. Er zijn verschillende loketten bijvoorbeeld bij gemeenten, omgevingsdienst of provincie.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispoint:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit

Alle gemeenten hebben een meldpunt openbare ruimte en in artikel 2 lid 31 van de AWB staat dat een overheidsorgaan een melding die niet over hun bevoegdheid gaat, moet doorsturen naar het orgaan dat er wel over gaat. Artikel 2 lid 3 AWB: Het bestuursorgaan zendt geschriften tot behandeling waarvan kennelijk een ander bestuursorgaan bevoegd is, onverwijld door naar dat orgaan, onder gelijktijdige mededeling daarvan aan de afzender.

Voor de provincie is het op dit moment niet haalbaar om een centraal punt te faciliteren waar burgers meldingen kunnen doen over de openbare ruimte. Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte vallen namelijk wettelijk onder de verantwoordelijkheid van verschillende decentrale overheden en uitvoeringsdiensten, vooral de gemeenten. Gemeenten hebben de wettelijke taak om klachten en meldingen over de openbare orde te behandelen die betrekking hebben op het naleven van wet- en regelgeving waarvoor zij het bevoegd gezag zijn. Het ontbreken van een juridische basis voor het opzetten van een centraal meldpunt openbare ruimte maakt dit voor de provincie een bovenwettelijke taak.

8. Samenwerking en participatie

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

L8.2 Informatiepunt openbare ruimte: De provincie moet 1 plek faciliteren waarop burgers informatie over de openbare ruimte kunnen vinden. Deze plek moet de burger helpen in de zoektocht naar een sluitend antwoord en/of fysiek loket.

Zie ook:

L8.5 Toegankelijke app: De provincie moet dit alles ontsluiten via 1 voor iedereen toegankelijke app en website met beslisboom als technische oplossing voor het versnipperde landschap.

2. Ingedeeld in commissie

Bestuur, Maatschappij en Middelen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Geen, tenzij gekozen wordt voor het uitvoeren van een onderzoek naar maken van een applicatie.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit

Alle gemeenten hebben een meldpunt openbare ruimte en in artikel 2 lid 31 van de AWB staat dat een overheidsorgaan een melding die niet over hun bevoegdheid gaat, moet doorsturen naar het orgaan dat er wel over gaat. Artikel 2 lid 3 AWB: Het bestuursorgaan zendt geschriften tot behandeling waarvan kennelijk een ander bestuursorgaan bevoegd is, onverwijld door naar dat orgaan, onder gelijktijdige mededeling daarvan aan de afzender.

Voor de provincie is het op dit moment niet haalbaar om een centraal punt te faciliteren waar burgers meldingen kunnen doen over de openbare ruimte. Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte vallen namelijk wettelijk onder de verantwoordelijkheid van verschillende decentrale overheden en uitvoeringsdiensten, vooral de gemeenten. Gemeenten hebben de wettelijke taak om klachten en meldingen over de openbare orde te behandelen die betrekking hebben op het naleven van wet- en regelgeving waarvoor zij het bevoegd gezag zijn. Het ontbreken van een juridische basis voor het opzetten van een centraal meldpunt openbare ruimte maakt dit voor de provincie een bovenwettelijke taak.

8. Samenwerking en participatie

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

L8.3 Informatieplek lopende initiatieven: De provincie moet 1 plek faciliteren waar burgers lopende initiatieven in hun buurt en van de provincie kunnen vinden.

2. Ingedeeld in commissie

Bestuur, Maatschappij en Middelen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord. Nu is informatie over verschillende participatietrajecten door de provincie op verschillende plekken te vinden. **Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt:**

4. Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit

Online participatie wordt (nog) niet structureel gebruikt bij participatietrajecten. De provincie heeft op dit moment geen online participatieplatform maar maakt op incidentele basis gebruik van het platform Openstad. Dit wil de provincie wel gaan veranderen!

De provincie is van plan een digitaal platform voor participatietrajecten in gebruik nemen om inzichtelijk te maken welke online participatietrajecten er lopen en om inwoners ook digitaal te kunnen betrekken. Momenteel zit de provincie in de onderzoeksfase en inventariseert welke platformen er zijn, welke platformen door andere overheden worden gebruikt en wat de wensen zijn voor een digitaal participatieplatform bij verschillende belanghebbenden. Ook wordt er rekening gehouden met AVG-regels en privacy. Het digitale platform zal provincie-breed worden ingezet en zal mogelijkheden moeten bieden om inwoners online mee te laten praten, te peilen hoe ideeën vallen en te laten stemmen over verschillende vraagstukken. Zo wordt inspraak ook online mogelijk gemaakt.

9. Betaalbaarheid

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

L8.5 Toegankelijke app: De provincie moet dit alles ontsluiten via 1 voor iedereen toegankelijke app en website met beslisboom als technische oplossing voor het versnipperde landschap.

Zie ook:

L8.2 Informatiepunt openbare ruimte: De provincie moet 1 plek faciliteren waarop burgers informatie over de openbare ruimte kunnen vinden. Deze plek moet de burger helpen in de zoektocht naar een sluitend antwoord en/of fysiek loket.

2. Ingedeeld in commissie

Bestuur, Maatschappij en Middelen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord. Wel wordt er in het coalitieakkoord gemeld dat de provincie klaar is voor de invoering van de omgevingswet per 1 januari 2024. Een onderdeel van de omgevingswet is het digitaal stelsel omgevingswet (DSO). Dit is één digitale plek waarop informatie over de openbare ruimte toegankelijk wordt (van verschillende overheidsinstanties).

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Af te wijzen

5. Onderbouwing van het besluit

Alle gemeenten hebben een meldpunt openbare ruimte en in artikel 2 lid 31 van de AWB staat dat een overheidsorgaan een melding die niet over hun bevoegdheid gaat, moet doorsturen naar het orgaan dat er wel over gaat. Artikel 2 lid 3 AWB: Het bestuursorgaan zendt geschriften tot behandeling waarvan kennelijk een ander bestuursorgaan bevoegd is, onverwijld door naar dat orgaan, onder gelijktijdige mededeling daarvan aan de afzender.

Voor de provincie is het op dit moment niet haalbaar om een centraal punt te faciliteren waar burgers meldingen kunnen doen over de openbare ruimte. Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte vallen namelijk wettelijk onder de verantwoordelijkheid van verschillende decentrale overheden en uitvoeringsdiensten, vooral de gemeenten. Gemeenten hebben de wettelijke taak om klachten en meldingen over de openbare orde te behandelen die betrekking hebben op het naleven van wet- en regelgeving waarvoor zij het bevoegd gezag zijn. Het ontbreken van een juridische basis voor het opzetten van een centraal meldpunt openbare ruimte maakt dit voor de provincie een bovenwettelijke taak.

9. Betaalbaarheid

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

L9.2 Afspraken met grote werkgevers: Wij roepen de provincie op om afspraken te maken met grote werkgevers over woon-werkverkeer van hun werknemers.

2. Ingedeeld in commissie

Economie en Energie

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord. In huidig beleid wordt hier al wel op ingezet. Nu vooral nog in het geval van hinder bij werkzaamheden aan infrastructuur, maar soms worden de afspraken structureel van aard.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit

Om gedragsverandering te stimuleren richting een meer duurzame vervoerswijze en om hinder tijdens werkzaamheden aan infrastructuur zoveel mogelijk tegen te gaan werkt de provincie onder de noemer Zuid-Holland Bereikbaar nauw samen met het Ministerie van I&W, RWS, ProRail, MRDH, Havenbedrijf Rotterdam gemeente Rotterdam en gemeente Den Haag. Onderdeel van de samenwerking is mobiliteitsmanagement waarin reizigers en verladers verleid worden onder anders de reizen en te transporteren. Hierbij worden ook werkgevers benaderd om te kijken of het woon-werkverkeer anders kan (meer thuiswerken, andere tijden, andere vervoersmiddelen, bijvoorbeeld met OV en/of deelmobiliteit). Daarbij wordt ook gekeken of de veranderingen van structurele aard kunnen zijn en niet alleen tijdens de hinderperiode.

9. Betaalbaarheid

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

L9.4 Coördinator infrastructuur: Wij roepen de provincie op om als coördinator op te treden tussen alle betrokken partijen m.b.t. de infrastructuur, vanuit de behoefte van alle Zuid-Hollandse inwoners.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord. De provincie heeft hier al beleid op met 'Zuid-Holland Bereikbaar' waarbij de coördinerende rol bij de provincie ligt.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit

Om werkzaamheden aan infrastructuur zoveel mogelijk te coördineren werkt de provincie onder de noemer Zuid-Holland Bereikbaar nauw samen met het Ministerie van I&W, RWS, ProRail, MRDH, Havenbedrijf Rotterdam gemeente Rotterdam en gemeente Den Haag. De gedeputeerde van de provincie treedt daarbij op als voorzitter van de stuurgroep Zuid-Holland Bereikbaar. De samenwerking richt zich op programmering (afstemmen van plannings tussen beheerders), verkeermanagement (afstemming van o.a. omleidingsroutes), mobiliteitsmanagement (gecoördineerde aanpak, op gebiedsniveau, met als doel dat reizigers en verladers kiezen voor andere manieren van reizen en te transporteren) en communicatie. Daarbij wordt ook gekeken of de veranderingen van structurele aard kunnen zijn en niet alleen tijdens de hinderperiode, waarmee infrastructuur netwerken blijvend ontlast worden

10. Sociale leefbaarheid

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

L10.1 Onderzoek naar licht, lucht- en geluidsoverlast: De provincie dient meer middelen vrij te maken voor (wetenschappelijk) onderzoek in Zuid-Holland naar met name de effecten van licht, lucht- en geluidsoverlast op de gezondheid van mens, dier en natuur.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. In het coalitieakkoord staat alleen iets over luchtvaart: “Voor alle luchtvaart in Zuid-Holland willen we de hinder voor omwonenden terugdringen. Wij zetten ons met name in voor het terugdringen van het aantal nachtvluchten. We onderzoeken de huidige maatschappelijke en economische waarde van het vliegveld Rotterdam The Hague Airport en de waarde van de locatie voor eventuele alternatieve functies.” (p.12)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit

Voor luchtkwaliteit wordt uitgebreid onderzoek gedaan, deels in het kader van het landelijk luchtmeetnet, deels door citizen science projecten, waarbij burgers zelf meten en deels via nader onderzoek van DCMR, onder meer op het gebied van ZZS en ultrafijnstof. Dit onderzoek wordt voortgezet.

Voor geluid wordt tot dusverre vooral gewerkt met berekeningen van geluid en is recent gestart met burgermetingen (luchthaven RTHA) en experimentele metingen van geluidbeleving. In het ontwerp Actieplan Geluid provinciale wegen 2024-2029 wordt voorgesteld een grootschaliger meetprogramma op te starten naar feitelijke geluidmetingen en een uitbreiding van metingen naar geluidbeleving (berekend geluid, gemeten geluid en de beleving van geluid lopen in de praktijk behoorlijk uiteen). Ook wordt geëxperimenteerd met geluidmetingen in stiltegebieden (vrijwel geheel overlappend met Natura2000 gebieden). Rond de Rotterdamse haven worden uitgebreide geluidmetingen gedaan en is een burgermeetprogramma een optie in het door alle partners op te zetten programma Havengeluid en Omgeving. Voor het Ontwerp Actieplan Geluid zijn nog geen middelen gebudgetteerd; het Ontwerp Actieplan Geluid bevat hiertoe een voorstel. De voorgestelde metingen worden begeleid door het RIVM, DCMR, Universiteit van Leiden en onafhankelijke wetenschappers.

Voor lichthinder bestaat nog geen meetprogramma en wordt vooral geleund op landelijk onderzoek naar de effecten van licht op flora en fauna.

10. Sociale leefbaarheid

1. Over welk besispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

L10.4 Permanente en frequente burgerberaden over kernthema's: De provincie dient permanente en frequente burgerberaden te organiseren over kernthema's (leefbaarheid, wonen, verduurzaming, bereikbaarheid etc.) met een inspanningsverplichting naar burgers.

2. Ingedeeld in commissie

Bestuur, Maatschappij en Middelen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 1. Het komt volledig of grotendeels overeen. In het coalitieakkoord staat: "We organiseren tenminste twee keer een Burgerberaad door de eigen organisatie. Waarbij de kaders voor het Burgerberaad vooraf helder gecommuniceerd worden." (p.32)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit

Dit punt is onderdeel van gepland beleid, en kan als zodanig opgepakt worden in de geplande herzieningen gedurende deze college periode.

NB! Hiermee zeggen we toe frequent burgereberaden te organiseren op kernthema's ipv het instellen van een permanent burgerberaad binnen deze coalitieperiode.

10. Sociale leefbaarheid

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

L10.5 Online burgerforum: De provincie dient het mogelijk te maken voor burgers om online mee te praten, te peilen en/of te stemmen over beleid in de vorm van een online burgerforum.
(zie ook P7.3 & eveneens gerelateerd aan P10.2)

2. Ingedeeld in commissie

Bestuur, Maatschappij en Middelen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. Het coalitieakkoord benoemt het belang van participatie. Een vorm/uitwerking hiervan kan een online burgerforum kunnen zijn. Dit is wat het coalitieakkoord over participatie zegt: “Een vitale samenleving vraagt om betrokkenheid van inwoners bij de politieke besluit- en planvorming alsook uitvoering. We houden in onze planvorming en bij onze besluiten rekening met participatie door inwoners, maatschappelijke instellingen en ondernemers.” (p.32)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit

Momenteel heeft de provincie een overeenkomst met de digitale tool [OpenStad](#) om online participatie per participatietraject vorm te geven. Tijdens verschillende projecten is deze tool ingezet zoals bij [Slimmer Reizen](#). OpenStad biedt [verschillende functionaliteiten](#) zoals online stemmen, plannen indienen, begroten, een keuzewijzer, een agenderingstool en een interactieve kaart. Met de tool kan zowel input worden gevraagd op aanpassingen van beleid als op programma- of projectniveau.

Online participatie wordt (nog) niet structureel ingezet en de provincie heeft nog geen algemeen online participatieplatform. Dit wil de provincie aanpakken! Daarom onderzoekt de provincie momenteel welke digitale platformen er zijn, welke platformen door andere overheden worden gebruikt en wat de wensen zijn voor een digitaal participatieplatform bij verschillende belanghebbenden. Ook wordt er rekening gehouden met AVG-regels en privacy. Het digitale participatieplatform zal provincie-breed worden ingezet en zal mogelijkheden moeten bieden om inwoners mee te laten praten, te peilen hoe ideeën vallen en te laten stemmen over verschillende vraagstukken. Zo wordt inspraak ook online mogelijk gemaakt.

Besluiten behandeling Burgerakkoord Toekomst van het Platteland

Krachtig Zuid-Holland

Samenvatting

	Cie.	Besluit om	Opmerkingen
P1.1 Samenbrengen van alle boeren	LG	Gedeeltelijk over te nemen	Al huidig beleid en onderdeel gebiedsprocessen om dit op vrijwillige basis te stimuleren.
P1.2 Uitbreiding pakketten agrarische natuurbeheer coöperaties	LG	Af te wijzen	Taak van ANLb en valt ook onder Landbouwakkoord landelijke overheid.
P1.3 Uitbreiding van financiële vergoedingen	LG	Gedeeltelijk over te nemen	Gedeeltelijk valt dit onder Europees beleid. Waar Provincie rol heeft wordt dit opgenomen in nieuw beleid
P1.4 Verhoging van de financiële vergoeding voor samenwerken	LG	Gedeeltelijk over te nemen	Past in huidige landbouwbeleid provincie, maar door val kabinet nog onduidelijk of dit doorgezet kan worden
P2.1 Onderwijs benutten voor kennis over het platteland	LG	Af te wijzen	Onderwijs valt niet onder taken provincie. Steunt de intentie wel en werkt met o.a. Greenports samen op dit gebied.
P2.2 Bevorderen van de toegankelijkheid	LG	Over te nemen	Gehoor gevend aan de oproep PS in motie 1094 opgenomen in coalitieakkoord en onderdeel van gepland beleid.
P2.4 Opzetten van educatieve centra vergemakkelijken	LG	Over te nemen	Wordt gestreefd dit mee te nemen in Herziening2025
P3.3 Kaart tekenen voor inrichting Zuid-Holland	LG	Gedeeltelijk over te nemen	Zie motivatie beslispunt
P3.4 Kadern opstellen voor bebouwing	LG	Gedeeltelijk over te nemen	Primaire taak gemeente. Provincie heeft hier wettelijk een beperkte rol in. Daar waar mogelijk stelt zij kaders.
P3.5 Provinciaal waterbeleid	LG	Over te nemen	Gehoor gevend aan de oproep PS in motie 1094 opgenomen in coalitieakkoord en onderdeel van gepland beleid.
P4.1 Omschakelende ondernemers ondersteunen	LG	Gedeeltelijk over te nemen	Gedeeltelijk valt dit onder Europees beleid. Waar Provincie rol heeft wordt dit opgenomen in nieuw beleid
P4.2 Kennisuitwisseling stimuleren	LG	Over te nemen	Gehoor gevend aan de oproep PS in motie 1094 opgenomen in coalitieakkoord en onderdeel van gepland beleid.
P4.3 Biologische gewasbescherming	LG	Gedeeltelijk over te nemen	Primaire taak producenten. Provincie kan alleen gebruik van biologische middelen stimuleren.
P4.4 Verbreden activiteiten agrariërs ondersteunen	LG	Gedeeltelijk over te nemen	Gedeeltelijk valt dit onder Europees beleid. Waar Provincie rol heeft wordt dit opgenomen in nieuw beleid
P4.5 Consumenten voorlichten	LG	Gedeeltelijk over te nemen	Provincie kan dit binnen bestaande overlegstructuren alleen stimuleren.
P5.2 Natuurlijke dorpsgroei	LG	Over te nemen	Gehoor gevend aan de oproep PS in motie 1094 opgenomen in coalitieakkoord en onderdeel van gepland beleid.
P5.3 Maximale kavelgrootte voor woningen	LG	Gedeeltelijk over te nemen	Provincie voert geen regie op kavelgrootte. Kan hier wel stimulerend in optreden.
P5.4 Provinciale grondbank	LG	Gedeeltelijk over te nemen	Inzet voor woningbouw valt buiten doelstelling grondbank ten behoeve ZHPLG. Valt onder gemeentelijke taak (via Wvg)
P5.5 Wonen op binnenwater	LG	Gedeeltelijk over te nemen	Valt in principe onder het algemeen doel stimuleren nieuwe woonvormen. Er is geen aparte subsidie voor mits budget beschikbaar komt.
P6.2 Vergoeding voor bijdrage natuurwaarde	LG	Over te nemen	Hier wordt aan gewerkt in het ANLb.
P6.3 Vergoeding voor educatieve waarde	LG	Af te wijzen	Onderwijs valt niet onder taken provincie. Steunt de intentie wel.
P6.4 Diversificatie boerenbedrijven stimuleren	LG	Over te nemen	Wordt meegenomen in herziening2025

P6.5 Duurzame energie-opwekking	EE	Gedeeltelijk over te nemen	Zie motivatie bij beslispoint
P7.1 Participatie vanaf de start	LG	Over te nemen	Gehoor gevend aan de oproep PS in motie 1094 opgenomen in coalitieakkoord en onderdeel van gepland beleid.
P7.3 Platform over burgerparticipatie	BMM	Gedeeltelijk over te nemen	Provincie werkt aan online participatie platform voor alle participatietrajecten
P7.4 Toegankelijke budgetten	BMM	Gedeeltelijk over te nemen	Zie motivatie
P7.5 Minder weerstand	BMM	Over te nemen	Hoewel hier geen garanties voor af gegeven worden is dit het doel bij alle participatietrajecten
P8.1 Energie-onafhankelijkheid	EE	Over te nemen	Gehoor gevend aan de oproep PS in motie 1094 opgenomen in coalitieakkoord en onderdeel van gepland beleid.
P8.2 Regionale voedselvoorziening	LG	Gedeeltelijk over te nemen	Streven is dit mee te nemen in herziening2025
P8.3 Ruimte bieden aan boeren	LG	Gedeeltelijk over te nemen	Zie motivatie bij beslispoint
P8.4 Bereikbaarheid van regionale voorzieningen	BW	Over te nemen	Gehoor gevend aan de oproep PS in motie 1094 opgenomen in coalitieakkoord en onderdeel van gepland beleid.
P8.5 Voorzieningen behouden voor dorpen	RM	Over te nemen	Gehoor gevend aan de oproep PS in motie 1094 opgenomen in coalitieakkoord en onderdeel van gepland beleid.
P9.1 Eenduidige afvalscheiding	RM	Af te wijzen	Rijks- en gemeentetaken
P9.3 Bevorderen kleinschaligheid	LG	Gedeeltelijk over te nemen	Al indirect opgepakt. Zie ook motivatie bij beslispoint.
P9.5 Regels vereenvoudigen	LG	Af te wijzen	EU & Landelijke overheidstaak. Valt (ver) buiten juridisch kader van provincie
P10.1 Provinciaal democratiefestival	BMM	Gedeeltelijk over te nemen	Hier kan op iets andere schaal dan in beslispoint uitwerking aan gegeven worden
P10.2 Platform voor burgerinitiatieven	BMM	Gedeeltelijk over te nemen	Er wordt gewerkt aan een online platform voor participatie en burgerinitiatieven voor alle opgaven.
P10.3 Een verordening voor burgerparticipatie	BMM	Over te nemen	Dit loopt al en valt onder wettelijke verplichting.
P10.5 Toetsen op begrijpelijkheid	BMM	Over te nemen	Is al onderdeel lopend beleid maar heeft veel meer actieve aandacht nodig
P12.1 Een lokaal gesprekspunt	RM	Af te wijzen	Gemeente is eerste aanspreekpunt voor fysieke leefomgeving
P12.2 Openbaar vervoer	BW	Over te nemen	Gehoor gevend aan de oproep PS in motie 1094 opgenomen in coalitieakkoord en onderdeel van gepland beleid.
P12.3 Lokaal produceren en consumeren	LG	Gedeeltelijk over te nemen	Wordt al projectmatig opgepakt
P12.4 Een bewust woonklimaat	BW	Af te wijzen	Er zijn al voldoende initiatieven in de samenleving
P12.5 Voorzieningen voor burgers	RM	Gedeeltelijk over te nemen	Zie motivatie bij beslispoint

1. Biodiversiteit

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P1.1 Samenbrengen van alle boeren: Samenbrengen van álle boeren in de agrarische collectieven, zodat per polder besloten kan worden wat de beste methode is voor biodiversiteitsherstel. Zo heeft elke boer van de polder inspraak in de methode.

2. Ingedeeld in commissie

Landelijk Gebied

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. In het coalitieakkoord staat: “Het herstel van onze natuur, het terugbrengen van broeikasgassen en de verduurzaming van de landbouw en industrie vragen om betrokkenheid en inbreng van veel partijen. Alleen door samen te werken kunnen we de complexe opgaven en doelen realiseren. Het is belangrijk dat mensen en bedrijven begrijpen hoe ze hierin kunnen deelnemen en weten wat er van hen verwacht wordt. We maken werk van heldere en begrijpelijke communicatie naast het vormgeven van het participatieproces. Dit doen we samen met de direct betrokkenen.” (p.23) Ook staat er: “Om onze natuurdoelen te halen werken we samen met terrein beherende organisaties, waterschappen, natuurorganisaties, inwoners en ondernemers uit sectoren als land- en tuinbouw, bouw, industrie, energie en mobiliteit.” (p.22)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Het past nog steeds in het huidige landbouwbeleid richting de Agrarische collectieven. Ook via de gebiedsprocessen die vanuit het ZH PLG waren opgestart wordt dit gestimuleerd. Daarbij wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de bestaande gremia. De provincie zal stimuleren dat er per gebied een duidelijk aanspreekpunt is die al dan niet het ZH-PLG proces zou kunnen begeleiden. Het is belangrijk om dit proces bottom-up te laten gebeuren.

Echter, door de val van het Kabinet en de Tweede Kamerverkiezing van 22 november 2023 is nog niet duidelijk wanneer, hoe en met welke dekking deze ZH PLG-gebiedsprocessen al dan niet doorgezet worden. Dit zal duidelijk worden zodra er een nieuw Kabinet gevormd is.

1. Biodiversiteit

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P1.2 Uitbreiding pakketten agrarische natuurbeheer coöperaties: De uitbreiding van de bestaande pakketten bij agrarische natuurbeheercoöperaties met A) ecosysteemdienstpakketten en B) kleine- landschapselementen-pakketten om de biodiversiteit te verbeteren.

2. Ingedeeld in commissie

Landelijk Gebied

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap, maar minder specifiek: “We helpen ondernemers en sectoren natuurinclusief te werken, hun emissies te verlagen en hun bedrijven te verduurzamen.” (p.22)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Af te wijzen

5. Onderbouwing van het besluit:

Er is een procedure voor in het kader van het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb). Daar hebben de agrarische collectieven zelf een duidelijke rol in. Voorstellen moeten wel ondersteund worden door provincies. Dus daar kan de Provincie Zuid-Holland een rol in spelen.

Verder waren ecosysteemdiensten en beheer van landschapselementen onderdeel van het landbouwakkoord. Het is de verwachting dat een nieuw kabinet hier afspraken over zal gaan maken met de sector.

1. Biodiversiteit

1. Over welk beslispoint uit het Burgerakkoord gaat dit

P1.3 Uitbreiding van financiële vergoedingen: Uitbreiding van financiële vergoedingen voor positieve activiteiten van boeren ter bevordering van biodiversiteit met extra voordelen, zoals belastingkortingen, om zo de stimulans te verhogen.

2. Ingedeeld in commissie

Landelijk Gebied

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. Het stimuleren van biodiversiteit bij boeren wordt genoemd maar niet hoe we dat daadwerkelijk gaan doen.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispoint:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Het kan meegenomen worden in de ontwikkeling van nieuwe verdienmodellen en richting eventueel nieuw landbouw- en tuinbouwbeleid. Het heeft ook een relatie met Europees beleid en dat ligt minder binnen de invloedssfeer van de provincie Zuid-Holland.

1. Biodiversiteit

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P1.4 Verhoging van de financiële vergoeding voor samenwerken: Verhoging van de financiële vergoedingen wanneer boeren samenwerken met hun burens in de polder en gezamenlijk positieve activiteiten ontplooiën voor biodiversiteitsherstel voor robuustere ecosystemen binnen de polder.

2. Ingedeeld in commissie

Landelijk Gebied

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap: Er wordt gesproken over het ondersteunen van landbouwinitiatieven op systeeminnovaties (zoals: Rotterdam de boer op, voedselketen, voedselbossen, streekteelt en de korte keten aanpak) en er wordt gesproken over het nemen van maatregelen ten behoeve van biodiversiteitsherstel. Zie pagina 22: "Ook koppelen we het behalen van de natuurdoelen en het verlagen van emissies aan nieuwe verdienmodellen voor ondernemers uit deze sectoren." (p.22) en "Bij dit toekomstperspectief hoort ook een verdienvermogen voor de landbouw op lange termijn. Eventueel ondersteund door alternatieve inkomsten zoals agrotourisme of beheer van landelijk gebied." (p.23)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Het past nog steeds in het huidige landbouwbeleid richting de Agrarische collectieven. Ook via de gebiedsprocessen die vanuit het ZH PLG waren opgestart wordt dit gestimuleerd. Echter, door de val van het Kabinet en de Tweede Kamerverkiezing van 22 november 2023 is nog niet duidelijk wanneer, hoe en met welke dekking deze ZH PLG-gebiedsprocessen al dan niet doorgezet worden. Dit zal duidelijk worden zodra er een nieuw Kabinet gevormd is.

2. Bewustwording

1. Over welk besispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P2.1 Onderwijs benutten voor kennis over het platteland.

2. Ingedeeld in commissie

Landelijk Gebied

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. In het coalitieakkoord staat: “Omdat het belangrijk is om jongeren perspectief te bieden in de landbouw, verwelkomen en ondersteunen we initiatieven om het agrarisch onderwijs te moderniseren en meer te richten op een volhoudbare landbouw, bijv. door de realisatie van de agro-campus.” (p.25)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt:

Af te wijzen

5. Onderbouwing van het besluit:

De provincie kan in morele zin de initiatieven om het agrarisch onderwijs te moderniseren en meer te richten op een volhoudbare landbouw steunen. Echter, onderwijs is geen taak van de Provincie Zuid-Holland. Dit kan al dan niet iets zijn voor de gemeenten.

Vanuit het tuinbouwbeleid zetten we in op Human Capital en Leven Lang Ontwikkelen via de Human Capital Agenda Greenport West-Holland en de Greenport Horti Campus.

2. Bewustwording

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P2.2 Bevorderen van de toegankelijkheid: De toegankelijkheid van het platteland bevorderen door terreinbeherende organisaties te ondersteunen bij het ontwikkelen informatieve routes en apps, recreatieve activiteiten in het kader van klimaatdoelen. Betere OV-verbindingen.

2. Ingedeeld in commissie

Landelijk Gebied

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 1. Het komt volledig of grotendeels overeen. Het coalitieakkoord bestendigt het belang van goede bereikbaarheid in en tussen het landelijkgebied, steden, dorpen en kernen. Ook wordt samen met partners zorggedragen voor voorzieningen en netwerken in recreatie gebieden. Daarnaast wordt gewerkt aan het verbeteren van de belevingswaarde van het landschap door fysieke recreatieve netwerkstructuren en natuureducatie te versterken. Aanvullend: "Eventueel ondersteund door alternatieve inkomsten zoals agrotoerisme of beheer van landelijk gebied." (p.23)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit punt is onderdeel van gepland beleid, en kan als zodanig opgepakt worden in de geplande herzieningen gedurende deze college periode.

2. Bewustwording

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P2.4 Opzetten van educatieve centra vergemakkelijken: Bijdragen aan de opzet van educatieve centra met mobiele exposities tevens het vergemakkelijken van bestemmingsplanwijzigingenproductie zodat de boeren hun bedrijfsuitvoering kunnen omzetten met andere activiteiten

2. Ingedeeld in commissie

Landelijk Gebied

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap: Op pagina 22 van het coalitieakkoord wordt benoemd dat nieuwe verdienmodellen in de landbouw mogelijk zijn (bijv. natuurbeheer/zorgactiviteiten/toerisme). Daarnaast wordt op pagina 25 de agro-campus genoemd om bij te dragen aan “volhoudbare landbouw”.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit kan meegenomen worden bij de aanpassing van het Omgevingsbeleid met als onderdeel Landbouwbeleid. Het streven is om dit de herziening van het Omgevingsbeleid 2025 mee te nemen.

De provincie Zuid-Holland werkt samen met Wij.land en andere initiatieven aan het verschaffen van inzicht in effecten van verduurzamingsmaatregelen. Verder zijn er in de provincie initiatieven voor samenwerking tussen opleidingsinstituten en (zorg)boerderijen. De pzh provincie Zuid-Holland heeft daar echter geen rol in.

Via IVN ondersteunt de provincie Zuid-Holland acties zoals opleiden van mensen tot ambassadeur van het landschap, maar ook een deel van de opleiding tot natuurgids. Hiermee kunnen vrijwilligers excursies organiseren en mensen informeren over de natuur en landschap. Via Zuid-Hollands Landschap kunnen vrijwilligers allerlei cursussen (deels gratis) volgen door onze subsidie. In het Bentwoud (deels eigendom provincie) wordt door Staatsbosbeheer excursies georganiseerd, die grotendeels door de provincie Zuid-Holland worden betaald.

Provincie Zuid-Holland ondersteunt het Instituut voor Natuurbeschermingseducatie (IVN) en het Zuid-Hollands Landschap (ZHL, via de Groene Motor) voor de inzet op het groene vrijwilligerswerk. Dit is niet helemaal hetzelfde als educatie, maar zit er wel vaak dicht tegenaan

De provincie Zuid-Holland zet in op betrokkenheid van kinderen via het programma Groen doet Goed. Met dit programma heeft de samenwerking tussen diverse groene educatieve organisaties een flinke impuls gekregen. Het resultaat is een coalitie van deze organisaties die gezamenlijk zorgen voor de invulling van een leerzaam en leuk programma voor Zuid-Hollandse kinderen.

Verder ondersteunt de provincie Zuid-Holland (vanuit natuur) de organisatie van het Nationaal Park Hollandse Duinen. Hollandse Duinen doet aan educatie over natuur en drinkwaterwinning.

3. Leefbaarheid

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P3.3 Kaart tekenen voor inrichting Zuid-Holland: Teken (met inachtneming van landelijk vastgestelde kaders) de kaart van Zuid-Holland waarop is aangegeven waar: wordt gewoond/kan worden gebouwd, waar ruimte is voor de agrarische sector, waar ruimte is voor industrie, voor natuur en voor recreatie, stel deze vast en zie toe op de naleving van de vastgelegde afspraken.

2. Ingedeeld in commissie

Landelijk Gebied

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. In het coalitieakkoord staat: “De ruimte in Zuid-Holland is schaars en de opgaven zijn groot. Voorbeelden van ruimtevragers zijn woningbouw, natuur, energie, land- en tuinbouw en werklocaties. Het prioriteren én mengen van ruimtevragers is onvermijdelijk. We stellen een nieuw ruimtelijk toekomstperspectief op dat het kader vormt voor wat ruimtelijk wel en niet kan in Zuid-Holland.” (p.30). Dit is ook wel het traject van de Ruimtelijke Puzzel genoemd. Dit gaat op korte termijn nog geen kaart opleveren maar zou in de toekomst een basis hiervoor kunnen vormen.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

De provincie heeft niet meer zoiets als een Omgevingsplan (voorheen bestemmingsplan) of functiekaart voor de provincie. De Ruimtelijke Puzzel bepaalt mede welke ontwikkeling waar kan plaatsvinden. Deze is nog in ontwikkeling. De provincie heeft wel gebieden aangeduid waar ontwikkelingen mogen plaatsvinden of juist moeten worden beschermd en stelt regels. Dit ligt vast in het Omgevingsbeleid dat jaarlijks wordt herzien. Zie hiervoor <https://omgevingsbeleid.zuid-holland.nl/>

Ingaand op de genoemde onderwerpen:

Waar wordt gewoond/kan worden gebouwd

Op de indicatieve kaart van bestaand stads- en dorpsgebied (BSD) wordt gewoond, op de buitenstedelijke ontwikkellocaties (3-ha locaties) kan nog gebouwd worden voor wonen en bedrijventerreinen. Alles qua woondeals, afspraken over hoeveel procent sociale woningbouw is hieraan gekoppeld. Er kan ook gewoond en gewerkt worden in linten (bebouwingslinten), dit is een aanvulling op BSD maar we willen de linten behouden.

Bronnen:

- Interactieve kaart Bestaand stads- en dorps gebied 2018 - Beleidskeuze Verstedelijking – Bestaand stads- en dorpsgebied 2018. In Herziening 2024 van het Omgevingsbeleid wordt een actualisatie doorgevoerd. -
- <https://omgevingsbeleid.zuid-holland.nl/zoekresultaten?query=verstedelijking&filter=beleidskeuze>
- Grote buitenstedelijke locaties - De voorlaatste versie met een interactieve viewer in de Omgevingsverordening Zuid-Holland is direct via deze link te zien. Er wordt gewerkt aan een goede weergave. <https://bit.ly/491LjDy>

Waar is ruimte voor de agrarische sector

In het landelijke gebied, bestemd als landbouwgronden, maar ook de glastuinbouwgebieden, pot en sierteelt areaal en glastuinbouwgebieden, bollengronden.

3. Leefbaarheid

Bronnen:

- Beleidskeuze Vitale landbouw - <https://omgevingsbeleid.zuid-holland.nl/zoekresultaten?query=vitale+landbouw&filter=beleidskeuze>
- Voor de Greenports - De voorlaatste versie in de Omgevingsverordening Zuid-Holland met een interactieve viewer - <https://bit.ly/3Ofb7E2>

Waar is ruimte voor industrie

Industrie is een verzamelnaam met meerdere onderdelen. Binnen bestaand stads- en dorpsgebied wordt er ook ruimte gebruikt voor bedrijventerreinen en de haven van Rotterdam, de greenports, glastuinbouwgebieden. Buiten bestaand stads- en dorpsgebied zijn nog meer bedrijventerreinen van provinciaal belang.

Bronnen:

- Beleidskeuze én maatregel Concurrerende en toekomstbestendige bedrijventerreinen - <https://omgevingsbeleid.zuid-holland.nl/zoekresultaten?query=Concurrerende+en+toekomstbestendige+bedrijventerreinen&filter=beleidskeuze%2Cmaatregel>
- <https://omgevingsbeleid.zuid-holland.nl/zoekresultaten?query=Verduurzamen+van+het+energiegebruik+door+de+industrie>
- Bedrijventerreinen - De voorlaatste versie in de Omgevingsverordening Zuid-Holland met een interactieve viewer - <https://bit.ly/3vJXQgy>
- Transitie havencomplex - <https://omgevingsbeleid.zuid-holland.nl/zoekresultaten?query=Transitie+havencomplex>

Ruimte voor natuur en recreatie

Alle natuur van Zuid-Holland zit in het NatuurNetwerk Nederland. Daarnaast hebben zijn er Recreatiegebieden en Groene Buffers om de groene gebieden open en groen te houden. Deze ruimte wordt vaak gedeeld met de agrarische landbouwgronden.

Bronnen:

- Beleidskeuze Realisatie NatuurNetwerkNederland - <https://omgevingsbeleid.zuid-holland.nl/zoekresultaten?query=Realisatie+NatuurNetwerkNederland&filter=beleidskeuze>
- Beleid over recreatie - <https://omgevingsbeleid.zuid-holland.nl/zoekresultaten?query=recreatie&filter=maatregel%2Cbeleidskeuze>
- Onderwerpen over natuur en recreatie (waaronder recreatiegebieden) in de voorlaatste versie in de Omgevingsverordening Zuid-Holland met een interactieve viewer - <https://bit.ly/3HrydUg>

3. Leefbaarheid

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P3.4 Kaders opstellen voor bebouwing: Stel (eenvoudig leesbare en hanteerbare) kaders op voor: het bouwen in de stad (bijv. hoogte) en op het platteland (bijv. bebouwd oppervlak per km², bedrijventerreinen, natuur en recreatie, agrarisch gebied (bijv. biodiversiteit en uitstoot CO₂), stel deze vast en zie toe op de naleving ervan.

2. Ingedeeld in commissie

Landelijk Gebied

1. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. Het huidige beleid is voornamelijk bouwen binnen bestaand stads- en dorpsgebied (BSD). Er staat: “We bouwen zoveel als mogelijk binnenstedelijk, om landbouw, natuur en recreatie te ontzien en omdat in de stad al voorzieningen en infrastructuur aanwezig zijn.” (p.8) Ook staat er: “We omarmen het principe ‘een straatje erbij’ (maximaal 50 woningen) en een ‘straatje ertussen’.” (p.8). “Gnephoek en Sliedrecht-Noord zijn de enige 3ha locaties die kunnen worden toegevoegd.” (p.8).

2. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt: Gedeeltelijk over te nemen

3. Onderbouwing van het besluit:

Het opnemen van regels in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening is gebonden aan wettelijke eisen. Op grond van de Omgevingswet is het stellen van instructieregels voor het gemeentelijk Omgevingsplan alleen mogelijk met het oog op de provinciale belangen. De gedachte hierachter is dat de provincie zo min mogelijk mag ingrijpen in de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de toedeling van functies aan locaties. De provincie moet een goede afweging maken of het wel nodig is regels te stellen en zo ja, bij de formulering van die regels zoveel mogelijk afwegingsruimte over te laten aan de gemeente.

De provincie heeft binnen de ruimte die de Omgevingswet daarvoor biedt, al regels opgenomen voor bebouwing. Het gaat onder meer om regels gericht op het zoveel mogelijk bouwen binnen bestaand stads- en dorpsgebied, regels voor het bundelen van bepaalde functies zoals glastuinbouw, kantoren en detailhandel, regels voor het beschermen bepaalde functies (natuur, landschap) en regels voor bebouwing bij agrarische bedrijven. Ook zijn er regels die zijn gericht op het bevorderen van toekomstbestendig en natuurinclusief bouwen.

Het ontwikkelen van nieuwe bouwlocaties buiten bestaand stads- en dorpsgebied is gebonden aan provinciale regels. Bouwlocaties groter dan 3 hectare worden aangewezen door Provinciale Staten.

De provincie herzielt jaarlijks de provinciale Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening. Als ontwikkelingen en trends in de samenleving en de leefomgeving daartoe aanleiding geven, kan de provincie nieuwe regels stellen of bestaande regels aanpassen. Zo werkt de provincie thans aan nieuwe regels voor het bouwen van voldoende betaalbare en sociale woningen.

3. Leefbaarheid

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P3.5 Provinciaal waterbeleid: Bevorder de totstandkoming van beleid om tijdig en adequaat in te spelen op de waterproblematiek in de provincie. Al is het maar om te voorkomen dat Zwitserland echt aan de Noordzee komt te liggen...

2. Ingedeeld in commissie

Landelijk Gebied

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 1. Het komt volledig of grotendeels overeen. Hier worden zowel de doelen voor voldoende schoon drinkwater en waterveiligheid genoemd. Over de Kaderrichtlijn Water (KRW) staat: “De richtlijn is erop gericht de kwaliteit van watersystemen te verbeteren, zoals grondwater en oppervlaktewater. De vervuiling van waterlichamen te verminderen en te voorkomen, duurzaam watergebruik te bevorderen en de effecten van overstromingen en droogte te beperken.” (p.24). Daarnaast wordt op p.30 genoemd dat inwoners tegen wateroverlast worden beschermd.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit punt is onderdeel van gepland beleid, en kan als zodanig opgepakt worden in de geplande herzieningen gedurende deze college periode.

4. Biologisch

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P4.1 Omschakelende ondernemers ondersteunen: De provincie Zuid-Holland ondersteunt regulier werkende agrariërs en telers die willen omschakelen naar een biologische bedrijfsvoering op organisatorisch, administratief en financieel niveau. Eén en ander zodanig dat er een reëel verdienmodel ontstaat voor de agrariërs en telers. De ondersteuning van deze transitie kan worden beëindigd wanneer er, redelijkerwijs, zelfstandigheid is opgebouwd door de agrariërs en telers, echter met een maximale termijn van 5 jaar.

2. Ingedeeld in commissie

Landelijk Gebied

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. De provincie helpt ondernemers te werken naar volhoudbare landbouw en naar natuurinclusieve en duurzame bedrijfsvoering. De manier waarop de provincie de omschakeling gaat ondersteund is onduidelijk.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Het kan meegenomen worden in de ontwikkeling van nieuwe verdienmodellen en richting eventueel nieuw landbouwbeleid en tuinbouwbeleid. Het heeft ook een relatie met Europees beleid en dat ligt minder binnen de invloedssfeer van de provincie Zuid-Holland.

De provincie steunt het netwerk rondom weerbaar telen in de tuinbouw financieel en is in gesprek met telersverenigingen en brancheverenigingen om projecten op het gebied van weerbaar telen op te zetten.

4. Biologisch

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P4.2 Kennisuitwisseling stimuleren: De provincie Zuid-Holland stimuleert en faciliteert studiegroepen, samenwerkingsverbanden, kennisuitwisselingsprojecten en -collectieven van potentiële biologische agrariërs en telers. Eventueel in samenwerking met biologische agrariërs en telers om de voorlichting betreffende de transitie naar een biologische bedrijfsvoering te verbeteren en uit te breiden.

2. Ingedeeld in commissie

Landelijk Gebied

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 1. Het komt volledig of grotendeels overeen. In het coalitieakkoord staat: “We helpen boeren en andere ondernemers hun bedrijf te verduurzamen en houden rekening met diegene die hun bedrijf al verduurzaamd hebben. Wij zetten hiervoor meerdere instrumenten in gericht op kennisontwikkeling en -deling, innovaties en ruimtelijke ontwikkeling.” (p.25). Hierbij is alleen het woord biologisch niet genoemd. Daarnaast wordt op pagina 25 de agro-campus genoemd om bij te dragen aan “volhoudbare landbouw”.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit punt is onderdeel van gepland beleid, en kan als zodanig opgepakt worden in de geplande herzieningen gedurende deze college periode.

De provincie Zuid-Holland werkt samen met Wij.land en andere initiatieven aan het verschaffen van inzicht in effecten van verduurzamingsmaatregelen. Verder zijn er in de provincie initiatieven voor samenwerking tussen opleidingsinstituten en (zorg)boerderijen. De pzh provincie Zuid-Holland heeft daar echter geen rol in.

Via IVN ondersteunt de provincie Zuid-Holland acties zoals opleiden van mensen tot ambassadeur van het landschap, maar ook een deel van de opleiding tot natuurgids. Hiermee kunnen vrijwilligers excursies organiseren en mensen informeren over de natuur en landschap. Via Zuid-Hollands Landschap kunnen vrijwilligers allerlei cursussen (deels gratis) volgen door onze subsidie. In het Bentwoud (deels eigendom provincie) wordt door Staatsbosbeheer excursies georganiseerd, die grotendeels door de provincie Zuid-Holland worden betaald.

Provincie Zuid-Holland ondersteunt het Instituut voor Natuurbeschermingseducatie (IVN) en het Zuid-Hollands Landschap (ZHL, via de Groene Motor) voor de inzet op het groene vrijwilligerswerk. Dit is niet helemaal hetzelfde als educatie, maar zit er wel vaak dicht tegenaan

De provincie Zuid-Holland zet in op betrokkenheid van kinderen via het programma Groen doet Goed. Met dit programma heeft de samenwerking tussen diverse groene educatieve organisaties een flinke impuls gekregen. Het resultaat is een coalitie van deze organisaties die gezamenlijk zorgen voor de invulling van een leerzaam en leuk programma voor Zuid-Hollandse kinderen.

Verder ondersteunt de provincie Zuid-Holland (vanuit natuur) de organisatie van het Nationaal Park Hollandse Duinen. Hollandse Duinen doet aan educatie over natuur en drinkwaterwinning.

4. Biologisch

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P4.3 Biologische gewasbescherming: De provincie Zuid-Holland dient de ontwikkeling en toepassingsmogelijkheden van biologische gewasbeschermingsmiddelen te stimuleren en financieel te ondersteunen, dit om sneller te komen tot uitbreiding van het biologisch areaal.

2. Ingedeeld in commissie

Landelijk Gebied

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. De provincie helpt ondernemers te werken naar volhoudbare landbouw en ondersteunt land- en tuinbouw om te schakelen naar een natuurinclusieve bedrijfsvoering.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

De provincie gaat niet over de ontwikkeling van nieuwe biologische gewasbeschermingsmiddelen, dit is aan de fabrikanten. Voor nieuwe middelen geldt bovendien een op basis van Europese wetgeving vastgestelde toelatingsprocedure. Met ingang van 2024 heeft de Nederlandse toelatingsinstantie, het Ctgb (College toelating gewasbeschermingsmiddelen en biociden) een verduurzamingsloket geopend. Via dit loket komen middelen die bijdragen aan verduurzaming van de landbouw in aanmerking voor een versnelde procedure.

De provincie is wel voornemens om in het kader van het Zuid-Hollands programma landelijk gebied het gebruik van biologische gewasbescherming te stimuleren en het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen terug te dringen. Dit conform het landelijke uitvoeringsprogramma Toekomstvisie gewasbescherming en de GS-brief van 7 november 2023 over groene gewasbeschermingsmiddelen. In de bespreking van de GS-brief in de procedurevergadering van 17 januari 2024 is besloten om de GS-brief te betrekken bij het onderwerp waterkwaliteit.

4. Biologisch

1. Over welk beslispoint uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P4.4 Verbreden activiteiten agrariërs ondersteunen: De provincie Zuid-Holland ondersteunt de van regulier naar biologisch overschakelende agrariërs en telers bij het verbreden van de activiteiten in hun onderneming. Indien wet- en regelgeving, bestemmingsplannen en vergunningen aanpassing behoeven dient dit te worden gewijzigd.

2. Ingedeeld in commissie

Landelijk Gebied

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. In het coalitieakkoord staat: "Ook koppelen we het behalen van de natuurdoelen en het verlagen van emissies aan nieuwe verdienmodellen voor ondernemers uit deze sectoren. Bijvoorbeeld via activiteiten als natuurbeheer of via inkomsten uit toerisme of zorgactiviteiten." (p.22). Daarnaast wordt gesproken over toekomstperspectief waarbij "een verdienvermogen voor de landbouw op lange termijn [hoort]. Eventueel ondersteund door alternatieve inkomsten zoals agrotourisme of beheer van landelijk gebied." (p.23)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispoint:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Het kan meegenomen worden in de ontwikkeling van nieuwe verdienmodellen en richting eventueel nieuw landbouwbeleid en tuinbouwbeleid. Het heeft ook een relatie met Europees beleid en dat ligt minder binnen de invloedssfeer van de provincie Zuid-Holland.

4. Biologisch

1. Over welk besispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P4.5 Consumenten voorlichten: De provincie Zuid-Holland gaat burgers meer betrekken en verbinden en de afzet van biologische producten stimuleren door de consument voor te lichten over het verschil tussen regulier en biologisch. Hoe biologische producten te herkennen zijn en waarom biologisch belangrijk is voor de toekomst van natuur, milieu, klimaat en dierenwelzijn.

2. Ingedeeld in commissie

Landelijk Gebied

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. Er wordt ingezet op het verbinden van boeren en consumenten met als doel meer bewustwording creëren over lokale producten en een gezond voedselsysteem. *Hoe* dit wordt gedaan is onduidelijk.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Centraal moet staan: 'belangrijk voor de toekomst van natuur, milieu, klimaat en dierenwelzijn'. Biologische landbouw draagt daar uiteraard aan bij, maar andere modaliteiten moeten ook bekeken worden.

Dit zou meegenomen kunnen worden via de gebiedsprocessen die vanuit het ZH PLG waren opgestart. Daarbij wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de bestaande overlegstructuren. De provincie zal stimuleren dat er per gebied een duidelijk aanspreekpunt is, bijvoorbeeld een gebiedsregisseur/-manager. Het is belangrijk om dit proces bottom-up te laten gebeuren op basis van vrijwilligheid.

Echter, door de val van het Kabinet en de Tweede Kamerverkiezing van 22 november 2023 is nog niet duidelijk wanneer, hoe en met welke dekking deze ZH PLG-gebiedsprocessen al dan niet doorgezet worden. Dit zal duidelijk worden zodra er een nieuw Kabinet gevormd is.

5. Ruimtelijke ordening

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P5.2 Natuurlijke dorpsgroei: We willen levensvatbare dorpen. Dorpen die zodanig groeien dat er voldoende voorzieningen blijven. Dus laat dorpen groeien, zodat er onder andere een lagere school is, een buurtsuper en wijkverpleging. Laat de provincie dit proces ondersteunen.

2. Ingedeeld in commissie

Landelijk Gebied

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 1. Het komt volledig of grotendeels overeen. In het coalitieakkoord staat: “Op plekken waar het gewenst is vanwege de leefbaarheid en het op peil houden van voorzieningen, geven we de mogelijkheid om extra woningen te bouwen aan de rand van kernen. We omarmen het principe ‘een straatje erbij’ (maximaal 50 woningen) en een ‘straatje ertussen’.” (p.8) Ook erkent het coalitieakkoord het belang van maatschappelijke voorzieningen en wordt hier ruimte aan geboden.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit punt is onderdeel van gepland beleid, en kan als zodanig opgepakt worden in de geplande herzieningen gedurende deze college periode.

5. Ruimtelijke ordening

1. Over welk beslispoint uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P5.3 Maximale kavelgrootte voor woningen: We willen dat er een eerlijker verdeling van de bouwgrond komt en niet dat sommigen hele grote percelen kunnen kopen. Zo kunnen er meer woningen worden gerealiseerd. Dus verplichting tot maximale kavelgrootte bij projectontwikkeling.

2. Ingedeeld in commissie

Landelijk Gebied

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. In het coalitieakkoord staat: “We stimuleren nieuwe en innovatieve vormen van woningen. We hebben daarbij speciale aandacht voor woonunits met een kleinere woonoppervlakte. We denken hierbij bijvoorbeeld aan ‘tiny houses’, ‘Kangoerewoningen’ en woningen voor senioren zoals een knarrenhof en woningen voor starters en studenten.” (p.7) Een maximale kavelgrootte is niet expliciet benoemd in het coalitieakkoord.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispoint:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Een woning voorziet in een eerste levensbehoefte, daarom stuurt de provincie stevig op het aandeel betaalbare woningbouw in de regionale woningbouwprogramma's. Dit geldt zowel in de stedelijke- als in de landelijke gemeenten. De provincie stuurt nu niet op de oppervlakte van de woning, maar wel op de locatie en op de prijsklasse.

Mogelijkheden op te sturen op woningen met een kleiner oppervlakte zijn:

- Een minimaal aantal te realiseren woningen per hectare op te nemen in de Omgevingsverordening.
- Een specifieke subsidie voor bijvoorbeeld optoppen of kangoerewoningen is mogelijk. Daarbij moet worden gekeken naar de voorwaarden en de nadere uitwerking

Een subsidieregeling voor bijvoorbeeld een bijdrage aan het optoppen van flats en kangoerewoningen zal meer dan € 1 miljoen bedragen. Keuze voor het instellen van nieuwe subsidies zal in de begroting budgettair georganiseerd moeten worden.

5. Ruimtelijke ordening

1. Over welk besispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P5.4 Provinciale grondbank: We willen dat beschikbare gronden in het bezit van de provincie komen, zodat grondspeculatie op toekomstige huizenbouw wordt tegengegaan. Dit kan ook helpen bij het herverkavelen van landbouwgronden om boeren te helpen bij herplaatsing weg van natuurgebieden.

2. Ingedeeld in commissie

Landelijk Gebied

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. In het coalitieakkoord staat dat er een verkenning wordt gedaan “naar de mogelijkheden zelf te bouwen of eigen gronden in te zetten voor woningbouw.” (p.7). Ook wordt grond aangekocht voor het inrichten van het Natuur Netwerk Nederland.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Er is een Provinciale Grondbank opgericht in het kader van ZH-PLG. De grondmarkt wordt door de provincie gemonitord om te kijken wat er aan agrarische objecten te koop wordt aangeboden en als dat interessant is als mogelijke ruilgrond dan wordt een poging gedaan om die aan te kopen.

Aankopen voor woningbouwontwikkeling past niet binnen de doelstelling van de provinciale Grondbank

De Provinciale Grondbank is dus al een instrument waarmee gewerkt wordt ten behoeve van de ZH-PLG.

Om grondspeculatie op toekomstige huizenbouw tegen te gaan is het vestigen van de Wet voorkeursrecht gemeente (Wvg) het instrument wat in eerste instantie het beste kan worden ingezet. In eerste instantie is het een gemeentelijke taak om de Wvg te vestigen.

5. Ruimtelijke ordening

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P5.5 Wonen op binnenwater: In wateropvanglocaties en uiterwaarden, zandwinputten en oude havens is nog veel ruimte. In diepe polders en/of overloopgebieden kan men huizen op palen bouwen. Dit is een moderne toekomstbestendige manier van bouwen. Dit kan door middel van drijvende woningen of paalwoningen.

2. Ingedeeld in commissie

Landelijk Gebied

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. Er wordt ingezet op innovatieve en nieuwe vormen van woningen. Drijvende woningen worden niet specifiek benoemd.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

We stimuleren nieuwe vormen van woningen en woonvormen o.a. voor senioren door hiervoor subsidie beschikbaar te stellen. Een dergelijke woning of woonvorm kan ook plaatsvinden op het water. Er is geen subsidieregeling voor experimentele en innovatieve woonvormen, zoals bijvoorbeeld een drijvende woning. Eventueel kan hiervoor een specifieke subsidieregeling worden gemaakt. Daarvoor moet dan budget beschikbaar worden gesteld.

De verwachting is dat een dergelijke subsidieregeling van meer dan € 1 miljoen bedraagt.

6. Landbouw

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P6.2 Vergoeding voor bijdrage natuurwaarde: Een eerlijke vergoeding voor bijdrage aan natuurwaarde zodat bevorderen van biodiversiteit aantrekkelijker wordt en meer soorten planten en dieren zich weer thuis gaan voelen in het veenweidegebied (denk aan waterleven, insecten, weidevogels, bodemleven).

2. Ingedeeld in commissie

Landelijk Gebied

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. Het belang van ondernemers en bedrijven die bijdragen aan natuurdoelen, wordt meerdere keren benoemd. Er staat onder andere: “Ook koppelen we het behalen van de natuurdoelen en het verlagen van emissies aan nieuwe verdienmodellen voor ondernemers uit deze sectoren. Bijvoorbeeld via activiteiten als natuurbeheer of via inkomsten uit toerisme of zorgactiviteiten.” (p.22)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

De tarieven voor het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) zijn per 2023 geïndexeerd. De Provincie Zuid-Holland heeft haar bijdrage aan het ANLb sterk verhoogd zodat niet alleen het bestaande beheer gecontinueerd kon worden, maar er ook uitbreidingen mogelijk zijn gemaakt. Desondanks is verdere verhoging van de tarieven wenselijk om de deelnamebereidheid onder agrariërs te verhogen. En het zou mooi zijn als het bevorderen van biodiversiteit een verdienmodel zou worden en er niet slechts gewerkt zou worden met het compenseren van opbrengstderving.

6. Landbouw

1. Over welk beslispoint uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P6.3 Vergoeding voor educatieve waarde: Een eerlijke vergoeding voor de educatieve waarde van landbouwbedrijven in het Zuid-Hollandse veenweidegebied via o.a. subsidiëring via open dagen, schoolprogramma's, andere educatievormen. Hierbij kan ook gedacht worden aan de doorontwikkeling van kinderboerderijen tot echte stadsboerderijen waar echte boeren een eerlijke vergoeding kunnen krijgen voor het

2. Ingedeeld in commissie

Landelijk Gebied

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. Nieuwe verdienmodellen voor de ondernemers uit de land- en tuinbouw worden ondersteund. Een verdienmodel waarbij educatie een rol speelt wordt niet specifiek genoemd, wel staat er t.a.v. onderwijs "[we] verwelkomen en ondersteunen initiatieven om het agrarisch onderwijs te moderniseren". (p.25).

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispoint:

Af te wijzen

5. Onderbouwing van het besluit:

De provincie kan in morele zin de eerlijke vergoeding voor de educatieve waarde van landbouwbedrijven in het Zuid-Hollandse veenweidegebied steunen. Echter, onderwijs is geen taak van de Provincie Zuid-Holland. Dit kan al dan niet iets zijn voor de gemeenten.

6. Landbouw

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P6.4 Diversificatie boerenbedrijven stimuleren: Het stimuleren van diversificatie van het boeren ondernemerschap. Dit vraagt onder andere om verruiming van bestemmingsplannen en flexibele financieringsvormen om kleinschalige of gestopte bedrijven dergelijke vormen van ondernemerschap te laten ontwikkelen. Hier is qua vergoeding op den duur zeker een commercieel verdienmodel mogelijk.

2. Ingedeeld in commissie

Landelijk Gebied

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. In het coalitieakkoord staat: “Ook koppelen we het behalen van de natuurdoelen en het verlagen van emissies aan nieuwe verdienmodellen voor ondernemers uit deze sectoren. Bijvoorbeeld via activiteiten als natuurbeheer of via inkomsten uit toerisme of zorgactiviteiten.” (p.22). Daarnaast wordt gesproken over toekomstperspectief waarbij “een verdienvermogen voor de landbouw op lange termijn [hoort]. Eventueel ondersteund door alternatieve inkomsten zoals agrotourisme of beheer van landelijk gebied.” (p.23)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit kan meegenomen worden bij de aanpassing van het Omgevingsbeleid met als onderdeel Landbouwbeleid. Het streven is om dit de herziening van het Omgevingsbeleid 2025 mee te nemen.

7. Burgerparticipatie

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P6.5 Duurzame energie-opwekking: Het versnellen van de mogelijkheden voor opwekken duurzame energie in boerenbeheer en biogas. Dit vraagt om opheffen van knelpunten in het energienetwerk en investeringssteun en faciliteren van de bouw voor mestvergisters zodat ook kleinschaliger boeren hier gebruik van kunnen maken.

2. Ingedeeld in commissie

Economie en Energie

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. Er wordt gesproken over lokaal eigenaarschap van duurzame energie (p.16, p.20) of lokale warmtenetten (p.18). De doelgroep boeren wordt niet specifiek genoemd. M.b.t. zon op landbouwgrond staat in het coalitieakkoord: "Bij zonne-energie staat de toepassing van meervoudig ruimtegebruik voorop. Dus het plaatsen van zonnepanelen op daken, parkeerplaatsen en andere geschikte plekken, langs wegen en spoorlijnen en bij realisatie van nieuwe bedrijventerreinen. Omdat onze provincie weinig onbebouwde ruimte kent zijn we zeer terughoudend als het gaat om zonnevelden op plekken buiten de door RES aangewezen zoekgebieden." (p.14-15)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Het voorstel behelst een aantal onderwerpen waarvoor verschillende beleidskaders bestaan en verschillende processen lopen. Deze zijn niet eenvoudig te bundelen onder de noemer 'opwekken duurzame energie in boerenbeheer'. Dat betekent niet dat op onderdelen geen processen lopen die aan de gewenste versnelling kunnen bijdragen.

Opheffen knelpunten in energienetwerken: De groeiende decentrale opwek van duurzame elektriciteit en de elektrificering van het energieverbruik voor transport, verwarming etc. leidt in toenemende mate tot problemen op het elektriciteitsnet en de aangehaalde 'knelpunten'. Om deze knelpunten op programmatische wijze effectief op te lossen is de provincie met het Rijk en de netbeheerders in continu gesprek en wordt aanpak van knelpunten gecoördineerd geprogrammeerd in het Provinciaal Meerjaren Programma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK). Dit pMIEK is in zijn eerste versie gereed en wordt gemonitord en periodiek geactualiseerd en tweemaandelijks gemonitord. Afstemming erover vindt bestuurlijk plaats in de Energieraad, waarin de provincie zitting heeft. Knelpunten in de energie-infrastructuur (elektriciteit, warmte, gas) worden daar integraal ingebracht. In die zin wordt er dus al gewerkt aan de invulling van het voorstel.

Indien met het systeem ook het beleid t.a.v. elektriciteitsopwek wordt bedoeld: daarvoor zijn de regels uit het Omgevingsbeleid van toepassing, waarbij voor zonnevelden wordt verwezen naar het coalitieakkoord. Het college gaat terughoudend om met zon op velden maar geeft de voorkeur aan meervoudig ruimtegebruik, bv. op daken. Ook hiervoor zijn vaak mogelijkheden bij boerenbedrijven. Momenteel zijn in het provinciale beleid boerenenerfmolens (kleinere windmolens) toegestaan tot 15 meter op boeren erf en tot 45 meter op bedrijventerrein en glastuinbouwgebied. Aanvullend hierop wordt momenteel onderzocht of, en zo ja onder welke voorwaarden, een verruiming van deze regeling (met name de hoogte) in het provinciale omgevingsbeleid wenselijk en mogelijk is.

Investeringssteun en faciliteren mestvergisters: het ruimtelijk faciliteren van mestvergisters bij boerenbedrijven valt in de regel onder de vergunningverlening van de gemeente; daar heeft de provincie geen rol in. Investeringssteun voor dergelijke installaties door de provincie ligt niet voor de hand: directe investeringen in installaties worden in geen enkele sector ondersteund (gesubsidieerd) en hier zitten ook aspecten van staatsteun aan.

7. Burgerparticipatie

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P7.1 Participatie vanaf de start: Burgerparticipatie aan het begin van een proces van beleidsvorming bij plattelandsontwikkeling, tijdig organiseren.
(Sterke correlatie met W10.1).

2. Ingedeeld in commissie

Landelijk Gebied

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 1. Het komt volledig of grotendeels overeen. In het coalitieakkoord staat: “Een vitale samenleving vraagt om betrokkenheid van inwoners bij de politieke besluit- en planvorming alsook uitvoering. We houden in onze planvorming en bij onze besluiten rekening met participatie door inwoners, maatschappelijke instellingen en ondernemers.” (p.32)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit punt is onderdeel van gepland beleid, en kan als zodanig opgepakt worden in de geplande herzieningen gedurende deze college periode.

7. Burgerparticipatie

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P7.3 Platform over burgerparticipatie: Een Burgerparticipatieplatform inrichten voor het platteland waar iedereen kan zien wat er elders gebeurt en daardoor geïnspireerd kan raken. (Zie ook L10.5 & P10.2).

2. Ingedeeld in commissie

Bestuur, Maatschappij en Middelen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord. Het coalitieakkoord benoemt het belang van participatie. Een vorm/uitwerking hiervan kan een platform voor burgerparticipatie kunnen zijn.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

De provincie gaat een digitaal platform voor participatietrajecten in gebruik nemen om aan te tonen welke online participatietrajecten er lopen en om inwoners digitaal te betrekken. Momenteel zit de provincie in de onderzoeksfase en inventariseert welke platformen er zijn, welke platformen door andere overheden worden gebruikt en wat de wensen zijn voor een digitaal participatieplatform bij verschillende belanghebbenden. Ook wordt er rekening gehouden met AVG-regels en privacy. Het digitale platform zal provincie-breed worden ingezet en zal mogelijkheden moeten bieden om inwoners online mee te laten praten, te peilen hoe ideeën vallen en te laten stemmen over verschillende vraagstukken. Zo wordt inspraak ook online mogelijk gemaakt.

De provincie zet op dit moment niet in op een platform voor het delen van inspirerende voorbeelden specifiek en uitsluitend gericht op het platteland. Het bovengenoemde platform laat hiervoor wel ruimte in de toekomst. Er zijn op dit moment al bestaande websites waarop inspirerende voorbeelden te zien zijn van wat er elders gebeurt zoals bijvoorbeeld: [Groene Cirkels](#) en [Rotterdam de boer op!](#)

7. Burgerparticipatie

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P7.4 Toegankelijke budgetten: De toegang tot budgetten voor plattelands-burgerinitiatieven meer toegankelijk maken.

2. Ingedeeld in commissie

Bestuur, Maatschappij en Middelen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord, over toegankelijkheid van burgerinitiatieven. Toekennen van financiële ondersteuning is wel incidenteel mogelijk via het huidige participatiebeleid. Verder staat in het coalitieakkoord onder het kopje “Participatie en Burgerberaad”: “Wij introduceren het “Potje van de Staten”, een financiële vrije ruimte voor Provinciale Staten waaruit breed gedragen stateninitiatieven kunnen worden bekostigd. Hiervoor is jaarlijks €500.000 beschikbaar.” (p.32).

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Hoewel er op dit moment geen budgetten zijn voor subsidies voor burgerinitiatieven gericht op participatie, noch algemeen noch specifiek voor het platteland, adviseren we dit punt gedeeltelijk over te nemen als standaard waaraan alle, ook eventueel toekomstige, subsidies zouden moeten voldoen.

Voor initiatieven geïnitieerd vanuit de omgeving is in het huidige beleid opgenomen dat PS/GS de mogelijkheid heeft ervoor te kiezen hierbij aan te sluiten en/of deze initiatieven te ondersteunen. Of deze ondersteuning de vorm aanneemt van financiële bijdragen zal van initiatief tot initiatief apart moeten worden besloten.

NB! Dit punt is niet van toepassing op initiatieven volgende uit “the right to challenge” (het uitdaagrecht). De budgetten hiervoor worden in principe gevormd door de al begrootte budgetten voor de uitvoer van de taak waarop de overheid wordt uitgedaagd.

7. Burgerparticipatie

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P7.5 Minder weerstand: Weerstand verminderen bij het burgerparticipatietraject.

2. Ingedeeld in commissie

Bestuur, Maatschappij en Middelen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord. Dit punt is erg algemeen geformuleerd, waardoor het lastig duiden is. Het coalitieakkoord benadrukt in ieder geval het belang van participatie met verschillende partijen. Het updaten van participatievisie en –principes (pagina 32) kan bijdragen aan het verminderen van weerstand.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Het verminderen van weerstand blijft lastig en kan nooit gegarandeerd worden. Er dient ook rekening gehouden te worden met die inwoners die niet wensen te participeren.

Desondanks kunnen, en moeten, we ons als provincie blijven inzetten om weerstand zo veel mogelijk te beperken. Zowel intern als extern. Dit wordt ingekaderd in de lopende beleidsactualisatie van het participatiebeleid.

8. Zelfvoorzienend en voorzieningen

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P8.1 Energie-onafhankelijkheid: Streef naar onafhankelijkheid op het gebied van energie; allereerst door zoveel mogelijk zonnepanelen op bestaande en nieuwe daken te leggen en door in de provincie op andere manieren voldoende energie op te wekken.

2. Ingedeeld in commissie

Economie en Energie

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 1. Het komt volledig of grotendeels overeen. Energieonafhankelijkheid wordt benoemd (p.14), het inspannen voor meer zon op dak (p.15) daarnaast wordt benadrukt dat energie meer in lokaal eigendom moet komen (p.16, p.20)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit punt is onderdeel van gepland beleid, en kan als zodanig opgepakt worden in de geplande herzieningen gedurende deze college periode.

8. Zelfvoorzienend en voorzieningen

1. Over welk besispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P8.2 Regionale voedselvoorziening: Streef naar onafhankelijkheid op het gebied van de voedselvoorziening in de regio, stimuleer hiervoor de directe en lokale afzet van voedsel.

2. Ingedeeld in commissie

Landelijk Gebied

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. In het coalitieakkoord wordt erkend dat in Zuid-Holland het grootste glastuinbouwcluster en vruchtbare landbouwgronden van de wereld bevinden (belangrijke spelers in de wereldwijde voedselketen). Daarnaast staat er op pagina 25: “We blijven goede initiatieven op systeeminnovaties ondersteunen zoals: Rotterdam de boer op, voedselfamilies, voedselbossen, strokenteelt en de korte keten aanpak.” Ook staat er: “Er blijft voldoende ruimte in onze provincie voorhanden als waarborging voor de land- en tuinbouw als economische sector en de voedselzekerheid.” (p.25). Het besispunt is radicaler ingestoken met een streven naar onafhankelijkheid en een directe en lokale afzet van voedsel in Zuid-Holland.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit kan meegenomen worden bij de aanpassing van het Omgevingsbeleid met als onderdeel Landbouwbeleid. Het streven is om dit de herziening van het Omgevingsbeleid 2025 mee te nemen.

8. Zelfvoorzienend en voorzieningen

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P8.3 Ruimte bieden aan boeren: Ondersteun de toekomst van het boerenbedrijf door ruimte te bieden voor goed ingepaste energieopwek (zon, wind en andere energieopwekkers) op dak en boerenerf en door de regionale afzet van voedsel te stimuleren en te hier te investeren in de energieinfrastructuur.

2. Ingedeeld in commissie

Landelijk Gebied

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. Er wordt gesproken over lokaal eigenaarschap van duurzame energie van ondernemers. In het coalitieakkoord staat bijvoorbeeld: “Wij willen, afhankelijk van de lokale effecten op de directe omgeving en ecologie buiten bestaand dorps- en stadsgebied, kleinere windturbines met een ashoogte tot 30 meter meer ruimte bieden, met name op het eigen erf.” (p.16). Boeren worden niet als specifieke doelgroep genoemd.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Het beslispunt valt uiteen in 3 verschillende onderdelen, te weten;

1. Goed ingepaste energieopwek;
2. stimuleren van regionale voedselafzet;
3. te investeren in energieinfrastructuur.

Ad 1) goede inpassing van energieopwek bij boeren is onderdeel van het omgevingsbeleid. Zorgvuldig ruimtegebruik is hierbij de basis van deze inpassing, waarvoor op dak en boerenerf de gemeentes het bevoegd gezag zijn. Binnen het bestaand provinciaal ruimtelijk beleid bestaan hiervoor al diverse mogelijkheden voor zon, wind en andere energieopwekkers. Het huidige beleid voldoet al aan het gevraagde beslispunt op dit onderdeel.

Ad 2) Het is goed om te weten dat voor het onderdelen stimuleren van voedselafzet er geen formele rol is weggelegd voor de provincie. De regionale voedselafzet is een verantwoordelijkheid van de individuele ondernemers en marktpartijen. Binnen de mogelijkheden die de provincie heeft is het huidige beleid er op gericht om regionale voedselafzet te stimuleren. Zo wordt in het programma van de Groene Cirkel De Tuin van Holland door de provincie samengewerkt met ketenpartijen uit de horeca, zorg en andere grote voedsel inkopers om de vraag naar duurzame producten van dichtbij open te breken. Dit deel van het gevraagde beslispunt wordt afgewezen vanuit het feit dat er geen formele rol voor de provincie is weggelegd.

Ad 3) In het huidige omgevingsbeleid wordt gestuurd op efficiënt benutten van de energie infrastructuur en vraag- en aanbod (lokaal) zoveel mogelijk in balans te brengen. GS heeft op 27 juni het provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK) vastgesteld <https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/energie/energie-infrastructuur/>, waarin de (toekomstig) benodigde investeringen in het ZH-energiesysteem in kaart zijn gebracht die nodig zijn om ruimtelijke opgaven en energietransitie in Zuid-Holland mogelijk te maken. Provincie werkt samen met netbeheerders en gemeenten om deze projecten zo snel mogelijk te realiseren. In geval van netcongestie kan de provincie helpen om het energienet slimmer te benutten.

8. Zelfvoorzienend en voorzieningen

Feitelijke investeringen in het energienet vallen onder verantwoordelijkheid van de netbeheerders en daarmee buiten de zeggenschap van de provincie.

Op basis van voorgaande analyse is er geen reden om beleid te wijzigen op het gevraagde beslispunt en tegelijkertijd vallen delen van het beslispunt niet binnen de zeggenschap van de provincie. Derhalve wordt geadviseerd het beslispunt deels over te nemen.

8. Zelfvoorzienend en voorzieningen

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P8.4 Bereikbaarheid van regionale voorzieningen: Zorg dat regionale voorzieningen (o.a. ziekenhuizen) goed bereikbaar zijn door te investeren in bereikbaarheid met fiets, OV verbindingen tussen dorp, stad en platteland.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 1. Het komt volledig of grotendeels overeen. In het coalitieakkoord wordt het belang van goede voorzieningen in woongebieden onderstreept en de bereikbaarheid daarvan (deze focust zich vooral op 15-minuten stad-principe, maar ook op de bereikbaarheid van steden, dorpen, kernen en landelijk gebied).

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit punt is onderdeel van gepland beleid, en kan als zodanig opgepakt worden in de geplande herzieningen gedurende deze college periode.

8. Zelfvoorzienend en voorzieningen

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P8.5 Voorzieningen behouden voor dorpen: Behoud de (basis)voorzieningen waar breed draagvlak voor is in de (dorps)gemeenschap en zorg dat deze voorzieningen ook beschikbaar kunnen blijven door dorpen ook de ruimte te geven om (licht) te groeien.

2. Ingedeeld in commissie

Ruimte en Milieu

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 1. Het komt volledig of grotendeels overeen. In het coalitieakkoord staat dat de provincie het principe van 'straatje erbij' omarmen en op pagina 8 staat: "Wonen is meer dan een dak boven je hoofd. Om sociale structuren te versterken ondersteunen we faciliteiten voor werken, leren, zorg, sport, ontmoeting en ontspanning. Daarom stimuleren we dat er ruimte wordt geboden aan maatschappelijke functies zoals de huisarts, scholen, sport en cultuur, ontmoeting en gebedshuizen." (p.8)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit punt is onderdeel van gepland beleid, en kan als zodanig opgepakt worden in de geplande herzieningen gedurende deze college periode.

9. Consuminderen en lokaal

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P9.1 Eenduidige afvalscheiding: Het zorgdragen voor een eenduidig beleid in de gehele provincie Zuid-Holland op het gebied van afvalscheiding! Bewustzijn creëren door afvalscheiding overal op dezelfde manier in te richten.

2. Ingedeeld in commissie

Ruimte en Milieu

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord. Het Rijk stelt iedere 6 jaar een Landelijk Afvalbeheersplan vast. Gemeentes faciliteren en stimuleren afvalscheiding bij inwoners.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Af te wijzen

5. Onderbouwing van het besluit:

In het Rijksbeleid is geen expliciete opdracht neergelegd bij de provincies om afvalscheiding voor het grondgebied van de hele provincie te organiseren. Het afvalbeleid is belegd bij het Rijk en de gemeenten.

Gemeenten en Rijk hebben in het Publiek Kader Huishoudelijk afval 2025 een wensbeeld opgenomen voor 2025. Hierin staat de transitie naar de circulaire economie centraal, waarin ketens zich vanzelf sluiten omdat dat rendabel is. Gemeenten faciliteren en stimuleren burgers bij afvalscheiding. Het inzamelen van huishoudelijk afval is een wettelijke gemeentelijke taak. Een gemeente mag zelf bepalen hoe zij dit doet.

Het Rijk stelt iedere 6 jaar een Landelijk Afvalbeheerplan vast. Het laatste vastgestelde afvalbeheerplan is het Landelijk afvalbeheerplan 2017-2029 (LAP3). In LAP3 staan sectorplannen waar het beleid voor de verschillende afvalstromen is uitgewerkt. Deze sectorplannen zijn het toetsingskader bij vergunningverlening aan afvalverwerkende bedrijven.

Bedrijven zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor hun afval en afvalscheiding. In het LAP3 staan daarvoor de richtlijnen.

Vanuit bovenstaande redenen is er geen bestaand provinciaal beleid op afvalscheiding en het creëren van bewustzijn, anders dan via vergunningverlening, toezicht en handhaving bij provinciale bedrijven. Door het ontbreken van een harde juridische grondslag zou het opstellen van dergelijk beleid gezien moeten worden als een bovenwettelijke taak. Om hier invulling aan te kunnen geven ontbreken op dit moment de benodigde middelen, capaciteit en expertise.

9. Consuminderen en lokaal

1. Over welk besispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P9.3 Bevorderen kleinschaligheid: Het beschikbaar stellen van een stimuleringsfonds voor het bevorderen van meer kleinschaligheid en lokale economie (ook in de stad).

2. Ingedeeld in commissie

Landelijk Gebied

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. In het coalitieakkoord staat: “Het midden- en klein bedrijf is een grote werkgever in onze provincie. Het zijn veelal familiebedrijven met een lange traditie in Zuid-Holland. Wij blijven het mkb ondersteunen met onze mkb-aanpak.” (p.18).

4. Provinciale Staten heeft besloten om het besispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Aan het besispunt wordt deels al tegemoet gekomen met onze inzet op ondersteuning van het brede MKB, naast de innovatieve koplopers. Daarbij speelt niet zozeer de schaal van bedrijven een rol, alswel de uitdagingen van verduurzaming en digitalisering die in heel het MKB spelen. Wij ondersteunen MKB middels werkplaatsen (voor digitalisering), het delen van kennis en netwerkvorming, omdat het brede MKB de ruggengraat van onze economie vormt.

We hebben geen apart fonds voor het bevorderen van bedrijvigheid, laat staan specifiek voor kleinschalige bedrijvigheid. Kleinschaligheid is in onze ogen in zichzelf geen kwaliteit (noch een bezwaar) die aparte aandacht verdient, maar daarnaast worden schaarse financiële middelen ook vooral ingezet daar waar sprake is van markt- of transitiefalen. Dat hangt niet samen met de schaal van bedrijven.

9. Consuminderen en lokaal

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P9.5 Regels vereenvoudigen: Het vereenvoudigen van wet- en regelgeving (vergunningen) zodat lokale producten eerste keus worden.

2. Ingedeeld in commissie

Landelijk Gebied

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Af te wijzen

5. Onderbouwing van het besluit:

Allereerst vindt de provincie het streven naar meer gebruik van streekproducten belangrijk. Echter, het vereenvoudigen van wet- en regelgeving is hiervoor niet nodig, en ligt ook niet in de invloedssfeer van de provincie.

In de Europese Unie is er een sprake van een interne markt. Dat betekent dat er vrij verkeer van goederen en personen en diensten is. Een verandering van dit principe betekent een enorme verschuiving, die de basis van de Europese Unie verandert. Dat ligt niet binnen de invloedssfeer van de provincie Zuid-Holland.

Wél hebben we een eigen inkoopbeleid als organisatie, waarin we eisen kunnen stellen aan waar producten vandaan komen. Zie ook beslispunt P12.3 Lokaal produceren en consumeren.

10. Dienstbare overheid

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P10.1 Provinciaal democratiefestival: Organiseer een Provincie Zuid-Holland 'low land' festival. In dat lage land-festival wordt het feest van de provinciale democratie gevierd, toont Zuid-Holland op creatieve manieren de betekenis van hun beleid voor burgers en krijgen burgerinitiatieven een podium. Een mooie mengeling van lering en vermaak, dat in wisselende regio's van de provincie wordt georganiseerd.

2. Ingedeeld in commissie

Bestuur, Maatschappij en Middelen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord. Het coalitieakkoord onderstreept het belang van participatie met burgers.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Het organiseren van een (feestelijk) event laat zien dat we waarde hechten aan participatie en lokale initiatieven. Inwoners kunnen op een laagdrempelige manier kennis maken met ons provinciaal participatiebeleid en burgerinitiatieven. Dit geeft er een mogelijkheid om maatschappelijke meerwaarde te bereiken (denk aan koppelkansen en het ophalen van nieuwe kennis en inzichten) en meer draagvlak te creëren voor het beleid en toekomstige participatietrajecten.

We zien kansen om dit samen te voegen met bijvoorbeeld het Open Huis 2025 of de B100. Tijdens het jaarlijkse Open Huis en de B100 laten we aan inwoners en andere externe stakeholders zien waar we als provincie mee bezig zijn en vragen we input op het huidige beleid. Het is een mogelijkheid om tijdens deze evenementen ons participatiebeleid onder de aandacht te brengen en voor te leggen aan belangstellenden. Ook zouden we burgerinitiatieven hiervoor uit kunnen nodigen om hun initiatief te presenteren en te highlighten.

Indien wenselijk kan hiervoor ook een apart en meer specifiek evenement op het Provinciehuis worden gecreëerd.

10. Dienstbare overheid

1. Over welk beslispoint uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P10.2 Platform voor burgerinitiatieven: Ontwerp een platform dat toegang geeft tot de provincie voor burgerinitiatieven vanuit het platteland. Maak daar burgerinitiatieven zichtbaar voor bestuurders en ambtenaren, maak ze vindbaar voor burgers die ook iets willen oppakken en maak het mogelijk om via het platform contacten te leggen. Stel daarbij een prijs in voor het beste plattelands-burgerinitiatief dat voor anderen in de provincie

2. Ingedeeld in commissie

Bestuur, Maatschappij en Middelen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. In het coalitieakkoord staat het wel algemeen geformuleerd, maar de essentie komt overeen met het beslispoint omdat het gaat over energie uit de samenleving om dingen voor mekaar te krijgen. Zie pagina 3: “Wij zoeken naar nieuwe manieren om de uitdagingen waar we in Zuid-Holland voor staan, samen aan te gaan. Waarbij we leren door te doen, lef tonen en niet bang zijn voor vernieuwing. En ieders talent en expertise benutten, want soms kunnen anderen iets nu eenmaal beter.”

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispoint:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

De provincie gaat een digitaal platform voor participatietrajecten in gebruik nemen om aan te tonen welke online participatietrajecten er lopen en om inwoners digitaal te betrekken. Momenteel zit de provincie in de onderzoeksfase en inventariseert welke platformen er zijn, welke platformen door andere overheden worden gebruikt en wat de wensen zijn voor een digitaal participatieplatform bij verschillende belanghebbenden. Ook wordt er rekening gehouden met AVG-regels en privacy. Het digitale platform zal provincie-breed worden ingezet en zal mogelijkheden moeten bieden om inwoners online mee te laten praten, te peilen hoe ideeën vallen en te laten stemmen over verschillende vraagstukken. Zo wordt inspraak ook online mogelijk gemaakt.

Een “prijsvraag” is daarbij altijd een leuk idee en we adviseren ook zeker daar op incidentele basis iets mee te doen als het vraagstuk zich hiervoor leent.

10. Dienstbare overheid

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P10.3 Een verordening voor burgerparticipatie: Stel een verordening vast, waarin burgeradvies een goed omschreven plek krijgt. Gebruik daarbij meerdere varianten, van digitale raadpleging tot G1000-aanpak en van adviserend tot bindend. Stel een oefenperiode vast, waarin met verschillende vormen van burgerparticipatie wordt gewerkt en selecteer dan de meest effectieve.

2. Ingedeeld in commissie

Bestuur, Maatschappij en Middelen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord. Wel heeft de provincie bestaand beleid op participatie.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Het maken van een participatieverordening is een wettelijke verplichting vanaf 1-1-2024. De participatieverordening van de Provincie Zuid-Holland wordt op dit moment opgesteld. Dit punt wordt dus al uitgevoerd.

NB! Hierbij dient voor de volledigheid vermeld te worden dat er niet 1 “juist” participatiemiddel bestaat. Participatie is vooral maatwerk en afhankelijk van een scala aan factoren. Het beste middel of de beste middelen voor een vraagstuk zullen dus per vraagstuk bekeken moeten worden. Dat kan via de participatieleidraad (en het participatie kompas) van de provincie.

10. Dienstbare overheid

1. Over welk beslispoint uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P10.5 Toetsen op begrijpelijkheid: Toets alle uitingen van de provincie op leesbaarheid en begrijpelijkheid. Dat gaat niet alleen om beleidsdocumenten, maar ook over brieven en mondelinge contacten. Gebruik daar niet alleen taal- en communicatiedeskundigen bij, maar ook burgers die ontvanger van die uitingen zijn.

2. Ingedeeld in commissie

Bestuur, Maatschappij en Middelen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. In het coalitieakkoord staat als uitgangspunt: “We communiceren begrijpelijk en toegankelijk met onze inwoners, maatschappelijke partners en ondernemers.” (p.33)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispoint:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit beslispoint is al onderdeel van het lopende beleid en de werkwijze van de provincie. Dit kan echter beter en vereist voortdurende aandacht. Er komt een plan van aanpak voor de komende 2 jaar, waarbij we ook nadrukkelijk Provinciale Staten willen betrekken om ons te voorzien van feedback (zie: “Technische ambtelijke analyse Burgerakkoord Zuid-Holland 51 Toekomst van het Platteland”).

12. Duurzaamheid

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P12.1 Een lokaal gesprekspunt: Fysiek lokaal aanspreekpunt per dorpskern waar je naartoe kan met je vragen en duidelijkheid krijgt over de vervolgstappen. Provincie maakt het mogelijk om bevoegdheden te decentraliseren. Zodat vragen en initiatief van burgers sneller opgepakt en behandeld kunnen worden.

2. Ingedeeld in commissie

Ruimte en Milieu

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 3. Er staat niets over dit punt in het coalitieakkoord. Veelal is een gemeentelijk loket het eerste (fysieke) aanspreekpunt voor inwoners over de directe leefsituatie en leefomgeving.

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Af te wijzen

5. Onderbouwing van het besluit:

De gemeente is voor inwoners het eerste (fysieke) aanspreekpunt over de directe leefsituatie en leefomgeving. Gemeenten organiseren dit op diverse manieren, al dan niet met meerdere loketten en servicepunten in wijken en dorpen.

Voor vragen over provinciaal beleid en projecten kan nu contact worden opgenomen met het KCC (fysiek, digitaal en telefonisch). Fysieke gesprekspunten per dorpskern gaat om een zeer grote uitbreiding van het KCC. Voor concrete provinciale projecten worden veelal ook aparte communicatie en participatie instrumenten ingezet.

Er zijn 50 gemeenten in Zuid-Holland en een veelvoud aan dorpskernen. Fysieke gesprekspunten vragen om grote investeringen en kosten wat betreft personeel en huren van locaties. Het is onduidelijk aan welke informatie van de provincie precies behoefte is. Ditzelfde geldt voor het decentraliseren van bevoegdheden. Dit staat uiteraard los van het feit dat zodra er vragen van burgers zijn aan de provincie dat deze sneller opgepakt en behandeld kunnen worden.

12. Duurzaamheid

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P12.2 Openbaar vervoer: Openbaar vervoer moet de bereikbaarheid en toegankelijkheid van het platteland blijven waarborgen zodat het voor de jeugd (en mensen zonder eigen vervoer) aantrekkelijk blijft om er te blijven. OV-lijnen laten bestaan en niet opheffen als ze economisch niet rendabel blijken te zijn. De sociale afweging gaat boven de economische afwegingen.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 1. Het komt volledig of grotendeels overeen. In het coalitieakkoord staat: “Kleine kernen en steden moeten met het openbaar vervoer toegankelijk blijven. Daarvoor zetten wij binnen onze beschikbare middelen in op een fijnmazig openbaar vervoer in dunbevolkte gebieden. Om dit te bereiken stimuleren we alternatieve en innovatieve manieren om het ov aantrekkelijk te maken. Bijvoorbeeld met kleinschalig en publiek vervoer zoals de buurtbus, bedrijfsvervoer en doelgroepenvervoer. We gaan hiervoor in overleg met de reizigers en ondernemers om te inventariseren welke wensen leven. Op basis van deze inbreng kijken we hoe we het ov aantrekkelijker kunnen maken.” (p.10)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Dit punt is onderdeel van gepland beleid, en kan als zodanig opgepakt worden in de geplande herzieningen gedurende deze college periode.

12. Duurzaamheid

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P12.3 Lokaal produceren en consumeren: Lokaal produceren en consumeren leidt tot veel positieve dingen, zoals steun voor lokale producenten, gezondheid en minder transportbewegingen en dus CO2-reductie.

2. Ingedeeld in commissie

Landelijk Gebied

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. Er wordt alleen gerefereerd aan voedsel: "Ook wordt ingezet op het versterken van de verbinding tussen boeren en consumenten, om zo bewustwording te creëren over lokale producten en een gezond voedselsysteem." (p.3)

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen

5. Onderbouwing van het besluit:

Aan het beslispunt wordt al tegemoet gekomen. We zetten al in op korte voedselketens, zowel met onze inkoop bijvoorbeeld in het bedrijfsrestaurant, als bijvoorbeeld in het project De Hollandse Tuin. Met dat project daagt de Provincie bij aan een hedendaagse gezonde, seizoensgebonden en duurzame Nederlandse keuken voor iedereen in samenwerking met een brede coalitie van chefs, boeren, artsen en ketenpartners.

12. Duurzaamheid

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P12.4 Een bewust woonklimaat: Ieder individu heeft toegang tot mogelijkheden om zijn/haar kennis te vergroten over een bewust woonklimaat in de breedste zin van het woord. Of dat nu gaat om innovatieve en milieubewuste nieuwbouwprojecten of maatregelen om het eigen huis te verduurzamen binnen de mogelijkheden en kansen die er zijn.

2. Ingedeeld in commissie

Bereikbaarheid en Wonen

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. Er staat: “We richten het bebouwd gebied zoveel mogelijk toekomstbestendig in. Dat wil zeggen onder andere klimaatadaptief, energieneutraal of -positief met aandacht voor planten en dieren en met ruimte voor groen en water.” (p.6). Op sommige punten wordt gerefereerd naar kennisuitwisseling en gezamenlijke activiteiten (p. 31).

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Af te wijzen

5. Onderbouwing van het besluit:

Er zijn verschillende initiatieven in de samenleving om te helpen bij het verduurzamen van bestaande woningen. De vorm kan daarbij verschillen van een website met informatie (bijvoorbeeld: <https://zetookdeknopom.nl/>) tot een duurzaamheidscoach (bijvoorbeeld: <https://www.pijnacker-nootdorp.nl/direct-regelen/bouwen-en-wonen/duurzaamheidscoach/37897/>) De provincie legt ook via de eigen website verbinding met verschillende initiatieven (bijvoorbeeld: <https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/energie/thuis-slag/>).

12. Duurzaamheid

1. Over welk beslispunt uit het burgerakkoord gaat deze beslissing?

P12.5 Voorzieningen voor burgers: Speciale aandacht voor voorzieningen voor kinderen/jongeren en voorzieningen voor ouderen binnen de gemeente- en provinciegrenzen. Door deze voorzieningen te combineren blijft de verbinding tussen jong en oud bestaan.

2. Ingedeeld in commissie

Ruimte en Milieu

3. Uitkomst analyse overeenkomsten burgerakkoord en coalitieakkoord

Categorie 2. Deels, er is overlap. Er is minimale overlap met de volgende zinnen uit het coalitieakkoord: “Wonen is meer dan een dak boven je hoofd. Om sociale structuren te versterken ondersteunen we faciliteiten voor werken, leren, zorg, sport, ontmoeting en ontspanning. Daarom stimuleren we dat er ruimte wordt geboden aan maatschappelijke functies zoals de huisarts, scholen, sport en cultuur, ontmoeting en gebedshuizen.” (p.8) Ook staat er: “In gemeenten waar het bibliotheekaanbod dreigt te verdwijnen, werken we een plan uit voor behoud van bibliotheken. We investeren in kennisuitwisseling en gezamenlijke activiteiten.” (p.31) Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

4. Provinciale Staten heeft besloten om het beslispunt:

Gedeeltelijk over te nemen : wel sturen op voorzieningen maar nog afwegen hoe en op welke maatschappelijke voorzieningen.

5. Onderbouwing van het besluit:

Ja, het sturen op maatschappelijke voorzieningen is een wenselijk sturingsmiddel. Dit kan een veel doelmatiger effect hebben dan sturen op vitaliteit van (kleine) kernen via het toevoegen van woningen. Al kunnen de effecten ook tijdelijk zijn omdat er trends ten grondslag liggen aan de verschraling van voorzieningen zoals internetwinkelen, grotere mobiliteit van inwoners, vergrijzing, druk op gemeentelijke en provinciale middelen en schaalvergroting.

Probleemanalyse

We zien dat druk op het voorzieningenniveau jaren geleden al is ingezet. Toen gemeenten in financiële problemen kwamen in de Kredietcrisis (v.a. 2007), had dit gevolgen voor haar weerstandsvermogen en voorzieningenniveau in de kernen. Er werd ingeteerd op reserves, er moest worden bezuinigd op o.a. voorzieningen (bron 1 en 2, VNG). Ook na de crisis is de krapte bij gemeenten gebleven. Nieuw onderzoek van BDO accountants (gepubliceerd op 23 jan 2024) toont aan dat gemeenten in 2026 en 2027 opnieuw met een tekort van €1,1 miljard te maken krijgen (Bron 3, BDO). Bezuinigingen hebben opnieuw mogelijk invloed op maatschappelijke voorzieningen en daarmee op de vitaliteit van kernen.

Het collectieve voorzieningenniveau in Nederland en daarmee ook in Zuid-Holland dreigt door uitblijvende investeringen op veel plaatsen te verschraken. In dorpen aan de rand van het land wacht een ‘stapeling van verschraking’ en een neerwaartse spiraal van het voorzieningenniveau, zo waarschuwden drie landelijke adviesorganisaties recent (Bron 4, RLI, ROB & RVS).

Het voornemen is om meer te sturen op kwaliteit dan op kwantiteit. Het sturen op (maatschappelijke) voorzieningen is één van deze kwalitatieve randvoorwaarden die we willen en kunnen definiëren. De volgende vraag is dan hoe je op welke voorzieningen wilt sturen.

De hoge kosten in de jeugdzorg bedreigen daarnaast bijna overal bibliotheken, culturele voorzieningen, activiteitencentra en speelgelegenheden (Bron 5, Cebeon, 2021). Het onderzoek laat zien dat de druk op de financiële positie van steeds meer gemeenten toeneemt. Dit leidt tot een sluipende uitholling van het gemeentelijke voorzieningenniveau. Deze situatie heeft ertoe geleid dat gemeenten minder zijn gaan investeren, de OZB-tarieven hebben verhoogd en zijn ingeteerd op hun reserves.

12. Duurzaamheid

Investerings in nieuwe opgaven (woningbouw, klimaat, energie) worden vooruitgeschoven. Gemeenten zetten alles op alles om ingrijpende bezuinigingen op het voorzieningenniveau te voorkomen en lastenverhoging voor de burger zo lang mogelijk uit te stellen. Daarom hebben gemeenten de afgelopen jaren bezuinigd op de eigen organisatie, waardoor de taakuitoefening onder druk is komen te staan.

De gemeentelijke financiën hebben een veel grotere rol gespeeld in de verschraving van het voorzieningenniveau dan verandering van de bevolkingssamenstelling (als dit al een rol heeft gespeeld). Hierbij moet aangetekend worden dat extra woningen, voor zover deze niet ontwikkeld zijn, waarschijnlijk niet hadden bijgedragen aan het behoud van of een beter voorzieningenniveau. Dit hangt naast gemeentelijke financiën namelijk samen met de groeiende rol van internetwinkelen (daarmee samenhangende afnemende vraag naar fysieke winkels), schaalvergroting en steeds meer efficiëntie.

Sturing op maatschappelijke voorzieningen

We sturen reeds op voldoende woningen en voldoende ruimte voor (hoge milieucategorie- en watergebonden) bedrijvigheid en een goede en multimodale bereikbaarheid. Als we denken aan aanvullende maatschappelijke voorzieningen gaat het om basisvoorzieningen zoals zorg, onderwijs, sport, openbaar vervoer en recreatiemogelijkheden. Op welke voorzieningen we ook daadwerkelijk wat directer willen sturen wordt nog verder onderzocht en uitgewerkt. Er is onderscheid tussen voorzieningen waar de overheid zelf op kan sturen en op welke indirect (zoals voldoende ruimte bieden). Directe sturing kan op voorzieningen die ook zelf worden bekostigd, zoals openbaar vervoer, zwembaden en bibliotheken. Sinds kort geldt voor gemeenten een wettelijk taak (zorgplicht) waarbij men moet zorgen voor een volwaardige bibliotheek in de gemeente (bron 5, Rijksoverheid).

Specifiek binnen het NOVEX-gebied Zuidelijke Randstad is hier bijzondere aandacht voor in het proces. In dat proces is het voornemen om te gaan sturen op zorgvoorzieningen zoals huisartsen, tandartsen, fysiotherapeuten. Daarbij gaat het niet enkel om voldoende en geschikte ruimte, maar ook om betaalbaarheid. Als provincie, maar ook als gemeente, kun je echter nooit afdwingen dat een zorgverlener ergens komt, ook al maak je ruimte beschikbaar en betaalbaar. Daarnaast kunnen we kijken hoe we kunnen faciliteren dat (c.q. sturen op) voldoende *betaalbare* ruimtes. Huidige subsidie vanuit het Rijk is onvoldoende.

Bronnen:

1. <https://vng.nl/artikelen/spoor-1-structurele-financien>
2. <https://vng.nl/nieuws/onderzoek-toont-aan-uitgaven-sociaal-domein-opnieuw-gestegen#:~:text=De%20netto%20lasten%20van%20gemeenten,dan%20in%202022%20en%202023>
3. [Financiële slagkracht gemeenten in gevaar - Gemeente.nu](https://www.gemeente.nl/financien/financiële-slagkracht-gemeenten-in-gevaar)
4. [Drie adviesraden, Rli, RVS en ROB brengen hun advies 'Elke regio telt! Een nieuwe aanpak van verschillen tussen regio's' uit | Nieuwsbericht | Elke regio telt](https://www.nieuwsbericht.nl/advies-rli-rvs-rob-brengen-hun-advies-elke-regio-telt-1)
5. [Maatregelen voor meer en betere bibliotheken | Lezen en bibliotheken | Rijksoverheid.nl](https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bibliotheken/maatregelen-voor-meer-en-betere-bibliotheken)